

John Peter Andersen

ANPARTS- SELSKABER

Jurainformation§

**Anpartsselskaber
af John Peter Andersen**

Tegninger: Ole Rasmussen
Forlagsredaktion: Lars Abrahamsen

Tryk: Jydsk Centraltrykkeri A/S
ISBN 87 88883 11 6

1. udgave, september 1991

© Forlaget JURAINFORMATION§

John Peter Andersen

ANPARTS- SELSKABER

Jurainformation§

Indhold

Forord	4	Tiden mellem stiftelse og registrering	36
Hvad er et anpartsselskab?	5	Det uregistrerede anpartsselskab	
Aktieselskabets lillebroder	5	ligner et interessentskab	36
Begrænset ansvar	5	En højesteretsdom fra 1935	38
En juridisk person	6	Eneejede selskaber	40
Ejerne hæfter ikke for selskabets gæld	6	Tinglysningsmæssige problemer	41
Hæftelse i enkeltmandsfirma og anpartsselskab	7	Selskabets aftaler før registreringen	41
Anpartshaveren kan påtage sig kaution for selskabet	8	Selskabets ledelse og drift	43
"Konkursrytteri"	8	Ejerskabet fremgår af anpartshaverfortegnelsen	41
Misbrug har ikke noget at gøre med selskabsformen	9	Den ordinære generalforsamling	44
De indledende overvejelser	10	Anpartshavernes rettigheder	45
Hvilke virksomheder kan drives i anpartsselskabsform?	12	Beslutninger uden afholdelse af generalforsamling	46
Skattevæsenets krav	12	Selskabets direktør	47
Koncerner	13	Direktøren tegner selskabet	48
Hvordan fås et anpartsselskab?	14	Hvis anpartsselskabet har en bestyrelse	49
Køb af skuffeselskab eller stiftelse af nyt selskab?	14	Interessemodsætninger	50
Skuffeselskaber	14	Ledelsens ansvar	51
Skuffeselskabets fordele	14	Højesteretssager om uafregnede A-skatter	52
Skuffeselskabet skal tilpasses køberens forhold	17	Forsikring for ledelsesansvar	55
Selskabet skal skilte med sig selv	18	Selskabets vedtægter - og ændring af dem.	56
Skotøjshandleren, der glemte at fortælle om selskabet	18	Stemmeregler på generalforsamlingen	56
Hvad med underskudsselskaber?	19	Indkaldelse til ordinær generalforsamling	56
Hvis man vil stifte et selskab	22	Forslag om ændring af vedtægter	57
Hvordan stiftes et anpartsselskab?	23	Ændring af vedtægter kræver særligt flertal	58
En advokat kan tage sig af stiftelsen	23	2/3-reglen kan fraviges ved vedtægtsbestemmelse	59
1. Stiftelsesdokumentet	23	Byrdefulde vedtægtsændringer og beslutninger	59
2. Tilvejebringelsen af indskudskapital	25	Anpartshaverne er også beskyttet af en generalklausul	61
3. Selskabets vedtægter	28	Omsættelighedsindskrænkninger	61
4. Den stiftende generalforsamling	30	Senere indførelse af forkøbsret	62
5. Selskabet skal anmeldes	31	Ophævelse af forkøbsret kan ske efter 2/3-reglen	63
Retssager om selskabsnavne m.v.	34		

Anpartsselskabets kapital	64	Omstødelige dispositioner	86
Kapitalen skal være til stede fra stiftelsen	64	Konkursboets afslutning	88
Anparter må ikke tegnes til underkurs	64	Akkordordninger	88
Udtræk af selskabskapitalen	65	Er virksomheden levedygtig?	89
Kapitalnedsættelse	65	Akkord og skat	89
Kapitalnedsættelse med udbetaling kræver proklama	67	Tvangsakkord i skifteretten	90
Kapitalnedsættelse kan spænde ben for skattefradrag	68	Kapitaltabsreglerne	91
Anpartsselskabets frie reserver kan udbetales	69	Andre opløsningsgrunde	92
Anpartsselskabet må ikke købe sine egne anparter	69	Solvente selskaber skal opløses ved likvidation	92
Undtagelser	70	Likvidationsbeslutningen	93
Købeaftale om egne anparter er ugyldig	70	Likvidators opgaver under likvidation	93
Forbudet mod egne anparter kan ikke omgås med et datterselskab	71	Et anpartsselskab kan ophøre ved fusion og omdannelse	94
Anpartshaverlån	71	Anpartsselskaber og skat	95
Sikkerhedsstillelse fremfor lån	72	Selvstændige skattesubjekter	95
Sædvanlige mellemværender omfattes ikke af forbudet	72	Anpartsselskaber betaler selskabsskat	95
Medarbejdergoder	73	Anpartsselskaber betaler kun skat én gang om året	96
Lån til erhvervelse af anparter i selskabet	73	Selskaber kan opnå skattecredit	96
Konsekvenserne af ulovlige anpartshaverlån	73	Selskabets regnskab	97
Ledelsen skal påse reglernes overholdelse	74	Skattemæssig indkomstopgørelse	98
Ansvarlig lånekapital	74	Beskatning af koncerner	100
Kapitalforhøjelse	75	Hvordan beskattes anpartshaverne?	101
Gældskonvertering	76	Hvis anpartshaverne afhænder deres anparter	101
Konvertible obligationer og udbyttegivende gældsbreve	77	Næringsdrivende i aktier og anparter	101
Fondsanparter	78	Hovedanpartshavere og minoritetsanpartshavere	102
Ophør ved konkurs og likvidation	80	Hvis afståelsen giver tab	103
Konkurs	80	Hovedanpartshaverbegrebet rækker videre	103
Når kreditorerne rører på sig	80	Hvis anpartshaveren er et selskab	104
Udlæg i selskabets aktiver	81	Søskende tæller ikke med ved hovedanpartshaverbegrebet	104
Hvis selskabet selv indgiver konkursbegæring	82	Afståelse er mange ting	104
Hvis kreditor indgiver konkursbegæring	83	De indviklede holding-regler	105
Begrebet insolvens	83	Spørg Skattevæsenet	105
Første møde i skifteretten	83	Hvor finder man reglerne og får mere at vide?	107
Der vælges kurator	84	BILAG	
Konkursordenen	84	Eksempel på stiftelsesdokument for ApS	109
Kan selskabets direktør anmelde sit lønkrav?	85	Eksempel på vedtægter for ApS	110
		Anmeldelsesblanket for ApS	111
		Stikord	116

Forord

For mange erhvervsdrivende er anpartsselskabet - ApS'et - den første juridiske ramme om deres virksomhed. Anpartsselskabet blev indført i Danmark i 1973 og har siden da vundet betydelig udbredelse i erhvervslivet som en enkel og praktisk selskabsform uden for mange tyngende lovregler.

Grunden hertil skal søges i, at anpartsselskabet vitterligt er en særdeles levedygtig juridisk figur, som indfrier mange forventninger hos brugerne og som samtidig er så fornuftigt indrettet, at personer uden særlige juridiske forkundskaber kan finde ud af at bruge selskabet.

Som advokat oplever man ikke sjældent, at anpartsselskaber sælges over disken på samme måde som sæbepulver. Det er ikke ganske heldigt, eftersom et anpartsselskab trods alt er en juridisk mekanisme, der fordrer et vist mindstemål af kundskaber hos brugeren. Indehaveren af et anpartsselskab kan forskåne sig selv for mange banale fortrædeligheder og samtidig øge fordelene ved sit anpartsselskab, hvis han sætter sig for at iagttage nogle få simple færdselsregler for selskabet.

Denne bog er ment som et enkelt hjælpemiddel til anpartsselskabets brugere: direktører, bestyrelsesmedlemmer, medarbejdere og anpartshavere og de mange selvstændige erhvervsdrivende, som går med tanker om, hvorvidt ApS'et er noget for dem. Bogen er skrevet til den interesserede menigmand og kan læses uden andre forkundskaber end almindelig interesse for emnet. Bogen kan derfor bruges som en første indføring i anpartsselskabets retsforhold uden opslag i love og juridiske regelsamlinger.

Det er tilstræbt at give et praktisk og letfatteligt portræt af anpartsselskabet og dets grundliggende spilleregler - kort sagt: hvordan man anskaffer sig et ApS og driver det i overensstemmelse med god og redelig forretningsskik og principperne i Anpartsselskabsloven.

Redaktionen er sluttet 1. september 1991.

John Peter Andersen
Advokat, lic. jur.

Hvad er et anparts- selskab?

Anpartsselskabet er et smidigt selskab

Aktieselskabets lillebroder

Et anpartsselskab kan bedst betragtes som en lillebroder til aktieselskabet. Aktieselskabet er den selskabsform, der hyppigst anvendes som juridisk ramme om de store erhvervsvirksomheder, bl.a. banker og industrivirksomheder, som noteres på Københavns Fondsbørs, hvor selskabernes aktier købes og sælges til dagligt noterede kurser. Men de grundlæggende juridiske principper i aktieselskaber er de samme også i anpartsselskabet. På en lang række punkter er anpartsselskabet dog mere enkelt og smidigt at have med at gøre end aktieselskabet, fordi Anpartsselskabsloven ikke opstiller nær så mange restriktioner og lovkrav som Aktieselskabsloven.

Anpartsselskabet er de små og mindre virksomheders selskabsform. Men der er absolut intet, der forhindrer, at endog meget store virksomheder kan drives i et ApS. Mange små køkkenbordsfirmaer er begyndt som anpartsselskaber og har i tidens løb vokset sig store, uden at selskabets ejere har skænket det en tanke, at kapitalen i selskabet forlængst har nået en sådan størrelse, at anpartsselskabet kunne laves om til et aktieselskab - et A/S.

Begrænset ansvar

Anpartshaverne ejer selskabet, men selskabet ejer sine egne formueværdier

Et anpartsselskab er først og fremmest et selskab med **begrænset ansvar**. Det vil sige, at det kun er selskabet, der hæfter for sine egne gældsforpligtelser. Selskabets ejere - anpartshaverne - hæfter ikke for de forpligtelser, som selskabet påtager sig. Et anpartsselskab er sin egen økonomiske kasse, som anpartshaverne ikke må blande sammen med deres private pengepung. De formuegenstande, der tilhører selskabet - det være sig rede penge, fast ejendom, obligationer eller maskiner - ejes af selskabet som sådant og ikke af anpartshaverne.

Anpartshaverne ejer selskabet gennem deres besiddelse af ande- eller anpart i selskabet. Men selskabet er sin egen juridiske figur og kan derfor stå som ejer af enhver tænkelig formuegenstand

6 Hvad er et anpartsselskab?

lige fra en stor fabriksejendom til en værdifuld patentrettighed til en industriel opfindelse.

En juridisk person

Et anpartsselskab er en juridisk person og kan optræde som part i juridiske anliggender

Det er ikke kun fysiske personer, der kan have rettigheder og påtage sig forpligtelser. Et selskab er en såkaldt juridisk person, der på tilsvarende vis som fysiske personer kan være part i juridiske kontrakter og aftaleforhold. Anpartsselskabet kan indgå købeaftaler og salgsaftaler med sine forretningsforbindelser om varer og tjenesteydelser og kan også indgå sædvanlige samhandelsaftaler med anpartshaverne. Det forhold, at selskabet er en juridisk person til forskel fra en fysisk person, indebærer naturligvis, at selskabet må have nogle personer, der kan stå for det praktiske og optræde på selskabets vegne - som f.eks. når selskabets direktør træffer aftale med telefonselskabet om oprettelse af et telefonabonnement i selskabets navn, eller når den i selskabet ansatte prokurist bestiller papirvarer hos boghandleren. Telefonregningen og boghandlerregningen påhviler selskabet, ikke direktøren eller prokuristen.

Det er klart, at man må kræve, at de personer, som optræder for selskabet, ikke skjuler for omverdenen, at de går selskabets ærinde. Hvis prokuristen går ud med sin kone om lørdagen og bestiller en overdådig middag, kan han ikke blot henvise restaurationsregningen til selskabet. Det gælder selvfølgelig navnlig, hvis det måtte vise sig, at selskabet er ude af stand til at betale regningen. Det hjælper ikke, at det vitterligt var meningen, at selskabet skulle bekoste middagen. Når prokuristen intet oplyste om, at bestillingen udgik på selskabets vegne, må han selv svare for regningen.

Ejerne hæfter ikke for selskabets gæld

Selskabet er sig selv

Som nævnt er der heller ikke tale om, at de anpartshavere, som ejer selskabet, fordi de besidder anparten i det, hæfter for selskabets gæld, hvis selskabet mod forventning måtte vise sig ude af stand til at svare sine forpligtelser. Den grundliggende tanke i hele selskabsretten for både aktieselskaber og anpartsselskaber er netop, at selskabet er sin egen juridiske og økonomiske enhed og derfor også må forlade sig på sin egen formåen og indtjeningsevne.

Anpartshaverne ejer selskabet - men selskabet er alligevel en juridisk dannelse med egen identitet og eget liv. Det gælder også selvom selskabet måtte være ejet af kun en enkelt anpartshaver.

Eneanpartshaveren må respektere, at selskabet er et selvstændigt foretagende, som må forvaltes og drives efter Anpartsskabslovens regler. Eneanpartshaveren kan hverken tillade sig at tømme selskabets pengekasse til private formål eller bestyre selskabet efter eget hoved uden hensyn til de gældende lovregler om anpartsselskaber.

Hæftelse i enkeltmandsfirma og anpartsselskab

Snedkeren i enkeltmandsfirmaet hæfter for alle gældsposter med alle formueværdier

En af de fordele, som man oftest forbinder med at drive virksomhed i selskabsform, er den begrænsede hæftelse. Den lille snedker, som driver værkstedet i personligt enkeltmandsfirma, hæfter med hele sin formue for al den gæld, som firmaet pådrager sig. Hvis det går galt, og snedkeren ikke er i stand til at betale for sine træindkøb, kan han ikke blot henvise træleverandøren til, at værkstedet med alt tilbehør forlængst er pantsat til langt ud over værdien. Når snedkeren driver virksomhed i personligt enkeltmandsfirma hæfter han for gælden både med sine erhvervsmæssige aktiver såsom maskiner og værkstedsbygning såvel som med sin private frimærkesamling og sine personlige værdigenstande. I enkeltmandsfirmaet er der ingen sondring mellem de værdier, som er indskudt i firmaet, og de værdier, som tilhører indehaveren personligt. Der er kun én pengekasse, og snedkeren hæfter for al gæld med alt, hvad han ejer og har, uanset om gælden udspringer af firmaet eller hans private forhold.

Snedkeren er ikke forpligtet til at betale selskabets gæld

I anpartsselskabet ser tingene anderledes ud. Hvis snedkeren havde omdannet sit firma til et ApS, ville træleverandøren ikke kunne adressere sit ubetalte regningskrav til snedkeren personligt. Kravet påhviler alene selskabet. Snedkeren må trække på skuldrene og beklage, såfremt selskabet måtte vise sig ude af stand til at indfri sin gæld. I så fald kan selskabet tages under konkursbehandling og bringes til ophør, men snedkeren kan bagefter leve videre som en gældfri mand. Selskabet hæfter for selskabet, snedkeren hæfter for snedkeren. Hvis snedkeren på uberettiget vis har tømt selskabet for midler, kan han dog på dette grundlag pådrage sig erstatningsansvar overfor selskabets kreditorer. De har lov at forvente, at selskabets økonomi holdes korrekt adskilt fra selskabsejerens økonomi, og at selskabet ikke vilkårligt lænses for værdier til skade for kreditorerne.

Anpartshaveren kan påtage sig kaution for selskabet

Kaution for selskabet er en frivillig sag

Man kan imidlertid udmærket tænke sig, at snedkeren af egen fri vilje har påtaget sig personlig hæftelse overfor trævareleverandøren for de indkøb, selskabet har foretaget på kredit. Det kan bero på, at træleverandøren måske ikke har været begejstret ved tanken at levere træ for mange tusinde kroner til snedkerens anpartsselskab uden samtidig at kunne holde sig til snedkeren personligt og derfor har stillet som betingelse, at snedkeren måtte borge for selskabet. Et anpartsselskab behøver fra fødslen ikke have større kapital end kr. 80.000, og de penge kan hurtigt få ben at gå på. Hvis snedkeren er gået ind på at påtage sig personlig hæftelse for indkøbene, så er det dog stadig selskabet, der hæfter for pengene, men nu altså ikke længere alene. Kan pengene ikke findes i selskabet, må snedkeren træde til og udrede af egen lomme, hvad der skyldes til træleverandøren. Hvis den personlige hæftelse er udformet som en såkaldt selvskyldnerkaution, så behøver træleverandøren ikke engang først forsøge at få pengene hjem hos selskabet, men han kan med det samme kræve betaling hos snedkeren. Det er helt sædvanligt, at firmaindehavere, som driver virksomhed i anpartsselskabsform, hæfter personligt overfor banken for selskabets kassekredit. Da kapitalkravene til anpartsselskaber er så lempelige, som de er - kun kr. 80.000 for at starte selskabet - så er det forståeligt, at større kreditgivere forlanger personlig hæftelse fra selskabets ejer.

"Konkursrytteri"

Fra tid til anden kan man i aviserne læse om et fænomen, som dagspressen har døbt "konkursrytteri". Man sigter her til den omstændighed, at der ikke er noget, der forhindrer, at den samme person gang på gang kører et firma i sæk i anpartsselskabsform - og derefter starter nyt firma i et nyt anpartsselskab, som er lykkeligt befriet for det gamle selskabs dårligdomme. Den useriøse virksomhedsindehaver kan i teorien køre det ene selskab ned efter det andet og smile beklagende, når selskabet går konkurs. Thi han hæfter jo ikke for selskabet, medmindre han har påtaget sig en særskilt hæftelse ved en tillægsaftale med en eller flere kreditorer.

Det er rigtigt, at den slags foreteelser kan forekomme og også fra tid til anden finder sted. I 1990 blev en mand ved Vestre Landsret idømt halvandet års fængsel samt en bøde på kr. 250.000 for diverse overtrædelser af skattelovgivningen. Det

fremgik, at han gennem en længere årrække havde været med i en halv snes selskaber indenfor entreprenørområdet. I tillæg til straffen blev han desuden frakendt retten til at være stifter, bestyrelsesmedlem eller direktør i selskaber med begrænset ansvar for en tidsperiode af 5 år. Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1991 s. 204.

Misbrug har ikke noget at gøre med selskabsformen

Alle juridiske virksomhedsformer kan misbruges - også et ApS

Den slags enkelttilfælde har imidlertid ikke noget at gøre med anpartsselskabet som juridisk selskabsform. Svindlerier og bedragerier forekommer i enhver tænkelig juridisk klædebon ligefra fonde til kommanditselskaber. De fordele, som anpartsselskabet under rette skattemæssige betingelser frembyder for almindelige erhvervsdrivende, som nærer et redeligt ønske om at drive deres virksomhed i en selskabsform med begrænset ansvar, er så vægtige, at enkeltstående misbrugstilfælde bør betragtes, som det de er - undtagelser, som beror mere på de personer, som begik misbruget, end på det selskab eller den juridiske virksomhedsform, som de tilfældigvis benyttede sig af for at udføre deres tvivlsomme gerninger.

Det må nok erkendes, at Danmark på det punkt er land, hvor dagspressens omtale af juridiske og økonomiske forhold ofte hviler på en overfladisk indsigt. Anpartsselskaber og aktieselskaber er i nutidens lovgivning omgærdet af et meget omfattende regelværk, der i detaljer søger at sikre såvel selskabets kreditorer som de selskabsejere, der har indskudt deres midler i selskabet. Når det alligevel fra tid til anden går galt, og kreditorer og indskydere påføres et tab, har det i reglen intet at gøre med selskabet som juridisk mekanisme, men beror ofte på den almindelige risiko ved overhovedet at drive erhvervsvirksomhed og tit også på, at selskabets investorer og forretningspartnere var for optimistiske i deres tro på selskabets forretningsmæssige muligheder.

Reglerne om anpartsselskaber findes i Anpartsselskabsloven

Selskabslovgivningen kan ikke forsikre selskabsdeltagerne og selskabskreditorerne mod tab, som skyldes dårlige tider for næringslivet eller forretningsmæssig tilbagegang på grund af ukyndig ledelse af virksomheden. Selskabslovgivningen kan heller ikke beskytte sig selv mod at blive overtrådt, hvis viljen til at overtræde reglerne er tilstede.

Hvad selskabslovene derimod kan gøre og har gjort, er at opstille et sæt praktiske og velgennemtænkte regler for, hvorledes selskaber skal oprettes og drives, så alle parter sikres bedst muligt. Anpartsselskabsloven er den lov, der rummer

reglerne om anpartsselskaber. Det er her, man finder recepten på, hvorledes man kan lave et anpartsselskab, så det juridiske urværk i selskabet fungerer, som det skal.

De indledende overvejelser

Brug de sagkyndige, inden der træffes endelig beslutning

For den erhversdrivende, som ønsker at lægge sin virksomhed ind i et anpartsselskab eller påbegynde en ny virksomhed i et anpartsselskab, er der flere muligheder for at blive ejer af et anpartsselskab.

Men inden der tages skridt til at stifte eller købe et anpartsselskab, er der en række overvejelser, som man bør gøre sig.

For det første skal revisor helst tages med på råd om virksomhedens økonomiske forhold. En nystartet virksomhed vil typisk skulle have et godt tilløb for at komme igang. De lån, som virksomhedsejeren måske er nødsaget til at optage i sit pengeinstitut for at virkeliggøre tanken om eget firma, trækker renter. Renter giver skattemæssigt fradrag, og skattemæssigt fradrag batter mest på den personlige selvangivelse fremfor i selskabet, hvor skattetrykket kun er på 38 pct. af indkomsten. Derfor kan det være en fordel at starte virksom-

heden i personligt enkeltmandsfirma for at opnå den højeste skattebesparelse ved virksomhedens renteudgifter. I det hele taget bør de skattemæssige forhold granskes nøje, inden der træffes endelig beslutning om at drive virksomheden i et anpartsselskab. Man bør her ikke umiddelbart lade sig friste af den omstændighed, at skatten af hver tjente krone i anpartsselskabet kun er 38 pct., mens personskatten er stigende med helt op til 68 pct. af den sidst tjente krone. Anpartshaveren skal jo også gerne have sit udkomme af selskabet, hvilket indebærer, at han må sætte sig selv på aflønning i selskabet.

Anpartshaveren bør også gøre sig meget klart, at selskabet ikke er en ekstra bankkonto, hvor anpartshaveren efter eget for-godtbefindende og til enhver tid kan hæve midler til højnelse af privatforbruget. Selskabet er sig selv, og anpartshaveren må nøje følge de lovregler, der gælder for udtræk af selskabets kapital. Lån fra selskabet til anpartshaveren må som absolut hovedregel ikke forekomme.

Professionel råd-givning kan fås for en overkommelig pris

Inden man derfor giver sig i kast med at anskaffe et anpartsselskab, bør hele virksomheden derfor nøje gennemgås og drøftes med revisor og gerne også advokat. En sådan rådgivningsrunde vil ofte kunne gennemføres uden alt for store udgifter, idet det er muligt på forhånd at aftale med revisoren og advokaten, at der ønskes en almindelig orientering om fordele og ulemper ved at drive virksomhed i selskabsform.

Der findes ikke noget almengyldigt svar på, om det kan betale sig eller ikke betale sig at benytte sig af et anpartsselskab. For den snedker, som under et stykke simpelt arbejde, kommer til at forvolde skade i millionklassen - uden at være forsikret - vil det klart nok være at foretrække, om hans virksomhed blev drevet i anpartsselskabsform, sådan at han ikke kastes ud i økonomisk ruin som følge af et uoverskueligt erstatningskrav. For andre erhvervsdrivende, som ikke er i stor risiko for at blive stillet overfor store erstatningskrav, er anpartsselskabets tilbud om begrænset hæftelse måske ikke så afgørende. For dem kan det istedet være af interesse, at anpartsselskabet er en smidig og praktisk selskabsform, der muliggør, at hvis en eller flere deltagere i virksomheden ønsker at udtræde, da kan dette ske uden indviklede regnskabsopgørelser og med et minimum af omkostninger. Det betyder også, at et generationsskifte vil kunne gennemføres lettere, idet det eneste, der skal skifte hænder, er anparterne til selskabet.

Hvilke virksomheder kan drives i anpartsselskabsform?

Visse erhverv kan ikke drives i selskabsform

Når man er nået til den overbevisning, at et anpartsselskab muligvis vil være den rigtige juridiske ramme om virksomheden, bør man sikre sig, at man ikke hører til den lille gruppe af erhvervsdrivende, som på grund af **erhvervets karakter** er forment adgang til at udøve deres virksomhed i selskabsform. Det drejer sig eksempelvis om læger, dyrlæger, ejendomshandlere, landinspektører, oversættere og tolke m.fl. Det juridiske synspunkt er her, at disse liberale erhverv er så tæt og uløseligt knyttet til udøverens personlige kvalifikationer, at virksomhedsaktiviteten som sådan ikke kan adskilles fra personen og overføres til udøvelse i et selskab.

Tankegangen er ikke helt konsekvent, idet nogle liberale erhverv udmærket kan drives i selskabsform. Det gælder f.eks. revisorer og advokater. Advokater var gennem mange år afskåret fra at drive virksomhed i selskabsform, men en lov fra 1990 har åbnet mulighed for oprettelsen af særlige advokatselskaber - både aktieselskaber og anpartsselskaber - hvori advokatvirksomheden kan drives. Specielt for advokater indebærer selskabsformen imidlertid ikke noget begrænset ansvar, idet advokaten hæfter personligt sammen med selskabet for ethvert krav, der er opstået som følge af advokatens rådgivning og bistand til klienten.

Med hensyn til lægevirksomhed skyldes begrænsningen ikke, at lægevirket ikke som sådant kan drives indenfor rammene af et selskab. Begrænsningen beror i stedet på, at den offentlige sygesikring kun vil foretage afregning af lægens honorar for patientbehandling direkte til lægen som personlig modtager og ikke til et af ham ejet lægeselskab. Forsåvidt angår speciallæger som f.eks. hudlæger og psykiatere har den offentlige sygesikring dog lempet sit krav, sådan at speciallæger kan udøve deres gerning i selskabsform.

Skattevæsenets krav

Lønmodtageren kan ikke sætte sig selv på anparter

Man skal være opmærksom på, at grænsen mellem de erhverv, som lader sig drive i selskabsform, og de erhverv, hvor selskabsformen ikke anerkendes, er en **selskabsretlig grænse**, der har sit juridiske udgangspunkt i selskabslovgivningen.

Noget ganske andet er skattelovgivningen. Selvom snedkervirksomhed ganske afgjort er en virksomhedstype, der kan lægges ind i et selskab, så kan den ansatte snedker, der arbejder som almindelig lønmodtager hos en snedkermester, ikke

"sætte sig selv på anparter" med den virkning, at lønnen skal indbetales til snedkerens anpartsselskab, sådan at snedkeren f.eks. slipper for at betale kildeskat af den månedlige lønudbetaling - selskaber betaler jo kun skat én gang om året. Skattevæsenet har sin egen målestok for, hvornår der er tale om et ansættelsesforhold og hvornår der er tale om en selvstændig virksomhed. Det kan navnlig volde kvaler at trække en sikker grænse ved visse former for forhandler- og konsulentvirksomhed, hvor udøverens stilling er præget af høj grad af selvstændighed med hensyn til arbejdsopgavernes tilrettelæggelse og udførelse.

Både den selskabsretlige og den skatteretlige målestok for, hvornår det ikke kan accepteres, at personen overfører sine erhvervsaktiviteter til selskabsform, er præget af en god portion traditionsbunden tænkning, som ikke altid lader sig begrunde med klare og logiske argumenter. Er der tvivl, bør man konsultere revisor og advokat, således at tvivlen i det mindste kan bringes ud af verden, inden man anskaffer et selskab til det påtænkte øjemed.

Koncerner

Et anpartsselskab kan ejes af en eller flere personer. Men et selskab kan også ejes af et andet selskab. I så fald betegner man det ejende selskab som **moderselskabet**, og det ejede selskab som **datterselskabet**. De 2 selskaber udgør i forening en koncern.

Ordet **koncern** bruges ofte i dagligsproget som udtryk for en gruppe af virksomheder, der på en eller anden måde opfattes som sammenhørende. I selskabsretlig sammenhæng er koncernen udtrykkeligt defineret som et moderselskab med et tilhørende datterselskab eller flere datterselskaber. Koncerner kan dog også opstå på andet grundlag end det blotte ejerskab til datterselskabets anparter. Hvis et selskab har en sådan magt over et andet selskab, at det har absolut stemmeflertal i dette selskab, så anses det magtfulde selskab som et moderselskab og det dominerede selskab som dets datterselskab. En sådan indflydelse kan hvile på en meget beskedent anpartsbesiddelse, fordi anparter kan være tillagt forskellig stemmewægt. Men i de fleste tilfælde er et moderselskab et selskab, som ejer et andet selskab 100 pct., eller i hvert fald ejer mere end 50 pct. af anparterne.

Hvordan fås et anpartsselskab?

Køb af skuffeselskab eller stiftelse af nyt selskab?

Har man først besluttet sig for at anskaffe et anpartsselskab, er det næste spørgsmål, om man skal købe sig et færdigregistreret selskab eller stifte et nyt selskab fra bunden af.

Skuffeselskaber

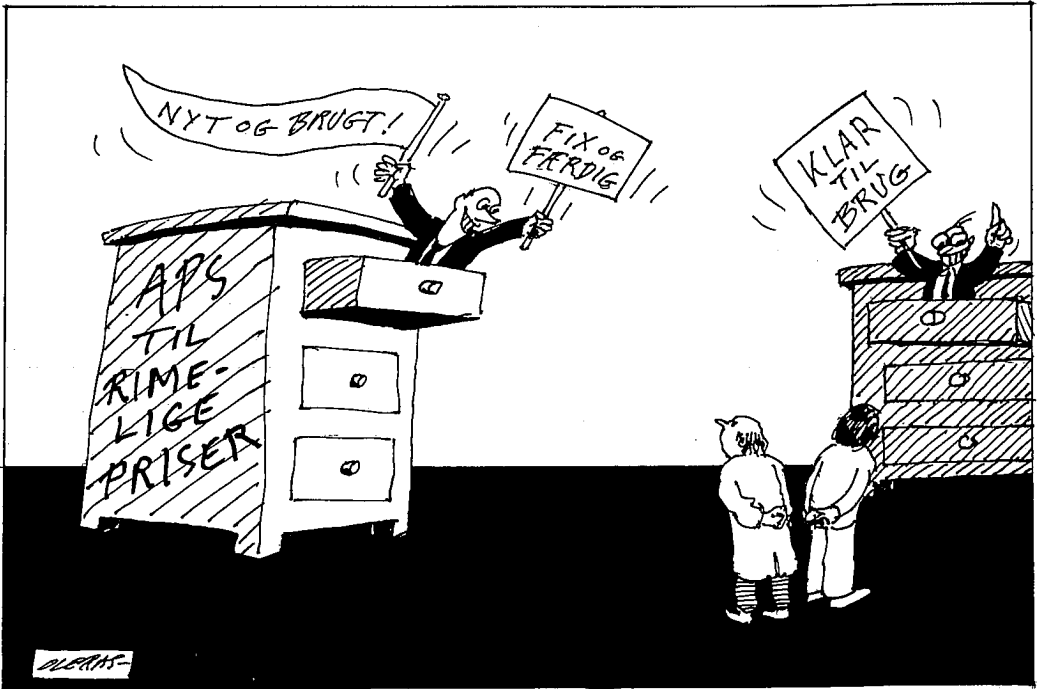
Færdigregistrerede anpartsselskaber kan købes hos nogle advokater og selskabsmæglere. Et færdigregistreret anpartsselskab, der blot ligger parat i advokatens skuffe til at blive solgt til en bruger, kaldes gerne for et "skuffeselskab". Et skuffeselskab adskiller sig kun fra andre anpartsselskaber derved, at selskabet aldrig har været i drift med erhvervsmæssig virksomhed. Advokaten, der stiftede selskabet, har naturligvis i selskabet indskudt den fornødne minimumskapital på kr. 80.000 - men pengene har aldrig været ude og arbejde, fordi selskabet har ligget stille som en færdig handelsvare på advokatens kontor. Selskabets kapital står derfor gerne på en almindelig bankkonto, sådan at selskabets eneste indtægt er den årlige rentetilskrivning på kontoen, og selskabets udgift den årlige regning fra den revisor, som skal lave selskabets regnskab.

Skuffeselskabets fordele

Der er mange fordele ved et skuffeselskab. Den, der køber selskabet, har absolut vished for, at selskabet er rent og jomfrueligt og ikke har viklet sig ind i diverse forretningsmellemværender, der senere kan udløse et uventet krav mod selskabet. Køberen er sikker på, at selskabet begynder på en frisk og ikke belastes af gamle uafklarede udeståender. Selskabet er desuden **registreret**. Heri ligger, at hele stiftelsesproceduren, som advokaten har taget sig af, er endeligt gennemført, sådan at selskabet er endeligt og bindende oprettet, hvilket bekræf-

Skuffeselskabet er et ubeskrevet blad uden en tvivlsom fortid

tes ved, at selskabet har opnået registrering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, der er en offentlig myndighed, som fører register over alle danske aktieselskaber og anpartsselskaber.

Registreringen er ikke blot en ligegyldig formalitet. Den er selskabets formgyldige attest på, at selskabet har fået myndighedernes blå stempel, sådan at selskabet - uanset om det er hvilende eller er i fuld gang med at drive erhvervsvirksomhed - kan betragtes som et selvstændigt juridisk foretagende med ret til at erhverve rettigheder og påtage sig forpligtelser. Selskabet er populært sagt blevet myndigt. Det kan optræde som part i forretningsforhold, sådan at det kun bliver selskabet, der hæfter for sig selv. Selskabet kan desuden være part i retssager, både som sagsøger og som sagsøgt.

Fuld hæftelse i tiden fra stiftelse til registrering

I tiden mellem selve stiftelsen af et anpartsselskab og dets endelige registrering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen ser tingene en kende anderledes ud. I denne periode, der på grund af ekspeditionstiden i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen godt kan vare adskillige måneder, kan anpartsselskabets ejer - anpartshaveren - nemlig ikke forlade sig på selskabets begrænsede hæftelse. Da selskabet først kan anses for fuldt udklækket, når det opnår registrering og dermed tildeles et registreringsnummer, kan anpartshaveren ikke fuldt ud stole på den begrænsede hæftelse overfor selskabets kreditorer i tiden mel-

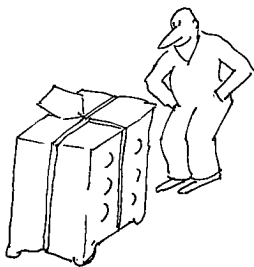
lem selskabets stiftelse og dets registrering. Efter Anpartsselskabsloven er det sådan, at et selskab, der ikke er registreret, ikke "som sådant" kan erhverve rettigheder og forpligtelser.

Hvis selskabet alligevel indgår på en forpligtelse, før det opnår registrering, så må den eller de personer, som har optrådt på vegne af selskabet, kalkulere med, at de hæfter sammen med selskabet for den påtagne forpligtelse. Hvis det nystiftede, men endnu ikke registrerede selskab "Snedker Ole Hansen ApS under stiftelse" køber en avanceret høvlemaskine, så er det snedker Ole Hansen, der har optrådt på selskabets vegne, der kommer til at hæfte for købesummen for høvlemaskinen, **hvis** selskabet af den ene eller anden grund aldrig opnår registrering.

Når selskabet til gengæld opnår registrering, flytter forpligtelsen automatisk over på selskabet, således at snedker Ole Hansen er endeligt frigjort for hæftelsen. Hvis selskabet kuldsejler, mens det endnu er uden registrering, vil Ole Hansen kunne dømmes til at betale for høvlemaskinen. Hvis selskabet kuldsejler **efter** registreringstidspunktet, må maskinleverandøren holde sig til selskabet og kan ikke gøre krav på betaling fra Ole Hansen.

*Skuffeselskabet
løser problemet
med hæftelsen*

Den personlige hæftelse for selskabets gæld og forpligtelser i overgangsperioden mellem selskabets stiftelse og selskabets registrering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er begrundelsen for, at mange vælger at købe et allerede færdigregistreret skuffeselskab. Her er den begrænsede hæftelse jo nemlig indtrådt i og med, at selskabet har opnået registrering. Køberen af selskabet kan dermed straks sætte selskabet igang uden at risikere at blive gjort personligt ansvarlig for selskabets gældsforpligtelser - medmindre selskabsejeren særskilt går ind på at borge for selskabet ved særlig tillægsaftale med de enkelte forretningspartnere. Et skuffeselskab er en pakkeløsning. Køberen betaler en vis købesum for hele pakken og modtager derpå selskabets dokumenter og akter. De består af stiftelsesdokument, vedtægter, bevis for registrering hos Told- og Skattevæsenets og ATPs Stamregister for Erhvervsdrivende - d.v.s selskabet har et SE-nummer til brug for lønudbetaling m.v., bevis for registrering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen samt selskabets forhandlingsprotokol, hvori ejerskabet til selskabets anparter skal indføres.

Skuffeselskabet skal tilpasses køberens forhold

På en generalforsamling kan man ændre skuffeselskabets vedtægter

Et skuffeselskab løser problemet med hæftelsen, men skuffeselskabet, der jo er en standardvare, skal alligevel gennemgå visse forandringer for at tilpasses til den nye købers virksomhedsformål. Den advokat, der har stiftet skuffeselskabet, har blot anvendt en standardvedtægt, der muligvis ikke passer på køberens forhold. I vedtægterne, der rummer selskabets formålsparagraf, skal det angives, hvad selskabet nærmere beskæftiger sig med.

Da skuffeselskaber gerne gør brug af vedtægter med et meget alment indhold og f.eks. benytter en formålsbestemmelse, der blot lyder på handel, håndværk og industri - vil køberen være nødsaget til straks efter modtagelsen af skuffeselskabet at afholde en ny generalforsamling i selskabet og ændre vedtægterne, således at de kommer til at passe med den nye virksomhed, som skal drives i anpartsselskabet.

Ethvert anpartsselskab skal have en ledelse - for de små anpartsselskaber med en indskudskapital på kr. 80.000 er det nok med en direktør - og selskabet skal også have sin egen revisor. Køberen af selskabet må derfor holde en generalforsamling, hvor selskabets formål dels kan afpasses med selskabets påtænkte virksomhedsområde, og hvor køberen kan indsætte sig selv som direktør og sin egen revisor som revisor i selskabet.

Et punkt i skuffeselskabets medfølgende vedtægter, der sikkert også ønskes ændret af køberen, er selskabets navn. De fleste skuffeselskaber er døbt med en eller anden bogstavs- og talkode eller en datobetegnelse, som ikke egner sig til erhvervsmæssig markedsføring - f.eks. PLM 525 af 22.07.1991 ApS. Snedker Ole Hansen vil derfor nok foretrække, at selskabet skifter navn, så det bærer det firmanavn, som han agter at bruge udadtil i forhold til kundekredsen.

Alle disse forhold vedrører selskabets vedtægter, og der skal derfor udarbejdes et nyt sæt vedtægter, som stemmer med, hvad der vedtages på den nye generalforsamling. Vedtægtsændringen skal derefter anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, hvilket koster et gebyr, der for tiden er på kr. 900. Ændringen af vedtægterne berører ikke den begrænsede hæftelse, som selskabet jo allerede har opnået i og med, at det allerede har opnået registrering. Når de nye vedtægter er registreret, er selskabet dermed ajourført til sit nye erhvervsgebet. Snedker Ole Hansen behøver dog ikke vente på, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen registrerer de seneste vedtægts-

ændringer, før han går igang med sin virksomhed. Selskabet er et selvstændigt og fuldt handlekraftigt juridisk foretagende, selvom det har verserende registrerings sag om navneændring, formålsændring m.v.

Selskabet skal skilte med sig selv

Firmaets forretningsforbindelse må ikke holdes i uvidenhed om selskabsformen ved overgang til ApS

På de fakturaer, som snedker Ole Hansen udskriver for selskabet, skal det fremgå, at der er tale om et anpartsselskab. Ligeledes skal også selskabets navn, hjemsted og registreringsnummer angives. Dette elementære oplysningskrav har til formål at gøre omverdenen bekendt med, at der er tale om et selskab med begrænset ansvar. Det er i snedker Ole Hansens egen interesse at anføre disse oplysninger, der iøvrigt også skal fremgå af selskabets øvrige forretningspapirer og breve. Hvis leverandøren af den dyre høvlemaskine ikke får klar besked om, at han har at gøre med et anpartsselskab, så kan resultatet blive, at snedker Ole Hansen kommer til hæfte for indkøbet personligt. Den person, der optræder på vegne af et anpartsselskab, må i almindelig sørgе for at skilte med, at det ikke er ham, men selskabet, der indgår på en aftale. Det gælder i særdeleshed, hvis virksomheden først har været drevet som personlig virksomhed, sådan at forretningsforbindelserne har vænnet sig hertil.

Et efterfølgende skifte fra personlig virksomhed til selskabsform - og altså dermed et skifte fra personlig hæftelse til begrænset hæftelse - bør ledsages af en udtrykkelig meddelelse til forretningsforbindelser om, at virksomheden nu drives i anpartsselskabsform. Hvis dette ikke påses, og forretningsmølemværendet blot kører videre i sit vante spor, uden at virksomhedsejeren har sørget for at gøre omverdenen klart, at det nu er selskabet, der står for virksomheden - så må virksomhedsejeren i tilfælde af selskabets økonomiske sammenbrud indstille sig på at blive gjort personligt ansvarlig overfor de leverandører, som godtroende fortsatte deres leverancer til firmaet uden anelse om, at det nu var lavet om til et anpartsselskab.

Skotøjshandleren, der glemte at fortælle om selskabet

Skotøjshandleren kom til at hæfte

En højesteretsdom fra 1988 handlede om en skotøjsbutik, som indehaveren havde åbnet i 1979. I 1980 blev butikken lavet om til et anpartsselskab. En grossist fik et krav mod butikken som følge af en ordre, som butiksindehaveren ikke var i stand til at honorere. Grossisten krævede nu betaling af skotøjs-

handleren personligt, fordi grossisten ikke havde fået besked om omdannelsen til anpartsselskab. Sagen blev først pådømt ved Sø- og Handelsretten i København. Retten dømte skotøjshandleren til personligt at betale grossistens tilgodehavende. Retten udtalte som sin almindelige opfattelse, at "...Det må påhvile indehaveren af en forretning at gøre andre, som man har løbende forretningsforbindelse med, bekendt med ændringer i hæftelsesforholdene". Skotøjshandleren ankede sagen til Højesteret. Men også Højesteret gav grossisten medhold. Højesteret bemærkede i sin domsafsigelse, at der ikke var grundlag for at fastslå, at selskabsdannelsen var blevet oplyst overfor grossisten. Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1988 s. 842.

Selskabet bør tonerent flag udadtil

Da anpartsselskabet er et selskab med begrænset ansvar, tilsliger den forretningsmæssige redelighed, at Ole Hansen ikke fordølger for sine samhandelsforbindelser, at de har at gøre med et anpartsselskab. Det kan opfyldes ved at oplyse om selskabsforholdet på forretningspapirer og iøvrigt ved at anføre selskabet på de skriftlige kontrakter, som Ole Hansen som direktør af selskabet skriver under på som led i firmaets aktiviteter. De sager, der med jævne mellemrum kører ved domstolene om, hvem hæftelsen påhviler, udspringer netop af, at parterne ikke har gjort nok for at bringe på det rene, at det var et selskab, som skulle købe eller sælge denne eller hin vare.

Hvis selskabet går konkurs, før regningen er betalt, vil kreditor ofte være tilbøjelig til at mene, at modparten ikke gjorde nok ud af at fortælle, at han handlede på vegne af et selskab. Dermed er kimen lagt til en retssag med deraf flydende besvær og omkostninger for begge parter. For at undgå den slags stridigheder bør enhver selskabsejer informere sine forretningsforbindelser om, at der er tale om et selskab og ikke en personligt drevet virksomhed.

Hvad med underskudsselskaber?

Det skattemæssige underskud har begrænset levetid

Fra tid til anden er underskudsselskaber i søgelyset i pressen og hos politikerne. Et underskudsselskab er i virkeligheden blot et selskab, der har drevet erhvervsvirksomhed, og som ikke har kunnet få forretningen til at løbe rundt. Derfor er selskabet ophørt med at drive virksomhed. Det ligger populært sagt stille for vinden og har afviklet sine erhvervmæssige aktiviteter. Virksomheden er ophørt, men selskabet - der jo er selve erhvervsvirksomhedens ydre juridiske skal - lever videre, tom for igangværende aktiviteter. Derfor kaldes underskudsselskaber også for tomme selskaber. Selskabet kan ligge inde med et betydeligt skattemæssigt underskud som følge af,

at selskabet har sat penge til på sin virksomhed. Det ene år har det måske haft underskud på en halv million, det andet år på en hel million, det tredje år på halvanden million. Foran det tal, der figurerer i indkomstrubrikken i selskabets årlige selvangivelser, har der altså stået et minus. Selskabet kan derfor skattemæssigt tjene underskuddet hjem, før det begynder at skulle betale skat. Er underskuddet 3 millioner, kan selskabet - hvis det kan få sving i hjulene og tjene 3 millioner - slippe for beskatning af en indtægt på 3 millioner kroner. Men det gamle underskud lever ikke evigt. Retten til at fremføre underskuddet til fradrag i ny indtjening holder kun i 5 år efter udløbet af det år, hvor underskuddet er opstået. Hvis de 5 år forløber, uden at selskabet har kunnet skabe ny indtægt, bortfalder det gamle underskud som skattemæssigt forældet til at kunne bruges som fradragsberettiget.

Muligheden for at fremføre underskuddet til fradrag i ny indkomst er baggrunden for, at et underskudsselskab kan være en handelsvare, som er penge værd. Hvis snedker Ole Hansen istedet for at købe sig et nyt selskab, der er udklækket direkte ud af advokatens skuffe, køber det nævnte underskudsselskab, kan Ole Hansen se frem til, at hans selskab kan tjene de første 3 millioner uden at betale så meget som en krone i skat. Da selskabet er sin egen selvstændige juridiske enhed, er det uden betydning, at underskuddet er oparbejdet i selskabet, før Ole Hansen købte det. Underskuddet er jo selskabets på samme måde, som den nye indtjening er selskabets. Hvis tidsbegrænsningen på de 5 år derfor ikke spænder ben for Ole Hansens anstrengelser for at trække ny indtjening ind i selskabet, så er der altså en betydelig skattefordel forbundet med at starte op i et underskudsselskab. Man køber så at sige et skattemæssigt frikort af en vis størrelsesorden - nemlig svarende til det skattemæssige underskud i selskabet. Først når det er opbrugt, kan skattefar komme til.

Et underskudsselskab kan gemme på ubehagelige overraskelser

Problemet med underskudsselskaber er, at de kan have "lig i lasten", som først dukker frem i lyset, når selskabet atter begynder at tjene penge. Lad os tænke os, at snedker Ole Hansen køber sit underskudsselskab og har held med sig til at skabe en rundelig indtjening i det første år. Pludselig får han en henvendelse fra en bygherre, der meddeler, at selskabet - der før Ole Hansens tid drev virksomhed med murerarbejde - har pådraget sig erstatningsansvar, fordi murværket i et byggeri, som selskabet har været impliceret i, har vist sig at være mangelfuldt udført. Ole Hansen kan ikke sige sig fri ved blot at henvise til, at det nu er ham, der ejer selskabet, og at han aldrig har haft med murerarbejde at gøre. Også i den forbindelse er selskabet nemlig sit eget selvstændige foretagende.

Selskabet hæfter for sig selv og sine gerninger - og altså også for de fordums synder, som selskabet måtte være ansvarlig for forud for Ole Hansens ejertid. Hvis den slags gamle krav pludselig dukker frem, kan et underskudsselskab, uanset den indbyggede skattefordel, hurtigt vise sig at være en tvivlsom forretning.

Derfor kræver man gerne, at sælgeren af et underskudsselskab producerer en eller anden form for garanti eller indeståelse for, at der ikke henstår gamle uopfyldte krav mod selskabet, der kan komme bag på køberen som en ubehagelig overraskelse. Køberen kan selvfølgelig ikke være interesseret i at fylde frisk kapital på selskabet, hvis selskabet kort tid efter må punge ud og betale en masse gamle kreditorkrav.

Prisen på et underskudsselskab vil derfor afhænge af, hvor god og sikker en garanti sælgeren kan give for, at selskabet ikke kan blive mødt med gamle krav. Hvis selskabet har virket indenfor et brancheområde, hvor erstatningssager er et fast og tilbagevendende indslag - som f.eks. i entreprenørbranchen - bør køberen udvise betydelig varsomhed. Erstatningskrav for byggefejl kan fremsættes længe efter, at byggeriet er færdigt og glemt af alle implicerede, idet den forældelsesfrist, der i praksis kommer på tale, er på 20 år. Hvis selskabet derimod har givet sig af med værdipapirinvestering og kun har haft forretningsmæssig berøringsflade med et pengeinstitut, som har forvaltet værdipapirerne, er chancen for skjulte krav til gengæld meget lille. Et andet forhold, som påvirker prisen på underskudsselskabet, er underskuddets alder. Da skattelovgivningen kun tillader, at gamle underskud holdes i live til brug for fradrag i ny indtægt i 5 år, gælder det om at finde et selskab med unge underskud - jo længere tid har selskabets nye ejer til at få selskabet til at tjene penge og derved udnytte underskuddet. Et underskud på en million sparer skatten af den tjente million. Da selskabsskatten nu er på 38 pct., udgør underskuddets skattemæssige værdi altså 38 pct. af en million - 380.000 kr. Prisen på underskudsselskaber veksler en del, men som almindelig tommelfingerregel ligger den på fra 10 til 15 pct. af selskabets skattemæssige underskud, alt afhængig af selskabets tidligere virksomhedsområde, sælgers garanti mod gamle krav og den skattemæssige restlevetid for selskabets underskud.

Skattereglerne om underskudsselskaber

I kølvandet på den politiske opmærksomhed, der fra tid til anden har været om underskudsselskaberne, blev der i 1987 indført en stramning i skattereglerne. Reglerne er nu sådan, at hvis man køber et underskudsselskab, så kan underskuddet, rent bortset fra 5 års begrænsningen, kun bruges til fradrag i regulære erhvervsmæssige indtægter. Det vil sige, at indtæg-

22 Hvordan fås et anpartsselskab?

ter, som udspringer af kapitaltransaktioner som f.eks. renteindtægt, kursgevinst på obligationer, aktier og pantebreve - sådanne indtægter kan ikke afskærmes mod beskatning ved hjælp af selskabets gamle underskud, medmindre da selskabet netop har haft til erhverv at forskaffe sig sådanne kapitalindtægter.

Baggrunden for denne ændring af skattereglerne var, at underskudsselskaber undertiden blev opkøbt af passive pengeinvestorer, som straks efter købet lagde en stor post værdipapirer ind i selskabet for derved at opnå skattefrihed for afkastet på værdipapirerne ved hjælp af selskabets gamle underskud. Reglerne om begrænsning af underskudsfræførsel vil imidlertid ikke betyde noget for snedker Ole Hansen. Hans indtægter i selskabet vil jo bero på udøvelsen af almindelig erhvervsvirksomhed, nemlig hans virke som snedker. En sådan indtægt betragtes altså som en almindelig erhvervmæssig indtjening, som underskuddet udmærket kan fradrages i.

Hvis man vil stifte et selskab

Hvis man ikke ønsker at købe et færdigregistreret selskab - endsige vove forsøget med et underskudsselskab, er der kun én måde at få et anpartsselskab på. Det skal stiftes fra bunden af efter reglerne i Anpartsselskabsloven.

Hvordan stiftes et anpartsselskab?

En advokat kan tage sig af stiftelsen

Normalt er det advokater og virksomhedsrådgivere, som giver sig af med at stifte anpartsselskaber. Der er dog intet i vejen for, at private personer selv kan stifte et anpartsselskab. Men det kræver indsigt i hele stiftelsesproceduren, som er nøje beskrevet i Anpartsselskabsloven.

Prisen for at få en advokat til at tage sig af papirarbejdet med stiftelsen varierer efter opgavens nærmere omfang, fordi advokaten ofte yder supplerende erhvervsmæssig rådgivningsbistand til stifteren i forbindelse med oprettelsen af anpartsselskabet. Som almindelig tommelfingerregel kan man gå ud fra, at advokatregningen for at ordne selve selskabsstiftelsen vil ligge et sted mellem kr. 4.000 - 6.000, hvis stiftelsen er ukompliceret og ikke involverer særlige advokatydelse iøvrigt.

Ønsker man selv at forsøge sig som advokat, bør man betragte stiftelsesproceduren som en menu med 5 punkter, der alle skal bringes i orden for at opfylde lovgivningens krav. Det drejer sig om følgende:

1. Stiftelsesdokumentet

Der skal oprettes et stiftelsesdokument, som skal underskrives af stifteren. Hvis der er flere stiftere, skal alle skrive under. I anpartsselskaber skal der mindst være én stifter, men der kan udmærket være flere, f.eks. den kreds af personer, som skal eje selskabet.

Stiftelsesdokumentet skal oplyse navn og bopæl for selskabets stiftere, selskabets direktør og selskabets revisor. Hvis selskabet har en bestyrelse, skal også bestyrelsesmedlemmernes navne og bopæl fremgå af stiftelsesdokumentet.

Det skal også fremgå, hvordan ejerskabet til selskabets anparter er fordelt på stifterne. I anpartsselskaber - i modsætning til aktieselskaber - er det sådan, at selskabets indskudskapital skal tegnes af stifterne, ikke af andre. Derfor skal det alle-

rede kunne læses ud af stiftelsesdokumentet, at stifter A tegner sig for kr. 40.000 og stifter B for kr. 40.000 - hvis der f.eks. er tale om et anpartselskab med kr. 80.000 som indskudskapital ejet af de 2 stiftere A og B.

Omkostningerne ved stiftelsen

En stiftelse af et selskab koster penge til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i København, til hvem selskabet skal anmeldes og registreres. Gebyret andrager for tiden kr. 1.700 i fast afgift samt 4 promille af indskudskapitalen. Er selskabet på kr. 80.000 skal stifterne altså for anmeldelsen betale kr. 1.700 + kr. 320, ialt kr. 2.020. Derudover vil selskabet få en opkrævning fra Skattevæsenet, når det opnår registrering, idet alle

nystiftede selskaber er omfattet af Lov om kapitaltilførselsafgift. Selskabet skal til den tid svare afgift med 1 pct. af sin indskudskapital, d.v.s. kr. 800. Der er ikke noget til hindring for, at udgifterne til selskabets stiftelse afholdes af selskabet selv direkte af selskabets nydannede pengekasse. Det skal i så fald fremgå af stiftelsesdokumentet, at selskabet betaler disse omkostninger, ligesom det samlede beløb hertil også skal oplyses eller anslåes i stiftelsesdokumentet.

Stiftelsesdokumenter er sjældent fyldige dokumenter. I almindelig plejer man blot at skrive et par sætninger om, at de navngivne stiftere, der har bopæl der og der, er enige om med

virkning fra en bestemt dato at stifte et anpartsselskab med det og det navn. Videre skriver man, hvad de samlede omkostninger ved stiftelsen løber op i, og man oplyser, hvem der er direktør og hvem der er revisor i selskabet. Man skal huske på, at anpartsselskaber er forpligtede til at udarbejde reviderede regnskaber efter hvert regnskabsår, og at regnskabet skal indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Udgiften til en statsautoriseret eller en registreret revisor er en af de uundgåelige udgifter i et anpartsselskab.

I BILAG 1 side 109 er vist et eksempel på et stiftelsesdokument.

2. Tilvejebringelsen af indskudskapital

Lån kan ikke træde i stedet for kapitalindskud

Anpartsselskabsloven bestemmer, at anpartsselskaber skal have en indskudskapital på mindst kr. 80.000. Dette er altså selskabets minimumskapital. Et anpartsselskab kan ikke lovligt stiftes med en mindre kapital. Stifterne må derfor nødvendigvis finde de nødvendige kr. 80.000, hvis selskabet skal kunne bringes til eksistens. Minimumskapitalen er selskabets medfødte egenkapital, og det nytter derfor ikke noget, at stifterne forsøger det krumspring at låne selskabet de fornødne kr. 80.000. Hvis selskabskapitalen tilvejebringes med et lån fra stifterne til selskabet, modsvares lånet jo af, at selskabet skylder kr. 80.000 væk til stifterne. Det vil sige, at selskabets reelle egenkapital er nul - pengene i selskabskassen modsvares af en tilsvarende gæld. Minimumskapitalen er dermed ikke tilstede. Det er helt acceptabelt, at anpartshaverne låner penge til selskabet - men lånevilligheden kan ikke afløse pligten til fra starten af at indskyde den lovbefalede minimumskapital. Minimumskapitalen på kr. 80.000 er selskabets egen, og den skal være tilstede ved stiftelsen, for at selskabet formgyldigt kan opnå registrering. Man skal i forbindelse med anmeldelsen af selskabet overfor Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fremsende dokumentation for, at selskabet er ejer af kr. 80.000 - f.eks. ved en skriftlig bekræftelse fra den bank, hvor selskabet har kr. 80.000 til at stå på en konto i selskabets navn.

Selskabskapitalen kan tilvejebringes i andet end kontanter

Nu behøver selskabets kapital ikke nødvendigvis tilvejebringes i form af rede penge, selvom det er det letteste. Anpartsselskabsloven tillader, at kapitalen kan bestå i andet end kontanter, blot dette andet har en dokumenteret værdi af mindst kr. 80.000. Hvis selskabets kapital ikke består af kontanter, taler man istedet om apportindskud. Hvis A og B stifter et selskab, og A kommer med en varebil, som utvivlsomt er kr. 40.000 værd, og B med maskinudstyr til selskabets produktion, som også utvivlsomt har en værdi på mindst kr. 40.000,

vil dette være nok til at opfylde kapitalkravene. Men i så fald skal en revisor sige god for værdien af de indskudte effekter.

Når lovgivningen tillader, at man kan få lov at drive erhvervsvirksomhed i et anpartsselskab med et så begrænset kapitalgrundlag som kr. 80.000, er det kun naturligt, at lovgivningen også er meget streng med hensyn til at sikre, at værdier for mindst kr. 80.000 så også faktisk skydes ind i selskabet. I princippet kan enhver art værdier træde i stedet for kontante penge, blot apportindskuddet har en økonomisk værdi og dette kan attesteres af en revisor. Dog kan pengene ikke afløses af stifterens villighed til at udføre arbejde for selskabet eller erlægge andre tjenesteydelser. Den slags er for usikkert til, at man kan sætte fast pris på værdien. Heller ikke fordringer eller pantebreve med stifterne som skyldnere kan opfylde kapitalkravene. Hvis A indskyder kr. 40.000, og B har samtidig har kr. 40.000 tilgode hos A, kan B altså ikke indskyde tilgodehavendet på A som sit bidrag til at bringe selskabskapitalen op på de krævede kr. 80.000. Heller ikke selvom B's krav er sikret ved fuldgodt pant i A's private villa.

De indskudte effekter skal være pengene værd

Bortset herfra kan snart sagt enhver formuegenstand indskydes. Fast ejendom, maskiner og udstyr, obligationer og aktier, patentrettigheder og varemærkerettigheder, good-will - eller en hel enkeltmandsvirksomhed under ét. Det afgørende er, at der kan sættes rigtig pris på tingene, således at det sikres, at tingene ikke pustes op til en kunstig høj værdi - med den virkning, at kapitalkravet på kr. 80.000 reelt omgås. Apportindskud er mere besværligt at have med at gøre end kontantstiftelse, fordi de indskudte effekter skal underkastes en omhyggelig vurdering, ligesom stiftelsesdokumentet skal indeholde en redegørelse for alle enkeltheder i forbindelse med indskud af andre værdier end kontante penge. Dernæst skal revisor som nævnt udtale sig om rigtigheden af den værdiansættelse, som stifterne selv har sat på tingene. En selskabsstiftelse baseret på apportindskud indebærer derfor, at anpartshaverne må inddrage revisor allerede på dette trin i stiftelsesprocessen.

Kan apportreglerne omgås?

Nu kunne man fristes til at tro, at det da måtte være en smal sag at slippe uden om de tunge regler om apportindskud. Kunne man ikke blot starte med at stifte selskabet på kontantbasis og dernæst, når selskabet var registreret, så lade selskabet købe alle de effekter, som man ellers agtede at benytte som apportindskud? På den måde ville man jo være sluppet uden om hele kravet om vurdering af indskudseffekterne, og man ville desuden slippe for regningen fra revisor for hans bistand i forbindelse med udtalelsen om apportindskuddet.

I aktieselskaber findes der en regel, der forebygger denne oplagte omgåelsesmulighed, idet selskabets køb af formueværdier fra en stifter eller en aktionær, som selskabet kender, i en periode fra stiftelsen og op til 2 år efter selskabets registrering, kræver godkendelse på selskabets generalforsamling - og altså dermed af selskabets ejere. Det gælder dog kun, hvis købesummen svarer til mindst en tiendedel af aktiekapitalen. En sådan regel om efterfølgende erhvervelser har man ikke i Anpartsselskabsloven. Men alligevel følger det af loven, at hvis den slags transaktioner ligefrem er aftalt eller planlagt mellem stifterne fra starten af, så skal forholdene lægges åbent og ærligt frem i stiftelsesdokumentet. Den samhandelspartner, som laver forretninger med selskabet, vil jo nok blive en del overrasket, hvis han kort tid efter selskabets oprettelse får at vide, at selskabet nu har formøblet hele sin indskudskapital ved købet af noget nedslidt maskinværktøj fra en af stifterne, når det åbenbart er betalt til overpris. Hvis samhandelspartneren derved lider tab, fordi selskabet ikke kan indfri hans krav, kan der blive tale om personligt ansvar for de selskabsdeltagere, som har gennemført denne dræning af selskabskapitalen.

Kapitalindskud modsvares af mod- tagne anparter

Anpartshaverfor- skrivninger

Når stifterne indskyder den lovbefalede kapital i selskabet - det være sig kontanter eller andre formueværdier - så svarer det til, at stifterne tegner anparter i anpartsselskabet. Når A indskyder kr. 40.000 og B gør det samme, så får A og B hver anparter i selskabet for kr. 40.000. A og B's ejerforhold til selskabets anparter skal anføres i selskabets protokol. Om disse ejerforhold til selskabet har anpartshaverne oplysningspligt til Skattevæsenet, og anpartshaverne skal naturligvis anføre deres anparter korrekt i deres personlige selvangivelser på samme måde, som de skal oplyse ejerskabet til aktier og obligationer og andre værdipapirer.

Selvom et anpartsselskab fra fødslen af kun kan bringes til verden med en minimumskapital på kr. 80.000, tillader loven, at man får en vis henstand med selve indbetalingen af den del af kapitalen, der ligger ud over de kr. 80.000. Minimumskapitalen er jo netop kun en minimumskapital. Hvis anpartsselskabet oprettes med en indskudskapital på kr. 500.000, kan selskabet yde henstand med indbetalingen af op til halvdelen af den kapital, der ligger over de kr. 80.000. Det vil sige, at anpartshaverne kan vente med at indbetale halvdelen af kr. 420.000 - altså kr. 210.000. Dette gældskrav, som selskabet har mod anpartshaverne, kaldes en anpartshaverforskrivning. Henstanden med indbetalingen må dog ikke vare ud over et år efter, at selskabet har opnået registrering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Henstand ud over dette tids-

punkt kan medføre myndighedskrav og føre til, at selskabet tvangsopløses ved skifteretten.

3. Selskabets vedtægter

Et selskab er en juridisk person. Derfor skal der være en håndfuld spilleregler, der nærmere fastsætter, hvad der gælder i selskabet. I selskaber kaldes sådanne regler for vedtægter. Allerede når anpartsselskabet stiftes, skal der knyttes et sæt vedtægter til stiftelsesdokumentet. Vedtægterne er selskabets grundlov og indeholder alle de elementære regler for, hvorledes selskabet skal ledes og forvaltes. Anpartsselskabsloven giver en betydelig frihed til selskabets stiftere til selv at fastlægge indholdet af vedtægterne, men der er dog en række forhold, som vedtægterne skal rumme bestemmelse om:

- Selskabets navn skal med i vedtægterne.
- Selskabets hjemsted skal også oplyses.
- Selskabets formål skal angives. Hvis selskabet skal drive snedkervirksomhed, må det anføres i vedtægterne, at dette er selskabets formål.
- Dernæst skal indskudskapitalens størrelse angives - den kan jo udmærket være større end kr. 80.000.
- Vedtægterne skal også indeholde oplysning om de enkelte anparters størrelse og stemmeret. I et anpartsselskab med kr. 80.000 i indskudskapital er det sædvanligt at bestemme, at der er 80 anparter på hver kr. 1.000, og at hver af disse anparter har én stemme. Det betyder, at A og B, som har lige mange anparter, derved får lige mange stemmer.

Anparter med forskellig stemmewægt er tilladt

Men juridisk er der ikke noget til hindring for, at hver anpart lyder på kr. 100 eller kr. 200. Der er heller ikke noget til hindring for, at nogle anparter udstyres med større stemmeret end andre, f.eks. sådan at nogle kaldes for A-anparter og har ti stemmer og andre for B-anparter med én stemme pr. anpart. I anpartsselskaber er det også tilladt at udstede stemmeløse anparter eller anparter med f.eks. 5000 stemmer pr. anpart.

Hvis sådanne bestemmelser er truffet, skal det naturligvis fremgå af vedtægterne, hvori man i princippet skal kunne læse om selskabets egne retsforhold.

Vedtægterne skal også oplyse den periode, som selskabets regnskabsår dækker. Almindelige skatteydere må almindeligvis affinde sig med kalenderåret som skatteår. Det behøver anpartsselskaber ikke. Her kan man udmærket vælge et såkaldt forskudt regnskabsår, f.eks. sådan at selskabets regnskabsår løber fra. 1. maj til 30. april i det næstfølgende år. Sel-

skabets regnskabsår skal dog være på 12 måneder. Dog kan selskabets første regnskabsår være på helt op til 18 måneder. På grund af de særlige skatteregler, der gælder for selskaber, kan man ved passende tilrettelæggelse af selskabets regnskabsår opnå en ikke ubetydelig skattekredit - fordi man kan udskyde det tidspunkt, hvor skatten skal betales. Denne udskydelse er en lovmæssig ret. Forskudt regnskabsår kan anbefales af skattebesparelseshensyn, når selskabet ikke har andre mere tungtvejende grunde til at vælge kalenderåret som regnskabsår. Det vil revisor som regel kunne give gode råd om. Muligheden for at udskyde beskatningstidspunktet ved hjælp af selskabets regnskabsår er nærmere omtalt side 96.

*Anpartshaverne
kan aftale gensidig
forkøbsret*

Det er en naturlig ting i et lille anpartsselskab med kun få personer som ejere, at anpartshaverne aftaler, at de skal have forkøbsret til hinandens anparter, hvis en af dem måtte ønske at sælge sine anparter i selskabet. Hvis B ønsker at udtræde af selskabet og derfor vil afhænde sine anparter, vil A måske ikke være begejstret for, at B overdrager anparterne til sin forretningsukyndige niece, der ikke kan yde nogen fornuftig indsats til gavn for selskabet og dets indtjening. Det problem kan løses ved, at A og B aftaler en gensidig forkøbsret, sådan at de hver især skal have fortrinsret til at købe modpartens anparter, hvis han vil sælge. På den måde får A mulighed for at overtage B's andel af selskabet, hvis B ønsker at udtræde, og omvendt.

Hvis denne forkøbsret blot hviler på en privat aftale mellem A og B, taler man om en anpartshaveroverenskomst. Den er en helt privat aftale mellem A og B, som omverdenen ikke har kendskab til. Der kan derfor opstå et problem, hvis B i strid med aftalen - måske fordi han har glemt alt om dens eksistens - går hen og sælger sine anparter til en godtroende tredie-mand, der absolut intet kender til aftalen om forkøbsret mellem A og B. For at undgå den slags tvistigheder, bør forkøbsretten omplantes fra A og B's private aftale til vedtægterne, sådan at forkøbsretten bliver en automatisk bestanddel af selskabets egne regler, der er bindende og gyldige overfor enhver anpartshaver, også selvom anpartshaveren tilfældigvis måtte geråde i uvidenhed om vedtægternes indhold om et bestemt spørgsmål.

Iøvrigt skal man passe på ikke at blande en forkøbsret sammen med en køberet. De 2 ting er ikke det samme. En forkøbsret er kun en ret til at købe, hvis og når anpartshaveren vil sælge sine anparter. Vil han ikke det, bliver der ikke nogen forkøbsret at udnytte. En køberet er derimod en ret til at forlange, at anpartshaveren skal sælge sin anparter. Her skal man ikke vente på, at ejeren beslutter sig for at sælge, så

man kan gøre fortrinsretten gældende. Den part, som har køberetten, kan simpelthen forlange at få anparterne overdraget til sig til det tidspunkt, han selv vælger, medmindre andet da er bestemt i køberetten.

Hvem kan forpligte selskabet?

Et andet emne, som vedtægterne ikke behøver at indeholde noget om, men hvor det alligevel bør overvejes at indsætte en vedtægtsbestemmelse, er spørgsmålet om tegningsretten, d.v.s. spørgsmålet om, hvem der kan tegne selskabet med juridisk bindende virkning og dermed indgå aftaler på selskabets vegne.

Hvis vedtægterne ikke indeholder noget om dette spørgsmål, kan medlemmerne af anpartsselskabets bestyrelse og direktion tegne selskabet udadtil. Har selskabet, som typisk er for de små anpartsselskaber med kr. 80.000 i kapital, ingen bestyrelse, så kan selskabets direktør altså forpligte selskabet ved sin underskrift på selskabets vegne. Hvis denne ordning ikke passer med anpartshavernes ønsker, kan det f.eks. fastsættes i vedtægterne, at der skal være 2 direktører, og at de begge skal skrive under for at forpligte selskabet. A og B, der ejer anpartsselskabet med halvdelen hver, får da fuld sikkerhed for, at de skal være enige om alle væsentlige dispositioner og skrive under i fællesskab på de kontrakter m.v., som selskabet måtte indgå. At A og B anmeldes som direktører, betyder ikke, at de er ansat af selskabet. Direktørtitlen i denne sammenhæng er alene ensbetydende med, at de selskabsretligt er registreret som direktører i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen med de beføjelser, som tilkommer direktionen efter Anpartsselskabsloven. I de fleste små anpartsselskaber med en enkelt anpartshaver er denne gerne registreret som direktør.

Som selskabets officielle spilleregler er vedtægterne dog naturligvis undergivet selve Anpartsselskabsloven. Hvis der derfor senere sker ændringer i selskabet, f.eks. hvis selskabet ændrer formål fra snedkervirksomhed til automobilhandel, eller hvis selskabet skifter navn, så skal der ske anmeldelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen af ændringerne. Anmeldelsen skal normalt ske inden en måned. Gebyret til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for sådanne ændringsanmeldelser er på kr. 900. Særskilt anmeldelse om ændring af revisor, regnskabsår eller selskabets hjemsted er dog gebyrfri.

Som BILAG 2 side 110 er vist et eksempel på en vedtægt for et anpartsselskab.

4. Den stiftende generalforsamling

Såvel stiftelsesdokumentet som vedtægterne bør gennemgås

og vedtages af stifterne på en stiftende generalforsamling, hvor dokumenterne underskrives af samtlige stiftere, sådan at man sikrer sig indbyrdes enighed om, hvad der er vedtaget. Dokumenterne skal være forsynet med korrekt datering, så tidspunktet for vedtagelsen og underskrivelsen ligger helt på det rene. Hvis der allerede er fuld enighed mellem stifterne om alle enkeltheder, herunder fordelingen af anparter, er en stiftende generalforsamling helt overflødig, og man kan da nøjes med selve det møde, hvor stifterne gør papirerne færdige og underskriver dem.

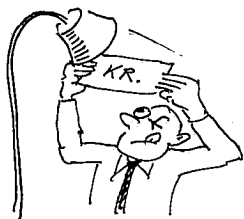
5. Selskabet skal anmeldes

Når alle disse ting er bragt i orden, er tiden kommet for at anmelde selskabet til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, der tidligere hed Aktieselskabsregistret. Det er imidlertid det samme som Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, som har til huse Kampmannsgade 1, 1604 København V. Derfra kan man også rekvirere de originale anmeldelsesblanketter med tilhørende vejledning, der skal anvendes ved anmeldelsen af selskabet.

Anmeldelsen er en gyldighedsbetingelse

Anmeldelsen er en vigtig ting. Et anpartsselskab er en lovbundet selskabsform, som skal anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for at kunne oprettes på juridisk gyldig vis. Hvis stifterne blot stifter selskabet og undlader at anmelde det til registret, kan de godt glemme alt om den begrænsede hæftelse, som ellers er anpartsselskabets kendetegn. Senest 2 måneder efter, at stifterne har underskrevet stiftelsesdokumentet, skal anmeldelse finde sted med indsendelse af alle nødvendige papirer. Fristen kan ikke forlænges ved dispensation. Hvis anmeldelsen ikke modtages af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen indenfor fristen, kan selskabet ikke registreres. Stifterne må i så fald begynde helt forfra med nyt stiftelsesdokument o.s.v. og så denne gang sørge for at overholde fristen.

Kapitalens tilstedeværelse skal dokumenteres

Før man indsender anmeldelsen, skal man sikre sig, at alle nødvendige dokumenter er vedlagt og forsynet med datering og underskrift af stifterne. Anmeldelsesblanketten kan dog udmærket underskrives af den tegningsberettigede i selskabet, f.eks. direktøren. Med anmeldelsen skal som nævnt også følge et bevis for, at selskabets kapital faktisk er tilstede. Det dur ikke, at de kr. 80.000 står på en af stifternes personlige konto i banken. Pengene skal være overført til en konto i selskabets navn. Består selskabskapitalen i andet end penge, må bekræftelsen på overførelsen af værdien til selskabet afhænge af, hvilke værdier, der er tale om. Er der tale om en fast ejendom, der er indskudt i selskabet, bør der medsendes

bekræftet kopi af slutseddel eller skøde, sådan at myndighederne kan se, at ejendommen er overdraget til selskabet. Hvis der er tale om fysiske værdipapirer som f.eks. pantebreve, bør disse indlægges i depot i selskabets navn i et pengeinstitut, som da kan udskrive en bekræftelse på depotet. Er der tale om obligationer, må der medsendes udskrift fra Værdipapircentralen til dokumentation for, at obligationsbeholdningen er overført til selskabets værdipapirkonto. Med hensyn til løsøre- genstande kan man ikke skaffe sig en officiel bekræftelse, men stifterne bør oprette og underskrive en særlig erklæring, der indeholder en opregning af de enkelte effekter med beskrivelse de enkelte genstandes eventuelle typenumre og serienumre, og stifterne bør i erklæringen anføre, at effekterne er overført til selskabet pr. en bestemt dato.

Hvis der er indskydes fordringer på trediemand

Man kan også tænke sig, at der i indskuddet til selskabet indgår ganske almindelige pengekrav, som stifterne har mod en trediemand. Hvis stifteren A har kr. 200.000 tilgode hos en person, der er god for pengene, kan A indskyde dette pengekrav i selskabet til opfyldelse af kapitalkravet - når revisor altså har sagt god for, at fordringen er mindst kr. 80.000 værd. Hvordan skal A nu dokumentere overfor Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, at fordringen er indskudt i selskabet og dermed er blevet selskabets ejendom? Det kan A gøre ved først at foretage en såkaldt **denunciation** til den person, der skylder ham pengene. En denunciation er en meddelelse til skyldneren om, at pengekravet nu er overgået fra A til selskabet, således at skyldneren ikke længere kan betale gælden med frigørende virkning til A. Når skyldneren skal betale, skal han altså betale direkte til fordringens nye ejer, selskabet. Ejerskabet til fordringen er sikret i selvsamme øjeblik denne meddelelse kommer frem til skyldneren. Derfor er det meget vigtigt at sørge for, at en sådan meddelelse gives pr. anbefalet brev eller lign. til skyldneren, således at selskabet kan fremvise bevis for, at skyldneren er underrettet. Hvis skyldneren uden hensyn til den fremkomne meddelelse alligevel betaler pengene til A, og A solder pengene op uden at videregive dem til selskabet, må skyldneren indstille på at komme til at betale en gang til, denne gang til selskabet. Overdragelse af fordringer - også kaldet transport - forekommer hver dag i erhvervslivet og ledsages altid af en denunciationsmeddelelse, der fortæller til hvem fordringen er overgået, og at skyldneren på fordringen herefter alene kan betale sin skyld direkte til den nye indehaver af fordringen - betaling til den tidligere ejer kan ikke længere ske med frigørende virkning. Overdragelsen af fordringen kræver ikke accept fra skyldnerens side, og skyldneren kan som hovedregel ikke modsætte sig fordringens overdragelse. Hvis skyldneren er i tvivl om, hvem han

skal betale til, når betalingstiden kommer, bør han rådføre sig med en advokat eller vælge at deponere pengene i et pengeinstitut til fordel for den betalingsmodtager, der måtte vise sig at være den rette, når sagen er opklaret, f.eks. efter en retssag.

Stifterne kan dokumentere indskuddet af fordringen ved at vedlægge bekræftet kopi af denunciationsmeddelelsen til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Fremfor at føre bevis for, at hvert enkelt aktiv - penge, fast ejendom, løsøre, genstande, fordringer m.v. - er behørigt overført til selskabet, godkendes det, at selskabets revisor, der jo er en uafhængig person, afgiver en erklæring om, at værdierne er overdraget til selskabet som dets ejendom. I så fald må revisor naturligvis have adgang til at gennemgå de enkelte overdragelsesdokumenter og eventuelt besigtige selskabets lokaliteter for at forvisse sig om, at aktiverne er tilstede og stillet til selskabets disposition.

Som BILAG 3 side 111 ses den anmeldelsesblanket, der skal anvendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen ved selskabets anmeldelse.

Som det fremgår, er der mange forhold, der skal påses ved ved stiftelsen af et anpartsselskab. Det er baggrunden for det honorar, som advokater og virksomhedsrådgivere opkræver for at tage sig af stiftelsesarbejdet. Skal stifterne straks igang med at drive virksomhed i det nystiftede anpartsselskab, skal de huske at anføre på deres fakturaer og forretningspapirer, at selskabet endnu er under stiftelse. De skal også huske, at selskabet skal momsregistreres hos Toldvæsenet, såfremt selskabet giver sig af med momsregistreringspligtig virksomhed. Endvidere skal selskabet have et told- og skattemæssigt personnummer. For selskaber hedder et sådant personnummer et "SE-nummer" - et nummer, der som tidligere omtalt angiver, at selskabet er optaget i Told- og Skattevæsenets og ATPs Stamregister over Erhvervsdrivende. Anmeldelsesblanketten, som kan fås hos skattemyndighederne, bør udfyldes og indsendes allerede ved stiftelsen, idet selskabet hurtigt får brug for SE-nummeret i forbindelse med lønudbetalinger til medarbejdere og oprettelse af konti i pengeinstitut m.v.

Anmeldelse om SE-nr. er gratis, og skattemyndighederne er flinke til at hjælpe med en hurtig ekspedition, således at man kan få SE-nummeret på plads med kort varsel. Vedkommende Told- og Skatteregion fremsender et særligt bevis for selskabets registrering i SE-registret, og dette bør naturligvis opbevares sammen med selskabets øvrige dokumenter.

Registreringen tager tid

Når selskabet er anmeldt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, vil der gå nogen tid, før man hører noget til sagen. Det skyl-

des, at der er meget lang ekspeditionstid i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Der kan gå flere måneder, før man får meddelelse om, at selskabet er registreret. Hvis anmeldelsen er mangelfuld eller der mangler nødvendige papirer, vil man som regel få brev herom med frist til indsendelse.

Et af de forhold, der kan komme på tværs af en anmeldelse, er selskabets navn. Hvis selskabet har valgt sig et navn, der allerede er optaget, fordi et andet selskab har dette navn, enten som sit hovednavn eller som sit registrerede binavn, så kan andre ikke få registreret det samme navn. Det kan udmærket tænkes, at 2 firmaer inden for vidt forskellige brancher bruger samme navn. Det må hvert af firmaerne så finde sig i, hvis der ikke består nogen egentlig forvekslingsrisiko. Men Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan ikke gå ind og foretage en dybere undersøgelse af navnebrødrenes eventuelle virksomhedsområde og branchegebet. Styrelsen må henholde sig til, at navne, der allerede er optaget, ikke kan registreres for et nyt selskab.

Derfor bør stifterne gøre sig et par overvejelser og måske også foretage en egentlig navneundersøgelse, inden man lægger sig for fast på det firmanavn, som man tror er århundredets bedste påfund. Erfarne advokater ser alt for ofte, at gode navne har det med at blive opfundet påny og genbrugt af deres entusiastiske ophavsmænd, der desværre ikke forestillede sig, at det nye geniale firmanavn ikke var så nyt igen. Før stifterne på anpartsselskabets vegne kaster sig ud i trykningen af tusindvis af firmakonvolutter og brevpapir, bør man ofre lidt energi på at sikre sig, at navnet også er et, man kan få lov at bruge og beholde. Registreringen i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er imidlertid ikke nogen skudskikker garanti for, at man har vundet ret til navnet. Et navn kan glide igennem systemet uden anmærkning og senere blive genstand for påtale fra den navneindehaver, som mener sine rettigheder krænket. Mellem år og dag kører der mange sager ved domstolene om navnelighed for firmanavne og også om forvekslelige navne.

Retssager om selskabsnavne m.v.

En sag, som blev afgjort af Østre Landsret i 1990, handlede om 2 anpartsselskaber, hvor det ene selskab hed "Maskinfabrikken Neotek, Ringsted ApS", og det andet hed "Neotek ApS". Selskabet fra Ringsted fremstillede filmfremkaldermaskiner til den grafiske sektor, mens det andet selskab solgte plastikkontorartikler m.v. til varehuse i Tyskland og England. Selvom retten fandt, at navnene var fælles om den væsentligste ordkomponent "Neotek", nåede retten alligevel til, at begge

selskaber kunne få lov at bruge deres navne hver især, fordi selskaberne virkede indenfor helt forskellige brancher. Der var altså ikke nogen risiko for, at kundekredsen skulle forveksle de 2 virksomheder med hinanden. Havde denne brancheforskel ikke været tilstede, er der næppe tvivl om, at det selskab, der var kommet sidst med sit navn, havde måttet opføre sig med at bruge det på grund af for stor lighed med modpartens selskabsnavn. Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1991 s. 216.

I en anden sag fra 1990 måtte et anpartsselskab med navnet "Scandinavian Models ApS" finde sig i at blive genstand for et føgedforbud, fordi et andet selskab havde opnået eneret efter varemærkelovgivningen til at bruge navnet "Model Agents of Scandinavia". Selvom navnene altså ikke var identiske, lå de alligevel så tæt på hinanden, at retten mente, at det var sandsynligt, at navnene kunne forveksles. Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1990 s. 571.

Der bør udvises forsigtighed, hvis stifterne har planer om at vælge et navn, som klinger i retning af allerede kendte navne, som er slået fast i forbrugernes bevidsthed. Hvis stifterne går sammen om et anpartsselskab, der skal drive produktion og salg af cola-drikke, vil det ikke være nogen god ide at døbe selskabet "Soka Kola". Snylteri på allerede indarbejdede varemærkenavne vil ikke møde forståelse hos domstolene.

Selskabet bør også registrere sine binavne

Hvis stifterne har flere gode navne at vælge imellem, bør de alle registreres. Anpartsselskabsloven tillader nemlig, at man ved siden af selskabets hovednavn også registrerer eventuelle binavne. Selvom binavnene ikke umiddelbart skal bruges af selskabet, kan det være fordelagtigt at beskytte binavnene gennem registrering, således at de så at sige ligger på lager, indtil selskabet får brug for dem, f.eks. i forbindelse med markedsføringen af et nyt produkt eller optagelsen af nye forretningsområder.

Tiden mellem stiftelse og registrering

Det uregistrerede anpartsselskab ligner et interessentskab

Der kan ofte gå mange måneder, før det stiftede selskab får meddelelse fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen om, at det har opnået registrering. Selskabet kan selvfølgelig ikke ligge stille, mens det venter på registreringsattesten. Stifterne skal jo i reglen igang med at drive den påtænkte erhvervsvirksomhed. Stifterne må derfor bruge selskabet som det er, mens de venter på, at selskabet til sin tid opnår registrering.

Det uregistrerede anpartsselskab kan medføre personlig hæftelse

Det skaber dog visse problemer, som stifterne bør være årvågne overfor. Som omtalt er registreringen ikke blot en ligegyldig formalitet, men en betingelse for, at selskabet kan betragtes som et selvstændigt juridisk foretagende med begrænset ansvar. Går selskabet ned med flaget, før det har opnået registrering, må selskabets ejere - anpartshaverne A og B - affinde sig med, at de kan gøres personligt ansvarlige for de forpligtelser, som de har ladet selskabet påtage sig siden stiftelsen.

Populært sagt kan man i hæftelsesmæssig henseende betragte det uregistrerede anpartsselskab som et almindeligt interessentskab - et I/S - mellem deltagerne i tiden mellem stiftelse og registrering.

I et ganske almindeligt interessentskab - som f.eks. når 2 slagtere i kompagniskab driver slagterbutik i personligt navn - hæfter de enkelte interessenter personligt og solidarisk for interessentskabets gældsforpligtelser. Kan de værdier, som tilhører slagterbutikken, ikke betale gælden, må de 2 slagtere selv punge ud af den private tegnebog. Ligesom ved et personligt enkeltmandsfirma, hvor indehaveren hæfter for firmagælden med alt, hvad han ejer og har, så hæfter også de enkelte interessentskabsdeltagere for den fulde gæld, som I/S'et pådrager sig. Kreditorerne behøver ikke dele gælden ud på de enkelte deltagere, men kan udvælge sig den mest velhavende blandt interessenterne og kræve pengene hjem hos ham. Den

betalende deltager må derefter selv søge at inddrive sine part-
neres andel af gælden ved direkte at rette et krav mod dem.
Derfor udtrykket solidarisk hæftelse - hver enkelt hæfter for
det hele.

*Hvad gælder der i
et interessentskab?*

Når det uregistrerede anpartsselskab på en række punkter
må anskues på linie med interessentskaberne, har det selvføl-
gelig interesse at vide, hvilke regler, der faktisk gælder for in-
teressentskaber. I modsætning til aktieselskaber og anparts-
selskaber, som der findes udtrykkelig lovgivning om, så findes
der ingen lov om interessentskaber eller for den slags skyld
kommanditselskaber. Retstilstanden for interessentskaber
kan man kun finde ud af ved at studere retspraksis - det vil si-
ge de mangfoldige domme, som domstolene har afsagt gen-
nem flere menneskealdre i sager, hvor interessentskaber har
været involveret. I retspraksis er det fastslået, at der gælder
en ganske bestemt regel om hæftelsesforholdene i interessent-
skaber og kommanditselskaber, som også har gyldighed for
det uregistrerede anpartsselskab. Reglen kan bedst illustre-
res med et eksempel.

*Toldvæsenet
tager sig betalt
af selskabets kasse*

Lad os tænke os, at A og B er gået sammen for at drive sned-
kervirksomhed i anpartsselskabsform. Da A og B er sparsom-
melige naturer, har de ikke ville købe et færdigregistreret an-
partsselskab, men de har selv stiftet deres eget anpartssel-
skab under navnet "A & B's snedkeri ApS". De har herefter an-
meldt selskabet, men registrering ligger endnu en rum tid
ude i fremtiden. I mellemtiden er B blevet indhentet af sin for-
tid, fordi han engang drev et lille enkeltmandsfirma, som gik
konkurs. Konkursen endte med, at de almindelige kreditorer
fik en dividende på 8 pct. af deres krav. En konkurs er ikke no-
gen gældssanering. Konkursfallenten skylder stadigvæk den
udækkede del af gælden til kreditorerne efter konkursen, selv-
om mange erhvervsmæssige kreditorer naturligvis afskriver
kravet som tabt. Blandt B's kreditorer var også Toldvæsenet,
som havde et større moms krav. Toldvæsenet har ikke glemt
B.

A og B's anpartsselskab går glimrende i den første tid efter
starten. For at følge med den stigende efterspørgsel på godt
snedkerarbejde har selskabet måttet foretage nogle meget sto-
re indkøb af råtræ til brug for selskabets drift. Selskabet skal
selvfølgelig betale moms af sine indkøb, men da selskabet selv
er momsregistreret, får det naturligvis momsen refunderet
fra Toldvæsenet, hvis selskabet indenfor det enkelte moms-
kvartal har betalt mere moms, end det har modtaget ved fak-
turering af sine kunder - såkaldt negativt momstilsvær. Det vi-
ser sig snart, at selskabet har et stort krav på tilbagebetaling
af moms. Stor er skuffelsen i selskabet, da Toldvæsenet plud-

selig meddeler, at det rundelige beløb, som A og B's selskab skulle have haft til udbetaling, er blevet modregnet i B's gamle gæld til Toldvæsenet. Toldvæsenet henholder sig nemlig til, at selskabet ikke er registreret endnu og derfor først kan opnå status som selvstændig virksomhed, når registreringen indtræffer. I mellemtiden - siger Toldvæsenet - må selskabet betragtes som et almindeligt kompagniskabsforhold med A og B som personligt ansvarlige indehavere, og Toldvæsenet mener sig derfor berettiget til at tage sig tilgode i selskabets moms krav til dækning af B's gamle gæld til Toldvæsenet.

Hverken A eller B eller selskabet er tilfredse med denne fremfærd. A kan ikke begribe, hvorfor han på indirekte vis skal være med til at betale B's gamle gæld til Toldvæsenet. B kan ikke begribe, hvordan Toldvæsenet kan tillade sig at modregne i selskabets moms penge, der jo overhovedet ikke vedrører hans gamle konkursramte enkeltmandsfirma. Set fra anpartsselskabets synspunkt er det overmåde utilfredsstillende, at Toldvæsenet tillader sig at gøre indhug i selskabets penge med henvisning til en gæld, der slet ikke vedrører selskabet, uanset at det endnu ikke har opnået formel registrering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

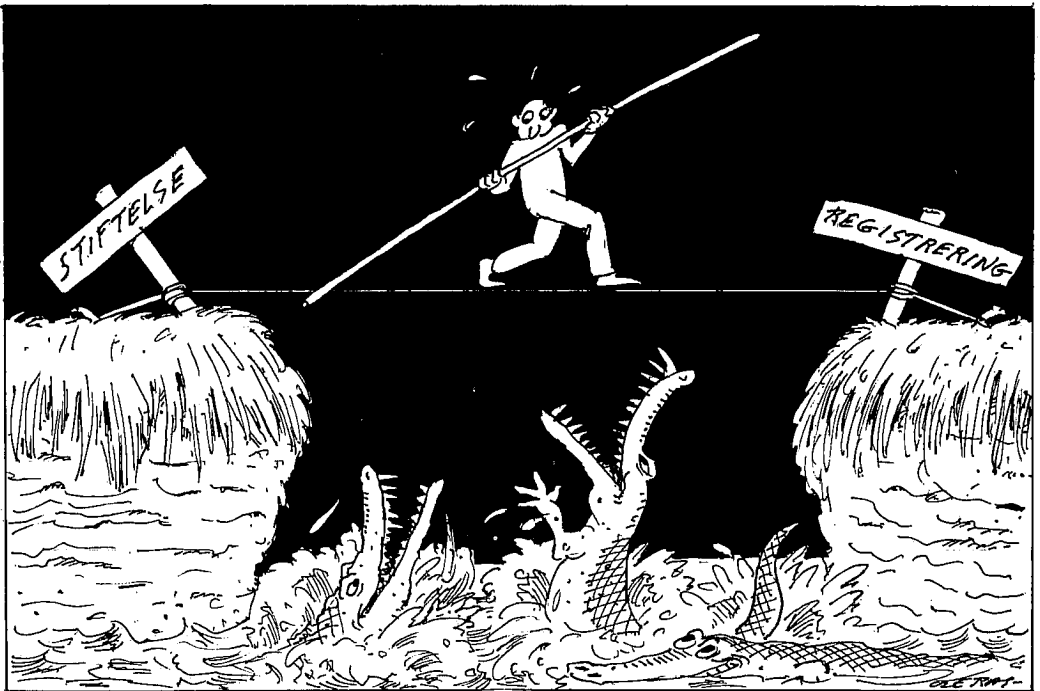
En højesteretsdom fra 1935

De private kreditorer må stå tilbage for fælleskreditorerne

Den regel fra interessentskabernes område, som kommer ind i billedet i denne situation, er fastslået i en gammel højesteretsdom fra 1935. Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1935 s. 767. Den går kort og godt ud på, at interessentskabskreditorerne har fortrinsret til dækning af selskabsformuen forud for de enkelte interessenters private kreditorer. De private kreditorer er derfor afskåret fra at foretage udlæg direkte i de formueværdier, som ejes af interessentskabet. De private kreditorer kan alene foretage udlæg i skyldnerens ejerandel af selskabet - hans interessentskabsandel. Den private kreditor, som søger sine penge hjem i slagterbutikken, som ejes af de 2 slagtere i fællesskab, kan altså hverken gøre udlæg i flæskestegen eller spegepølsen, eftersom disse aktiver tilhører interessentskabet som sådant og ikke den enkelte interessent. Den private kreditor må istedet søge sig fyldestgjort for sit krav ved at rette det direkte mod sin skyldner uden adgang til at gøre indhug i interessentskabets fællesformue. Et udlæg i skyldnerens halvpart i slagterbutikken er et udlæg i den ideelle andel, som slagteren har krav på i tilfælde af kompagniskabets opløsning. Men hvis slagternes kompagniskabsforhold er underkastet en række nærmere kontraktsklausuler, der indebærer, at de ikke uden videre kan afbryde samvirket, så må kreditor pænt vente på, at slagteren til sin

tid udtræder af kompagniskabet og derved får udloddet den andel af interessentskabets indre værdi, som tilkommer ham. Noget andet er slagterbutikkens pølseleverandør. Han har kompagniskabet til kunde og kan selvfølgelig søge sin ubetalte regning hjem direkte ved udlæg i slagterbutikkens værdier. Pølseleverandøren er selskabskreditor, ikke privatkreditor til en af slagterne. Da slagterne i deres egenskab af interessenter jo hæfter personligt for interessentskabets gæld, vil pølseleverandøren også kunne gå løs på slagterens private formueeffekter, såfremt han måtte foretrække dette fremfor at søge sig dækket i forretningens værdier.

Når denne regel overføres på A & B's anpartsselskab under stiftelse, kan man drage følgende konklusioner. Toldvæsenet er ikke en selskabskreditor i forhold til anpartsselskabet. Toldvæsenet har jo alene penge tilgode hos B, ikke hos A eller hos anpartsselskabet som sådant. Toldvæsenet må som følge heraf betragtes som B's private kreditor. Efter reglen om selskabskreditorernes fortrinsret til selskabsformuen er Toldvæsenet allerede af den grund afskåret fra at tage sig til gode i selskabets formue, herunder i det pengekrav, som anpartsselskabet har tilgode hos Toldvæsenet for moms.

Hvis Toldvæsenet vil søge sig fyldestgjort for sit krav, må Toldvæsenet søge udlæg hos B og ikke i de værdier, som anpartsselskabet ejer - dem ejer B jo ikke. B ejerskab begrænser sig til hans anparter i anpartsselskabet. Toldvæsenet kan naturligvis gøre udlæg i disse anparter, eftersom de fuldt og helt er på B's hånd. Men selve de værdigenstande, som tilhører anpartsselskabet som sådant, er fredet mod anslag fra de enkelte anpartshaveres private kreditorer - uanset om anpartsselskabet endnu er uregistreret.

Der har været flere retssager om denne problemstilling, men tingene ligger nu så fast, at man kan regne med, at et uregistreret selskab, hvori der er flere ejere, må bedømmes på linie med et interessentskab, sådan at interessenternes private kreditorer er forment adgang til direkte udlæg eller retsforfølgning mod selskabsformuen. Det gør ingen forskel heri, at Toldvæsenet er en gammel kreditor med et krav hidrørende fra tiden før selskabets stiftelse. Højesteret har i en dom fra 1988 klart fastslået, at selskabskreditorernes fortrinsret til selskabets formue gælder overfor selskabsejerens private kreditorer som helhed - uden hensyn til, om de private kreditorer fik deres krav på skyldneren, før eller efter selskabet blev dannet. Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1988 s. 42.

Eneejede selskaber

Hvis anpartsselskabet imidlertid kun har én ejer, er situationen om fortrinsretten lidt mere usikker, idet der findes domme, der tillader, at kreditor i denne situation ikke behøver at nøjes med at gøre udlæg i skyldnerens anparter i det uregistrerede selskab, men kan gå direkte ind og gøre udlæg i selve de formuegenstande, som ejes af selskabet som sådant. Der er nogen uenighed i den juridiske sagkundskab om problemet, og spørgsmålet kan næppe anses for endeligt afklaret. Den eneanpartshaver, som ikke er fri af gamle gældsposter, bør derfor nok være forsigtig med at stå som eneejer til selskabet, idet han i stiftelsesperioden kan tænkes at blive udsat for kreditorforfølgning, der forgriber sig direkte på selskabets værdier.

Eneanpartshaveren med gammel gæld bør udvise forsigtighed

De spegede hæftelsesforhold i perioden mellem stiftelse og registrering bør med i overvejelserne, når man vælger stiftelse fremfor køb af et færdigregistreret skuffeselskab. Hvis anpartshaverne kan forudse, at der kan blive knas med Told- og Skattevæsenet eller andre kreditorer, er det måske værd at fortrække skuffeselskabet - eventuelt sådan, at den anpartshaver, som forfølges af gamle kreditorer overlader til sin hustru at stå som ejer af anparterne. På den måde undgås, at kredito-

torerne uden videre kan søge sig fyldestgjort i anparterne, idet hustruen jo ikke hæfter for mandens gæld blot i kraft af ægteskabet (dog er der indenfor skattelovgivningen visse undtagelser fra denne regel, således at den ene ægtefælle kan komme til at hæfte for den andens skat).

Tinglysningsmæssige problemer

Tinglysning er meget vigtig

Når man køber en fast ejendom, er det meget vigtigt, at skødet bliver tinglyst på tinglysningskontoret. Tinglysningen er en juridisk sikringsakt, som skænker køberen af ejendommen vished for, at ejendomsretten til den købte ejendom er endegyldigt overgået fra sælgeren til køberen. En aftale om køb af en fast ejendom, som ikke er tinglyst, står i fare for at blive rendt over ende af sælgerens kreditorer, hvis køberen har været så letsindig at betale ham købesummen, før han har fået tinglyst skøde på ejendommen.

Selskabets særlige stilling frem til registreringstidspunktet viser sig også derved, at selskabet ikke kan opnå endeligt tinglyst skøde på selskabets faste ejendom eller få sine pantebrev i ejendommen endeligt tinglyst. Løsøre pantebrev, som selskabet måtte ønske at udstede forud for registreringen, kan efter retspraksis slet ikke tinglyses, før registrering er sket. Netop fordi selskabets juridiske status først er endeligt konfirmeret ved registreringen, vil mange juridiske foranstaltninger i tiden frem til registreringen have karakter af noget foreløbigt. Først når registreringen indtræffer, kan tingene bringes endeligt på plads, og selskabet vil til den tid kunne få sine tinglysningsdokumenter tinglyst uden yderligere forsinkelser. Når registrering er sket, kan selskabet desuden stryge tilføjelsen "under stiftelse".

Selskabets aftaler før registreringen

Tavshed kan give bagslag

Hvad angår de aftaler, som selskabet måtte have indgået i tiden mellem stiftelse og registrering, har det stor betydning, at A og B loyalt har sørget for at gøre modparten opmærksom på, at han handler med et ApS, og at dette ApS endnu ikke har opnået registrering. Som det blev omtalt side 18 kan anpartshaverne komme galt afsted, hvis de forsømmer at gøre modparten begribeligt, at de ikke optræder som personlige virksomhedsdrivende, men som aktører for et anpartsselskab. Det kan medføre, at de må betragtes som ansvarlige for den kontrakt, som de troede at indgå på selskabets vegne. Men de kan også på anden vis risikere at gøre sig selv en bjørnetjeneste, hvis de ikke indvier modparten i, at selskabet endnu ikke har opnået registrering.

Hvis A og B køber en stor ladning træ til en fordelagtig pris, og sælgeren efterfølgende modtager et endnu bedre tilbud på træet fra en interesseret trediemand, så har sælgeren faktisk en mulighed for at bruge A og B's manglende oplysning om selskabets registreringsforhold som påskud for at fragå aftalen. At sælgerens virkelige motiv er, at han har fået et bedre tilbud fra anden side, vil være uden betydning, fordi sælgeren i denne situation har hæveret, når han ikke har fået ren besked om, at anpartsselskabet ikke var registreret. Sælgerens ret til at hæve aftalen bortfalder automatisk, når anpartsselskabet registreres, men indtil da er han altså i den gunstige situation, at han uden videre kan springe fra en ellers gyldig aftale med A og B's selskab, hvis han i mellemtiden kommer på andre tanker og herunder altså også, hvis et mere indbydende tilbud på træpartiet indløber fra et nyt køberemne.

Selskabets ledelse og drift

Ejerskabet fremgår af anpartshaverfortegnelsen

Når selskabet har opnået registrering, er det i enhver henseende et selvstændigt juridisk foretagende. Selskabet kan påtage sig forpligtelser og erhverve rettigheder. Selskabet kan optræde som sagsøger i retssager og selv optræde som sagsøgt i retssager. Men der skal naturligvis være nogle personer, som kan lede og forvalte selskabet og styre den erhvervsvirksomhed, som drives med selskabet som juridisk ramme.

Selskabets anpartshavere ejer selskabet i forhold til deres anpartsbesiddelse. I anpartsselskaber manifesterer denne besiddelse sig ikke ved, at der udstedes særlige anpartsdokumenter på samme måde, som der i aktieselskaber udstedes aktiebrev. Anpartsselskabet er på det punkt et yderst uformelt selskab. Ejerskabet til selskabet fremgår alene af selskabets anpartshaverfortegnelse. Denne fortegnelse skal oprettes straks efter selskabets stiftelse og indeholde oplysning om navn og bopæl for alle anpartshaverne samt om størrelsen af deres anparter. Hvis A og B ejer selskabet ligeligt, vil anpartshaverfortegnelsen altså lyde på, at A ejer for kr. 40.000 anparter, og B ejer for kr. 40.000 anparter. At anparterne er udstedt med en stykstørrelse på hver kr. 1.000 er kun en praktisk detalje, der gør det nemt at overdrage mindre portioner af anparterne.

Ejerskifte bør anmeldes til selskabet og noteres i anpartshaverfortegnelsen

Hver gang der sker ejerskifte til anparterne, bør køberen anmelden sit køb til selskabet, der så skal indføre i anpartshaverfortegnelsen, hvem der nu er ejer af de overdragne anparter. Meningen med anpartshaverfortegnelsen er, at man til enhver tid skal kunne se, hvem der ejer selskabet og i hvilket indbyrdes forhold. Også underretning til selskabet om pantsætning af anparter skal anføres i fortegnelsen. Selvom anparterne ikke har form af noget direkte fysisk dokument, kan enhver anpartshaver forlange, at selskabet udsteder et skriftligt bevis for indførelsen i anpartshaverfortegnelsen.

Fortegnelsen skal være tilgængelig på selskabets kontor for enhver anpartshaver og også for de offentlige myndigheder. Anpartshaverne har altså mulighed for at vide fuld besked med, hvem medejerne til selskabet er. Eventuelle ansatte medarbejdere i anpartsselskabet har normalt ikke adgang til at se anpartshaverfortegnelsen, medmindre selskabet har så mange ansatte, at reglerne om medarbejderrepræsentation kommer ind i billedet. I så fald vil anpartshaverfortegnelsen også blive tilgængelig for en medarbejderrepræsentant.

Den ordinære generalforsamling

Selskabets ejere bestemmer i kraft af deres ejerskab, hvorledes selskabet skal drives. Anpartshavernes magt over selskabet viser sig på den årlige generalforsamling, hvor anpartshaverne i forhold til deres anpartsbesiddelse kan stemme om selskabets anliggender. Hvis ikke andet er bestemt i selskabets vedtægter, har hver anpartshaver lige ret i selskabet i forhold til sin anpartsbesiddelse. Det sædvanlige er, at hver anpart på kr. 1.000 har én stemme, men det er tilladt at lave såkaldte stemmetunge anparter, som har flere stemmer knyttet til sig end andre anparter. Det vil også være tilladt at udstede anparter uden stemmeret, men det er klart, at den manglende indflydelse i selskabet, som er forbundet med sådanne anparter, vil afspejle sig i deres handelsværdi.

Den ordinære generalforsamling er det årlige forum for anpartshaverne, hvor årets regnskab fremlægges, og hvor der tages stilling til de punkter, som ifølge vedtægterne skal med på hvert års ordinære generalforsamling. Den ordinære generalforsamling skal holdes på selskabets hjemsted inden 6 måneder efter udløbet af hvert regnskabsår.

Der er dog også adgang til at indkalde til ekstraordinær generalforsamling. Det kan ske, når bestyrelsen - hvis selskabet har en sådan - eller selskabets revisor finder det hensigtsmæssigt. Der kan også på en ordinær generalforsamling opstå spørgsmål, som ikke kan behandles på den ordinære generalforsamling. Den kan nemlig som hovedregel kun træffe afgørelser i sager, som har været sat på dagsordenen - medmindre da samtlige anpartshavere er indforståede med at se bort herfra. Ellers må sagen henskydes til en ekstraordinær generalforsamling. Hvis et mindretal af anpartshaverne, der ejer mindst en fjerdedel af selskabets indskudskapital, ønsker det, kan de skriftligt begære indkaldt til ekstraordinær generalforsamling til behandling af et bestemt emne, når dette emne vedrører selskabet og ikke er af for svævende og uspecificeret karakter. Et forslag om afholdelse af ekstraordinær generalfor-

samling med henblik på at diskutere "direktørens administration" er for bredt og kræver nøjere præcisering, før selskabet er forpligtet til at efterkomme mindretalsgruppens anmodning om ekstraordinær generalforsamling.

Anpartshavernes rettigheder

Hvem kan stemme på pantsatte anparter?

Anpartshaverne har som følge af deres ejerskab en række rettigheder, som de kan udøve på selskabets generalforsamling. Enhver anpartshaver har ret til at møde på generalforsamlingen og tage ordet dér. Det gælder også, selvom anpartshaverens anparter i selskabet ikke måtte være udstyret med stemmeret. Hvis anpartshaveren af en eller anden grund måtte være forhindret i at komme tilstede på generalforsamlingen, har han desuden ret til at lade en fuldmægtig give møde for sig og afgive stemme på hans vegne. Fuldmægtigen må i så fald kunne fremvise sin fuldmagt, der skal være dateret. Fuldmagten kan nemlig kun gives for ét år ad gangen. Hvis anpartshaveren har måttet pantsætte sine anparter, f.eks. til sit pengeinstitut til sikkerhed for en personlig kassekredit, vil anpartshaveren alligevel kunne møde frem på generalforsamlingen og afgive stemme på sin anpartsbesiddelse. Stemmeretten overgår ikke til pantshaveren, medmindre anpartshaveren særskilt er gået ind på, at panteretten også skal omfatte stemmeretten på de pantsatte anparter. Hvis anpartshaveren har måttet give slip på stemmeretten til fordel for sit pengeinstitut, er det pengeinstituttet, som er berettiget til at afgive stemme på grundlag af de pantsatte anparter. Når pantsætningen ophører, falder stemmeretten tilbage til anpartshaveren.

Spørgsmål og svar

Selskabets anpartshavere har også spørgsmålsret på generalforsamlingen. Det vil sige, at bestyrelse og direktion er forpligtet til at svare på anpartshavernes spørgsmål om selskabets økonomiske stilling og øvrige forhold, der måtte have betydning for de spørgsmål, hvorom der skal træffes beslutning på generalforsamlingen. Hvis besvarelsen kræver oplysninger, som ikke er tilgængelige på generalforsamlingen, så skal oplysningerne inden 14 dage derefter skriftligt fremlægges hos selskabet for anpartshaverne. Hvis anpartshaverne anmoder om det, skal oplysningerne desuden også sendes til dem.

Anpartshaverne kan forlange granskning af selskabets dispositioner

Granskning er et mistillidsvotum

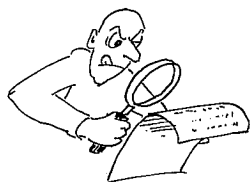
Har en anpartshaver mistillid til selskabets regnskaber eller ledelsens transaktioner, kan han på generalforsamlingen fremsætte forslag om ekstraordinær granskning af de forhold, som han mener trænger til nærmere undersøgelse. Hvis en

anpartshaver f.eks. mener, at selskabet har betalt en helt ubegrundet overpris for en ejendom, kan han foreslå, at ejendoms-handlen skal underkastes nærmere undersøgelse. Hvis forslaget har flertal for sig på generalforsamlingen, må generalforsamlingen vælge en eller flere granskningsmænd til at undersøge sagen. Granskningsmændene bør naturligvis have forstand på den sag, som de skal undersøge, hvorfor der ikke sjældent er tale om advokater og revisorer eller andre sagkyn-dige med specialindsigt i det emne, der ønskes gransket.

Granskningsmændene skal naturligvis være helt uvildige personer. Vederlaget for deres arbejde skal betales af selskabet. Hvis forslaget om granskning ikke kan opnå flertal, men dog samle en stemmemængde svarende til en fjerdedel af selskabets indskudskapital, har enhver anpartshaver mulighed for at indgive begæring til skifteretten om at udnævne granskningsmænd, såfremt begæringen fremsættes inden en måned efter generalforsamlingen.

Granskningens konsekvenser

Granskning er en alvorlig sag, fordi granskningen ofte vil komme på tale i forbindelse med forhold, hvor der kan være en mulighed for erstatningsansvar og måske også strafansvar for selskabets stiftere, bestyrelsen eller direktionen. Når granskningen er afsluttet, afgiver granskningsmanden - eller granskningsmændene - en skriftlig beretning om resultatet af granskningen. Selskabets ledelse - bestyrelse og direktion - må herefter indkalde til en generalforsamling, hvor granskningsberetningen kan gennemgås og hvor der kan træffes beslutning om, hvilke konsekvenser beretningen skal have. Hvis granskningsberetningen ender med at fastslå, at selskabet vitterligt har betalt en klar og ubegrundet overpris for en fast ejendom, vil en nærliggende konsekvens være, at den eller de personer i selskabets ledelse, der har stået for ejendomshandlen, træder tilbage fra deres poster, ligesom det kan komme på tale at rette et erstatningskrav mod dem for det tab, som de har påført selskabet.

Ved fuld enighed mellem anparts-haverne kan der træffes beslutninger uden general-forsamling

Beslutninger uden afholdelse af generalforsamling

Selvom generalforsamlingen i princippet er det sted, hvor anpartshavernes beslutningsret over selskabet udmønter sig, er der intet til hindring for, at anpartshaverne også træffer beslutning om selskabets forhold uden afholdelse af generalforsamling. Lovgivningsmagten har nemlig forudset, at anparts-selskaber ofte kun vil have en lille lukket kreds af anpartshavere, der kender hinanden ganske godt. Derfor er det tilladt for selskabets ejere at træffe beslutninger uden egentlig gene-

ralforsamling, blot alle anpartshaverne er enige herom og bag efter sørger for at indføre beslutningen i selskabets forhandlingsprotokol - den protokol, som selskabet skal føre over sine generalforsamlinger og øvrige beslutninger. A og B behøver derfor ikke ofre energi på at holde en formel generalforsamling, hvis de er enige om den beslutning, der skal træffes.

Selskabets direktør

Generalforsamlingen er selskabets afgørende beslutningsorgan. Det kan ikke overraske, eftersom generalforsamlingen jo alene består af anpartshaverne, der jo ejer selskabet. Hvis andre end selskabets ejere kunne træffe beslutninger af væsentlig betydning henover hovedet på ejerne, ville ejerskabet være af tvivlsom værdi. Til den daglige ledelse er der imidlertid brug for en direktør, som ikke behøver at rådføre sig med anpartshaverne eller en eventuel bestyrelse om hver enkelt beslutning i selskabet, f.eks. om køb af reservedele til en maskine eller hjemkøb af nye varer til selskabets lager. Hvis selskabet ikke har nogen bestyrelse, er det generalforsamlingen, der vælger direktøren. Direktøren har den daglige ledelse af selskabet og tager sig dermed af alle de sædvanlige anliggender, der knytter sig til selskabets almindelige drift.

Vidtrækkende dispositioner ligger udenfor direktørens mandat

Hvis der er tale om dispositioner, som må siges at være af usædvanlig art eller af stor betydning bedømt i forhold til anpartsselskabets størrelse, ligger sådanne dispositioner udenfor direktørens beføjelser. Direktøren kan ikke gå hen og sælge selskabets ejendom eller optage et stort lån uden først at få grønt lys fra anpartshaverne eller bestyrelsen. Det gælder også, hvis selskabet alene ejes af A og B, og A er direktør. I så fald må A indhente B's samtykke, før A engagerer selskabet i mere vidtrækkende dispositioner. Naturligvis kan der opstå hastende situationer, hvor A måske ikke kan få fat i B. Hvis det vil forvolde væsentlig ulempe for selskabet, hvis A først skal vente på B's accept - B er måske på rejse i udlandet - kan A gennemføre dispositionen på eget ansvar og derefter indhente B's godkendelse, når han kommer hjem. Hvis A's beslutning iøvrigt er fuldt forsvarlig i den forhåndenværende situation, vil A ikke kunne bebrejdes, at han ikke ventede på, at B kom tilstede. Hvis dispositionen derimod udmærket kunne have afventet B's hjemkomst, kan A's handlemåde efter omstændighederne bedømmes som en overskridelse af hans direktørbeføjelser.

Direktøren tegner selskabet

Omverdenen har ret til at stole på direktørens ord

En ting er de beføjelser, som direktøren har i forhold til selskabet. Overtræder han dem, kan selskabet naturligvis påtale denne forseelse. Noget andet er, hvilken virkning direktørens overskridelse har i forhold til den kontraktspartner, der har forladt sig på, at direktøren vitterligt havde mandat til at slutte aftalen på selskabets vegne. Det spørgsmål har at gøre med direktørens fuldmagt og hans tegningsret. I forhold til omverdenen har direktøren, der jo er anmeldt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen som registreret direktør i selskabet, automatisk mandat til at repræsentere selskabet udadtil. Når direktøren køber varer ind på selskabets vegne, kan selskabet, hvis det fortryder købet, ikke sige sig fri for handlen ved at fremføre, at direktøren ikke havde fuldmagt til at indgå købeaftalen. Selvom direktøren måske udtrykkeligt har fået pålæg fra selskabets anpartshavere om at vente med at foretage indkøbet, bliver købeaftalen alligevel bindende for selskabet, eftersom sælgeren, der jo intet kender til anpartshavernes kontrainsstruks, kan henholde sig til, at direktøren i et anpartsselskab er lovmæssigt beføjet til at optræde på selskabets vegne og slutte aftaler for selskabet.

Hvis direktøren går for vidt

Hvis direktøren derimod bevæger sig helt uden for grænserne af selskabets almindelige virksomhedsområde og f.eks. lader det lille snedker-anpartsselskab afgive bestilling på et fabriksnyt jetfly, vil dispositionen ikke være bindende for selskabet, når modparten måtte indse eller i hvert fald ikke kunne være ubekendt med, at en sådan handel lå udenfor selskabets formål eller virksomhedsområde. Det forholder sig på samme måde, hvis direktøren træffer beslutninger, som ifølge Anpartsselskabsloven slet ikke kan træffes af direktøren. Hvis direktøren godkender et årsregnskab, som ikke har været forelagt for selskabets anpartshavere, eller hvis direktøren anmelder en ændring af selskabets vedtægter eller sætter selskabet i likvidation - så er den slags dispositioner ikke bindende for selskabet, eftersom direktøren her overskrider sine lovbundne handlebeføjelser. Det samme gælder, hvis direktøren involverer selskabet i ulovligheder, f.eks. lader selskabet yde et stort lån til direktøren selv - det skal selskabet naturligvis ikke respektere, selvom låneaftalen på bedste lovformelige måde er underskrevet af den tegningsberettigede direktør på selskabets vegne.

Det hører også under direktørens ansvarsområde at sørge for, at selskabets bogføring sker i overensstemmelse med lovgivningens regler, og at selskabets formueforvaltning foregår på betryggende måde. En direktør, der tillader, at der er sjusk i regnskabet eller som rutter med selskabets midler på ukyndige forretningsprojekter, vil kunne gøres personligt ansvarlig for sine gerninger, hvis selskabet derved påføres tab eller gøres til genstand for påtale fra myndighederne.

Direktørtitlen er ikke det samme som lønmodtagerstatus

At være anmeldt direktør til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er ikke det samme, som at være ansat og lønnet direktør i selskabet. Anpartsselskabsloven kræver, at et anpartsselskab har en direktion bestående af et eller flere medlemmer. Men dette krav er altså et rent selskabsretligt forlangende. Direktøren behøver ikke også at være lønmodtager i selskabet, men kan naturligvis være det. I enkeltmandsselskaber er eneanpartshaveren normalt anmeldt som direktør i selskabet og får sit udkomme i form af en aflønning i selskabet beroende på selskabets indtjening.

Hvis anpartsselskabet har en bestyrelse

Hvis selskabets indskudskapital er under kr. 300.000 og selskabet ikke omfattes af medarbejderrepræsentationsreglerne - d.v.s. har haft beskæftiget gennemsnitligt mindst 35 ansatte medarbejdere gennem de sidste 3 år - så er der ingen pligt til at vælge en bestyrelse i selskabet. Skal en bestyrelse oprettes,

skal denne bestå af mindst 3 medlemmer, som vælges af generalforsamlingen. Bestyrelsen varetager i så fald den overordnede ledelse og tilsyn med selskabet og kan dermed give retningslinier til direktøren. Også bestyrelsen har tegningsret til at forpligte selskabet ved aftaler med andre. Faktisk kan ethvert medlem af bestyrelsen tegne på selskabets vegne, medmindre andet er fastsat i selskabets vedtægter. Bestyrelsen vælger selv sin formand. Det er også bestyrelsen, der udnævner direktøren. Direktøren kan udmærket være medlem af bestyrelsen, men han må dog ikke vælges til formand. Bestyrelsens beslutning træffes ved simpelt flertal: når der er flere ja-stemmer for et forslag end nej-stemmer, så er forslaget vedtaget. Det kræves dog, at over halvdelen af samtlige bestyrelsesmedlemmer skal være tilstede, for at bestyrelsen er beslutningsdygtig.

Interessemodsætninger

Man kan ikke tjene to herrer

Det siger sig selv, at hverken bestyrelsesmedlemmer eller direktører må deltage i behandlingen af spørgsmål, der vedrører aftaler eller lignende, hvori bestyrelsesmedlemmet eller direktøren har en væsentlig interesse, der kolliderer med selskabet. I disse tilfælde må den pågældende altså vige sit sæde, fordi han er inhabil. Hvis et bestyrelsesmedlem har tilbudt, at selskabet kan købe hans private ejendom, må bestyrelsesmedlemmet ikke deltage i behandlingen af dette spørgsmål. Hvis direktøren har foreslået selskabet, at han skal have en klækkelig lønforhøjelse, må direktøren, hvis han samtidig er medlem af bestyrelsen, ikke deltage i bestyrelsens behandling og afstemning om dette spørgsmål.

Krav om skriftlighed ved eneanpartsaftaler med selskabet

Interessemodsætninger kan også opstå mellem selskabet og dets eneanpartshaver, hvis eneanpartshaveren søger at begunstige sig selv på selskabets bekostning. Da selskabet ikke har nogen til at protestere for sig, eftersom det beherskes fuldt ud af eneanpartshaveren, kan der være behov for, at de aftaler, som måtte blive indgået mellem selskabet og dets eneejer, kan efterprøves ved en senere lejlighed, hvis selskabet kommer i økonomiske vanskeligheder, og der rejses tvivl om eneanpartshaverens forvaltning af selskabet. I 1991 blev der indført en ny regel i Anpartsselskabsloven, hvorefter aftaler som indgås mellem en eneanpartshaver og selskabet, skal affattes skriftligt, medmindre der er tale om aftaler på sædvanlige vilkår som led i et løbende mellemværende. Reglen betyder, at større og enkeltstående aftaler mellem selskab og eneejer skal kunne dokumenteres i form af en kontrakt eller aftaleseddel. Det vil dog være tilstrækkeligt, hvis eneejeren udfærdiger et sædvanligt generalforsamlingsprotokollat, hvor

selskabet tiltræder aftalen med underskrift både af selskabet og aftalemodparten, her altså aneanpartshaveren.

Ledelsens ansvar

Såvel bestyrelse som direktør er ansvarlig overfor selskabet, selskabets kreditorer eller trediemand for varetagelsen af deres hverv. Hvis bestyrelsen eller direktøren lader selskabet engagere sig i spekulative forretningsprojekter, som fører til selskabets ruin, kan bestyrelsen efter omstændighederne drages til ansvar for den skade, som de derved har tilføjet selskabet - og dermed selskabets ejere, anpartshaverne, der jo må se værdien af deres anparter reduceret til nul.

Bedømmelsen af, om en bestyrelse eller en direktion har pådraget sig erstatningsansvar som følge af udøvelsen af deres hverv, henhører under domstolene. Der vil altid være tale om en meget konkret vurdering, hvor hele selskabets situation må tages i betragtning. Selvom et selskab, der har økonomiske problemer, fortsætter sin virksomhed på kredit, vil dette ikke automatisk medføre, at selskabets ledelse, bestyrelse og direktion, kan gøres ansvarlige for det tab, som kreditgiverne lider, hvis forsøget på at få selskabet på fode mislykkes og selskabet går konkurs.

A-skattekronerne tjener som reserve

En del af de sager, som ofte har været fremme om ledelsesansvar, handler om uafregnede A-skatter. Hvis selskabet har lønmodtagere, er selskabet forpligtet til at tilbageholde A-skat ved lønudbetalingen og afregne den tilbageholdte A-skat til skattevæsenet. I sin egenskab af arbejdsgiver optræder selskabet så at sige som ulønnet skatteopkræver for skattevæsenet med pligt til at aflevere skattepengene med faste mellemrum. Der er derimod ikke nogen pligt til at sætte skattepenge til side på en særskilt øremærket konto. Et selskab, der er i bekneb for penge, vil derfor uundgåeligt komme til at benytte sig af de tilbageholdte A-skattebeløb i bestræbelserne på at få selskabets økonomi til at hænge sammen. Det er derfor et sikkert symptom på, at virksomheden er i knibe, at virksomheden ikke afregner A-skatter til tiden, men i virkeligheden benytter skattekroneerne som en nødfinansiering for at holde selskabet kørende. Det har ført til, at skattevæsenet i nogle sager, hvor selskabet er krakket med en stor gæld til skattevæsenet, har krævet direktionen til ansvar for de ikke indbetalte A-skatter.

Ledelsen må have ret til at foretage sit eget skøn

Hvis direktøren bevidst og systematisk har spekuleret i at bruge det offentlige som kassekredit og samtidig klart har måttet indse, at selskabets overlevelsesmuligheder var komplet udsigtsløse, kan der blive tale om erstatningsansvar. Men

der skal meget til for at hænge direktøren op. Ledelsen må nødvendigvis have en vid margin i sit skøn over selskabets forretningsmæssige chancer for at klare skærene og komme ud af en økonomisk nedgangsperiode. Det er en sædvanlig ting i erhvervslivet, at firmaer går ned uden at kunne betale deres gæld. Skattevæsenet er ikke finere end andre kreditorer, selv om det offentlige på flere punkter har en fortrinstilling med hensyn til at få sine penge hjem. Også skattevæsenet må derfor affinde sig med, at nogle af de penge, som man har ude at svømme på grund af kildeskattesystemets opkrævningsordning, går tabt.

Man skal mærke sig, at disse sager ikke har noget at gøre med, at anpartshaverne ikke hæfter for selskabets forpligtelser, fordi selskabet er et selskab med begrænset ansvar. Problemstillingen i disse sager drejer sig ganske enkelt om, hvorvidt de personer - bestyrelse, anpartshavere og direktører - som rent faktisk har styret selskabet, har handlet uforsvarligt i deres forvaltning af selskabet og derved påført andre et økonomisk tab. Hvis dette er tilfældet, kan de pågældende personer dømmes til personligt at svare erstatning på grund af selve den måde, hvorpå de har udøvet deres hverv. De påføres altså et personligt erstatningsansvar for de forpligtelser, som selskabet på grund af deres uforsvarlige dispositioner ikke har kunnet indfri. Forudsætningen for et sådant personligt erstatningsansvar er imidlertid, at det kan bevises af den skadelidte part, at de pågældende selskabsdeltagere på forsætlig eller uagtsom måde har handlet skadevoldende overfor den skadelidte part.

Højesteretssager om uafregnede A-skatter

Den forhåbningsfulde smedemester

I en højesteretssag fra 1985 gjorde skattevæsenet gældende, at en smedemester, der var hovedanpartshaver, direktør og daglig leder af et anpartsselskab, der drev maskinværksted, skulle være ansvarlig for A-skatter, som selskabet ikke havde afregnet til skattevæsenet. Det drejede sig om et beløb på ca. kr. 220.000. Selskabet havde kørt med et stort underskud og havde negativ formue på over en halv million. Skattevæsenet mente derfor, at smedemesteren burde have indset, at selskabet ikke kunne overleve, og at han derfor skulle have standset i tide, mens legen var god, og inden skattevæsenet fik et stort tilgodehavende for A-skatter.

Smedemesteren hævdede, at han havde været i god tro med hensyn til selskabets muligheder for klare sig igennem sine økonomiske problemer. Selskabet havde i samarbejde med revisor lavet nye regnskaber og budgetter, der blev godkendt af

banken og de største kreditorer. I tillid hertil havde han videreført selskabet i forventning om, at det kunne lykkes at redde virksomheden.

Højesteret var delt i spørgsmålet om, hvorvidt smedemesteren kunne drages personligt til ansvar for de ikke indbetalte A-skatter på grund af sin ledelse af selskabet. Flertallet af dommere mente ikke, at smedemesteren tidligere end sket burde have indset, at en videreførelse af det kriseramte selskab ville medføre tab for kreditorerne, herunder skattevæsenet. Smedemesteren havde derfor ikke handlet uforsvarligt ved at lade selskabet køre videre, indtil det endeligt viste sig, at selskabet ikke stod til at redde og derfor måtte standse sine betalinger. Som følge heraf kunne smedemesteren ikke drages til ansvar i hans egenskab af direktør for skattevæsenets krav på uafregnede A-skatter af selskabets lønudbetalinger til medarbejderstaben.

Et mindretal af Højesterets dommere nåede til det modsatte resultat. De fandt, at det måtte have stået smedemesteren klart, at budgettet ikke ville holde, og at anpartsselskabet ikke ville kunne overvinde sine økonomiske vanskeligheder. Efter disse dommers mening skulle smedemesteren derfor have standset selskabets videre drift og derved begrænset skattevæsenets tab. Men smedemesteren blev altså frifundet, fordi dommerflertallet gav ham medhold i hans synspunkt. Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1985 s. 209.

Familieselskabet med 2 brødre

I en lignende sag fra samme år rettede skattevæsenet skytset mod 2 brødre, der var direktører i et familieejet aktieselskab. Selskabet drev maskin- og vægtfabrik. Selskabet havde haft økonomiske problemer, og man havde arbejdet ihærdigt på at få gennemført en rekonstruktion ved forhandlinger med selskabets hovedleverandør. Men planerne mislykkedes, og selskabet måtte senere tages under konkursbehandling. Skattevæsenet havde et krav for uafregnede A-skatter på ca. kr. 290.000 og krævede nu betaling af de 2 brødre under henvisning til, at brødrene som direktører og medlemmer af bestyrelsen skulle have indset, at selskabets overlevelse var håbløs og derfor skulle have standset virksomheden for at forskåne skattevæsenet for at lide tab på uafregnede A-skatter.

Men igen gik Højesteret skattevæsenet imod. Højesteret konstaterede - denne gang énstemmigt - at selvom selskabets økonomi gik ned af bakke hele vejen frem til konkursen, så førte man fra selskabets side seriøse forhandlinger med både selskabets hovedleverandør og pengeinstitut om en redningsplan for virksomheden. Højesteret fandt ikke, at skattevæsenet havde ført tilstrækkelig bevis for, at de 2 brødre skulle have

indset, at en videreførelse af selskabet ville medføre tab for skattevæsenet. De blev derfor frifundet for skattevæsenets krav. Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1985 s. 377.

Selvom den sidste sag vedrørte et aktieselskab fremfor et anpartsselskab, har det ingen betydning, når det drejer sig om ledelsesansvaret. Her er målestokken den samme både i aktieselskaber og anpartsselskaber.

Domstolene bruger ærlige lodder i bedømmelsens vægtskål

Domstolene viser forståelse for virksomhedens rekonstruktionsbestræbelser. Af de 2 sager kan man udlede, at domstolene ikke gør sig til bagkloge censorer over selskabets ledelse i de situationer, hvor ledelsen loyalt sætter kræfterne ind på at skabe grundlag for en ordening på selskabets økonomiske problemer. Det er let bagefter at se, at selskabets chancer for at klare sig igennem med en smuldrende økonomi måske ikke var så store, at man realistisk kunne fæste lid til, at ledelsen kunne få selskabet frelst igennem problemerne. I bakspejlet er det altid let at se sig bagklog. Hvis domstolene uden videre fulgte skattemyndighederne i sagerne om A-skatter og lignende sager om uafregnede momspenge, ville man kun opnå, at direktionen med det samme smed tøjlerne og frasagde sig ethvert ansvar for at prøve at styre selskabet ind i sikkert farvand. Hvis ledelsen konstant skulle leve med risikoen for, at skattevæsenet kunne sende skatteregningen videre til ledelsen personligt, ville ethvert ægte incitament til at gøre en anstrengelse for at bringe en kriseramet virksomhed på fode være aflivet fra fødslen af. Det afgørende for en vellykket rekonstruktion er jo netop, at virksomhedens mandskabsressourcer - med eventuel fratrædelse af overkapacitet - fastholdes i virksomheden, så muligheden for eventuelt at afhænde virksomheden helt eller delvist som kørende bedrift ikke forspildes. Hvis direktøren måtte fyre alle medarbejderne, fordi han ellers risikerede at komme til at hæfte for A-skatten af deres løn, kan man være vis på, at direktørens motivation for at give sin velsignelse til en fortsættelse af den skrantende virksomhed fremfor med det samme at sige stop og indgive begæring til skifteretten om betalingstandsning eller konkurs ville være nær nulpunktet.

Ingen særbegunstigelser til skattevæsenet

Set fra et erhvervspolitisk synspunkt er det derfor lykkeligt, at Højesteret har afvist at give skattemyndighederne særbegunstigelser. Skattevæsenet er en menig kreditor som alle andre. Det er rigtigt, at skattevæsenet ikke bare kan sige stop for kreditten som andre kreditorer. Hver gang der sker en lønudbetaling, får skattevæsenet jo automatisk et krav på kildeskat af lønnen. Men det er nu engang prisen for kildeskatte-systemet. Så længe skattesystemet vælter sin skatteopkrævning over på andre, må det også affinde sig med, at opkræve-

Direktøren bør tage varsel af den økonomiske situation

ren kan gå fallit, før han har afregnet skattepengene til de offentlige kasser.

Det betyder ikke, at selskabets direktør blot kan sætte kikkerten for det blinde øje og holde virksomheden kørende, når muligheden for tilførsel af nødvendig kapital er definitivt udtømt. På det tidspunkt vil revisor normalt have sagt fra og tilrådet lukning, og det er just på det tidspunkt, at anpartsselskabets direktør skal tage nøje varsel af situationen og indstille sig på, at skattevæsenet kan finde på at kræve ham til ansvar for uafregnede A-skatter af den løn, der måtte blive udbetalt i tiden herefter. I de fleste tilfælde vil det her være tilrådeligt at træde i betalingsstandsning eller indgive konkursbegæring. Når virksomheden kun kan halte videre, fordi den tærer på skattekroneerne, så er grundlaget for en fortsat drift ikke længere tilstede.

Forsikring for ledelsesansvar

En forsikring er ingen sovepude

Det er ikke behageligt for ledelsen i et selskab at skulle leve med risikoen for, at en fejl kan udløse et erstatningsansvar i millionklassen mod bestyrelsesmedlemmerne eller direktøren. Det er menneskeligt at fejle, også på ledelsesplan, og i en travl erhvervsvirksomhed kan det ikke undgås, at der indimellem begås også alvorlige fejl, der kan påføre både selskabet og andre et økonomisk tab. Det er muligt at tegne forsikring mod det erstatningsansvar, som selskabets ledende personer kan pådrage sig som følge af handlinger, der ikke er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed. I mange større erhvervsvirksomheder er en sådan bestyrelsesansvarsforsikring og direktionsansvarsforsikring et naturligt sikkerhedsnet, som selskabet spænder ud under de personer, som tør tage ansvaret for at træffe svære beslutninger i selskabet. En sådan forsikring vil dog have en selvrisiko, som nok skal motivere de forsikrede personer til at tage deres hverv alvorligt og ikke forlade sig på, at forsikringen bare kan punge ud, hvis der rejses krav.

Selskabets vedtægter - og ændring af dem

Stemmeregler på generalforsamlingen

Stemmereglerne afhænger af, hvilken slags forslag, der er til afstemning. I bestyrelsen er sagen klar, for der kræves kun almindeligt flertal for et forslag for at vedtage det - medmindre da selskabets vedtægter har fastsat, at der skal mere til, for det kan vedtægterne udmærket bestemme.

Så enkel er sagen ikke på selskabets generalforsamling. Her må der sondres mellem forskellige forslag af forskellig rækkevidde og betydning for selskabet. Det grundliggende princip er, at de mere fredelige sager, som ikke griber særligt dybt ind i selskabets tilværelse eller anpartshavernes forhold, kan vedtages med simpelt flertal - altså flere ja-stemmer end nej-stemmer. Der er ikke noget krav om, at ja-stemmerne skal udgøre mere end 50 pct. af samtlige stemmer i selskabet. Mens bestyrelsen kun er beslutningsdygtig, når over halvdelen af samtlige medlemmer er tilstede, så gælder der ikke noget tilsvarende krav til generalforsamlingen, når blot den er lovligt indkaldt og varslet.

Indkaldelse til ordinær generalforsamling

Den ordinære generalforsamling indkaldes af bestyrelsen tidligst 4 uger og senest 8 dage før generalforsamlingens afholdelse. Indkaldelsen skal ske skriftligt til alle de anpartshavere, som er noteret i anpartshaverfortegnelsen. Det skal desuden fremgå af indkaldelsen, hvilke emner der skal behandles på generalforsamlingen - altså en dagsorden med en punktvís opremsning af de enkelte sager, som generalforsamlingen skal træffe beslutning om.

Hvis der er forslag fremme om ændring af vedtægterne, skal forslaget væsentligste indhold angives i indkaldelsen, så anpartshaverne kan danne sig et ordentligt indtryk af, hvad det er, der foreslås som ny vedtægtsbestemmelse. Senest 8 dage før generalforsamlingens afholdelse skal dagsordenen og de fuldstændige forslag - herunder også det årsregnskab, der

skal behandles på den ordinære generalforsamling - ligge til eftersyn på selskabets kontor samt sendes til enhver noteret anpartshaver.

Forslag om ændring af vedtægter

*Vedtægtsændringer
bør overvejes
grundigt*

Hvis der er forslag fremme om ændring af selskabets vedtægter, må et sådant forslag betragtes med største interesse af anpartshaverne. Selskabets vedtægter udgør jo de grundlæggende spilleregler for selskabets virksomhed, og man bør derfor ikke tage let på dem. Ofte vil vedtægterne være affattet med megen omhu for at sikre, at de helt stemmer med anpartshavernes indbyrdes ønsker og målsætninger. Og selvom vedtægterne måske blot er et standardprodukt, som fulgte med, da anpartshaverne købte selskabet som et skuffeselskab, så betegner en vedtægtsændring ikke desto mindre et betydningsfuldt indgreb i selskabets retsgrundlag.

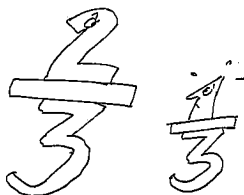

Hvis A og B gennem en årrække har drevet snedkervirksomhed i selskabet, og B nu foreslår, at selskabet også skal til at købe og sælge pantebreve - ja, så er der i realiteten tale om, at selskabet giver sig i kast med en helt ny virksomhedsaktivitet, som intet har at gøre med snedkererhvervet. Hvis B med sine 50 pct. stemmer kunne gennemtrumfe en sådan ændring,

ville A være ilde stedt, hvis han ikke deler B's optimisme med hensyn til investeringsmulighederne i pantebrevsmarkedet. Omvendt, hvis A foreslår, at selskabet fremover alene bør bære hans navn efterfulgt af ApS, fordi han mener, at han har et bedre omdømme i branchen end B, som er blevet ugunstigt omtalt i den lokale avis, vil B klart nok have grund til at nære utilfredshed med samarbejdet, hvis A ensidigt kunne gennemføre en sådan ændring af selskabets vedtægter. Kort sagt: ændringer af selskabets vedtægter må ansues som særdeles væsentlige indgreb i selskabets forhold og dermed også i anpartshavernes retsstilling.

Ændring af vedtægter kræver særligt flertal

Den løsning Anpartsselskabsloven har lavet på dette problem er enkel og ligetil. Vedtægtsændringer kan som absolut hovedregel ikke gennemføres med simpelt flertal. Der kræves, at mindst $\frac{2}{3}$ af de afgivne stemmer går ind for forslaget om ændring af vedtægterne, og at dette $\frac{2}{3}$ flertal samtidig svarer til $\frac{2}{3}$ af den stemmeberettigede indskudskapital, som er repræsenteret på generalforsamlingen. Ændring af selskabets vedtægter forudsætter dermed, at der både er et vist højdemål af stemmer for forslaget, og at dette stemmeflertal også repræsenterer et vist mål af selskabets indskudskapital - i begge tilfælde altså $\frac{2}{3}$.

En anpart med mange stemmer er ikke nok

Når der er dette dobbeltkrav, skyldes det, at anparterne i et anpartsselskab kan have forskellig stemmeret. Nogle anparter kan teoretisk set være udstyret med mange stemmer, andre med få eller ingen. Hvis en enkelt anpartshaver sidder inde med en anpart på kr. 1.000, og denne anpart er tillagt 1.000 stemmer, mens de øvrige 79 tusindkronersanparter i selskabet kun har en enkelt stemme hver, så kan den ene anpartshaver i kraft af sin stemmemagt hurtigt mønstre mere end $\frac{2}{3}$ af de afgivne stemmer for sit eget forslag. Derfor skal det stemmeflertal, som vil ændre selskabets vedtægter, også samtidig basere sig på en anpartsbesiddelse svarende til mindst $\frac{2}{3}$ af den stemmeberettigede indskudskapital på generalforsamlingen. Det krav kan den enlige anpartshaver med sin stemmestærke anpart ikke leve op til. Hans anpart kan nok klare stemmekravet, men en anpart på kr. 1.000 i et selskab med en indskudskapital på kr. 80.000 udgør nu engang kun en firsindstyvendedel af indskudskapitalen.

2/3-reglen

Denne regel - vi kan kalde den $\frac{2}{3}$ -reglen - er en retsgaranti, som værner selskabet og dets anpartshavere mod pludselige ændringer af selskabets grundliggende spilleregler - vedtægterne. B's ide om pantebrevsinvestering kan ikke klare skære-

Vedtægter kan ikke ændres ved simpelt flertal

ne efter 2/3-reglen, når A stemmer imod. A's ide om at selskabet skal stryge B's navn, kan heller ikke slippe igennem 2/3-reglen, når B er imod. Det er svært, og det skal være svært, at lave om på selskabets vedtægter. Forandringer må i sagens natur kræve, at et ekstra stort flertal og mere end blot 51 pct. er stemt for tanken. Dog findes der enkelte former for vedtægtsændringer, som direkte er undtaget fra 2/3-reglen og derfor vil kunne gennemføres med simpelt flertal - men det er mere tekniske emner, som ikke vil volde anpartshaverne store kvaler.

2/3-reglen kan fraviges ved vedtægtsbestemmelse

Sådan er loven. Men loven er på det punkt ikke ufravigelig. Hvis A og B dengang de stiftede selskabet havde besluttet sig for, at vedtægterne i deres selskab udmærket skulle kunne ændres med simpelt flertal - så ville dette være en fuldt tilladelig fravigelse af loven. Det ville ikke i A og B's tilfælde få stor betydning - thi de kan jo holde hinanden i skak, fordi de har lige mange stemmer. Og når stemmerne står lige, vil et forslag om ændring af vedtægterne ikke kunne mønstre det nødvendige flertal. Men den situation kan ændre sig, hvis selskabet optager en 3. anpartshaver C. Hvis C blot kommer med som juniorpartner med et par anparter på hver kr. 1.000, som han har købt af henholdsvis A og B, kan A og C nu med simpelt flertal ændre vedtægterne, hvis selskabets vedtægter i forvejen bestemmer, at vedtægterne kan ændres blot med simpelt flertal. Hvis man fra starten af havde holdt fast i lovens 2/3-regel, kan A og C ikke påtvinge B en vedtægtsændring, som han ikke selv går ind for - ligesom B og C ikke kan påtvinge A en vedtægtsændring, som ikke har A's tilslutning.

Byrdefulde vedtægtsændringer og beslutninger

Et ubehageligt dagsordenspunkt

Lad os tænke os, at A og B efter nogen tid bliver trætte af deres juniorpartner C, som ikke har vist sig så kvik, som de troede. Han ejer fortsat sine anparter på samlet kr. 2.000, og han har derfor adgang til selskabets generalforsamling med alt hvad deraf følger. A og B bliver nu enige om, at det kunne være rart, hvis C frivilligt ville sælge de 2 anparter tilbage til dem, så de kunne få hans medejerskab bragt til ophør. Men det vil C ikke høre tale om. På næstkommende generalforsamling foreligger der nu forslag fra A og B om, at det årlige udbytte på C's anparter fremover skal udbetales til A og B's fami-

lie, ligesom C's anparter ikke længere skal have stemmeret - og forresten skal C overfor banken påtage sig personlig kaution for selskabets gæld.

C bliver en kende bleg, da han erfarer om dette dagsordenspunkt - men A og B meddeler, at de jo behersker mere end 2/3 af såvel stemmerne som indskudskapitalen, hvorfor de - hvis vedtægterne hviler på 2/3-reglen - nemt kan skaffe sig flertal for deres forslag til at vedtage forslaget og besørge dette lovformeligt optaget i anpartsselskabets vedtægter.

Kan A og B få deres vilje? Nej, det kan de ikke. Det er sandt, at en ændring af vedtægterne fordrer, at 2/3-reglen opfyldes. Men Anpartsselskabsloven stopper ikke der. Visse indgreb i vedtægterne eller anpartshavernes retsstilling er så byrdefulde, at de kun kan gennemføres, hvis den berørte part selv samtykker heri. Hertil hører vedtægtsændringer - men også beslutninger, der ikke indskrives i vedtægterne - som gør skår i anpartshavernes økonomiske fordel af anpartsbesiddelsen eller som mindsker stemmeretten og dermed indflydelsen på anparterne. Punktet om den personlige kaution kan ligeledes kun gennemføres med C's accept, eftersom der er tale om en klar forøgelse af de forpligtelser, der ellers påhviler ham som anpartshaver - en anpartshaver hæfter jo kun for anpartsselskabets gæld, hvis han ved særlig aftale går ind på at påtage sig en sådan hæftelse.

Princippet om mindretalsbeskyttelse gælder i anpartsselskaber

Forslag af den art, som A og B her barsler med, kræver enstemmighed blandt samtlige anpartshavere - også dem, der eventuelt ikke måtte være mødt op på generalforsamlingen og dem, hvis anparter er uden stemmeret. At der skal herske fuld tiltrædelse til sådanne typer forslag er udtryk for den mindretalsbeskyttelse, der gælder i anpartsselskaber. Selvom indflydelsen i selskabet normalt afhænger af, hvor mange anparter og dermed stemmer, man har, så er der visse grænser for, hvor vidt flertallet kan gå med hensyn til at pådutte et mindretal ubehagelige beslutninger. Enhver anpartshaver har i kraft af sin anpartsbesiddelse investeret penge i selskabet. Det ville være uacceptabelt, hvis et flertal i selskabet på et vilkårligt grundlag og ud fra usaglige motiver om varetagelse af egne fordele bagefter kunne ødelægge værdien af mindretalsanpartshavernes investering i selskabet.

Det er derfor, at Anpartsselskabsloven indeholder visse beskyttelsesregler, som kræver, at meget indgribende beslutninger, som griber ind i anpartshavernes rettigheder både med hensyn til indflydelse i selskabet og med hensyn til anparternes økonomiske værdi, kun kan gennemføres, hvis alle anpartshavere er enige herom. Det vil i praksis sige, at mindre

lødige beslutninger, der ikke har udspring i saglige forretningsmæssige overvejelser, men beror på magtstridigheder mellem diverse anpartshavere, ikke vil kunne gennemtrummes, hvis blot en enkelt anpartshaver er imod.

Anpartshaverne er også beskyttet af en generalklausul

Det sidste sikkerhedsnet mod misbrug er generalklausulen

For en sikkerheds skyld rummer loven også en generalklausul, der fanger alt det, der ikke måtte være dækket af specialbestemmelser. Anpartsselskabsloven siger nemlig, at generalforsamlingen ikke må træffe beslutninger, som åbenbart er egnet til at skaffe visse anpartshavere eller andre en utilbørlig fordel på andre anpartshaveres eller selskabets bekostning. Hermed er det i princippet lukket af for mere eller mindre sindrige forsøg på at misbruge et flertal i selskabet til at fremme særinteresser til skade for såvel medejere som selskabet.

Generalklausulen kan tænkes at komme ind i billedet i mange forskellige situationer. Hvis f.eks. selskabets flertal beslutter, at selskabet fremover skal købe alle sine råvarer gennem A for priser, som er åbenbart højere end sædvanlige indkøbspriser, indebærer en sådan beslutning, at A reelt kommer til at berige sig på selskabets bekostning. Da et sådant arrangement i virkeligheden indebærer, at selskabet pumper penge direkte over i A's private lommer, vil Skattevæsenet sandsynligvis også interesse sig for sagen og betragte merprisen som en såkaldt maskeret udlodning. Hvis selskabets flertalsanpartshavere er ude på at sulte C ud af selskabet og år efter år beslutter på generalforsamlingen, at der ikke skal ske udlodning til anpartshaverne af selskabets ellers fornemme indtjening, kan der heri ligge en utilbørlig fremfærd, som kan tilsidettes som ugyldig, og som kan medføre erstatningsansvar for flertalsanpartshaverne. I grove tilfælde af forsyndelse mod generalklausulen er der desuden mulighed for, at et mindretal af anpartshavere, som repræsenterer mindst 1/4 af selskabets indskudskapital, kan forlange selskabet opløst ved dom.

Omsættelighedsindskrænkninger

Forkøbsret

Der er en ganske særlig type vedtægtsændringer, som fortjener omtale. Det er de såkaldte omsættelighedsindskrænkninger. De blev berørt side 29, hvor der blev talt om forkøbsret. Forkøbsret i vedtægterne er et eksempel på en omsættelighedsindskrænkning. Hvis A vil sælge sine anparter, er det mest nærliggende, at B får chancen for at overtage dem, inden en udenforstående får mulighed for at købe sig ind i sel-

skabet. Derfor aftales det ofte i små anpartsselskaber med få ejere, at anpartshaverne i forhold til deres indbyrdes anpartsbesiddelse har forkøbsret til hinandens anparter - ikke blot hvis en anpartshaver ønsker at sælge, men også hvis en anpartshaver afgår ved døden, således at arvefaldet nødvendigvis gør en overgang af hans anparter til hans arvinger.

En sådan forkøbsret betegner en indskrænkning i anparternes omsættelighed. Anparter er ligesom andre formueværdier frit omsættelige. Det vil sige, at A under normale omstændigheder kan gå hen og sælge sine anparter til hvem han vil uden at skulle spørge andre om lov. En forkøbsret sætter grænser for A's muligheder for at omsætte sine anparter, idet han ikke uden videre kan vælge sin køber. Hvis B har forkøbsret, skal B først have chancen, før A kan vende sig til anden side.

Samtykke til overgang af anparter

En anden slags omsættelighedsindskrænkning kan forekomme, hvis vedtægterne f.eks. bestemmer, at selskabets ledelse skal give samtykke til enhver overgang af anparter. Det vil sige, at A først må indhente selskabets godkendelse, før han kan afhænde sine anparter - altså ligeledes en umiddelbar forhindring for et salg her og nu.

Omsættelighedsindskrænkninger er nemme at indføre, når A og B i fuld enighed stifter selskabet fra starten af. På det tidspunkt synes de begge, at forkøbsret til fordel for hinanden er en god og naturlig ting. For det sikrer jo, at partneren kan køre virksomheden videre på egen hånd, hvis en af dem måtte ønske at trække sig ud af foretagendet ved at afhænde sine anparter. Og hvad er mere naturligt, end at den mangeårige kollega får forsterket til at købe anparterne.

Senere indførelse af forkøbsret

Hvis A og B imidlertid ikke har overvejet dette spørgsmål ved selskabets oprettelse, hvor vedtægterne blev lagt fast, er det måske ikke så nemt senere at blive enige, hvis en af dem pludselig kommer i tanke om, at forkøbsret nu bør indføres i vedtægterne. Nu er forkøbsret ikke nødvendigvis noget, der behøver at stå i vedtægterne. A og B kan udmærket lave en privat aftale udenfor selskabets vedtægter om forkøbsret til fordel for hinanden. Men vil man sikre sig, at forkøbsretten er rod-fæstet i selskabets vedtægter og dermed også får gennemslagskraft overfor en godtroende køber, må aftalen omplantes til en vedtægtsbestemmelse og anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

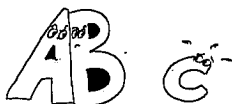
Senere indførelse af forkøbsret kræver enighed blandt anpartshaverne

Det indebærer en vedtægtsændring, og som vi så side 58, kan vedtægtsændringer ikke uden videre indføres med simpelt flertal. Der kræves som hovedregel, at 2/3-reglen opfyldes. Men det slår ikke til her. Når der er tale om indførelse af omsættelighedsindskrænkninger, så kræver Anpartsselskabsloven tilmed, at der skal ske tiltrædelse fra samtlige anpartshavere. En efterfølgende indskrænkning i anpartshavernes ellers frie ret til at afhænde deres anparter til hvem de vil og til den pris de kan få - en sådan indskrænkning er i sagens natur et byrdefuldt og generende indgreb. Derfor det skrappe krav om enstemmighed. Anpartshaverne, som stifter et selskab fra bunden af eller reviderer de vedtægter, som følger med et hjemkøbt skuffeselskab, bør derfor allerede på dette stadium nøje tage stilling til hele spørgsmålet om forkøbsret. Senere hen i selskabets tilværelse kan det måske være svært at samle enighed om spørgsmålet, og det kan avle stridigheder, som i hvert fald ikke er i selskabets interesse.

Ophævelse af forkøbsret kan ske efter 2/3-reglen

Når A og B rotter sig sammen mod C

I forbindelse med spørgsmålet om forkøbsret og andre omsættelighedsindskrænkninger bør man desuden være opmærksom på, at mens det kræver enstemmighed at indføre en forkøbsret i de allerede eksisterende vedtægter, så kræves der kun opfyldelse af 2/3-reglen for at ophæve forkøbsretten påny. I visse situationer kan det komme på bag på anpartshaverne og lægge grunden for en alvorlig konflikt. Hvis A, B og C ejer hver 1/3 af et anpartsselskab på kr. 80.000, og der i selskabets vedtægter er bestemt indbyrdes forkøbsret - så kan man tænke sig, at A, der vil sælge sin anparter, hellere ser disse overdraget til B end til C. Forkøbsretten forhindrer selvfølgelig dette og beskytter dermed C's krav på at købe halvdelen af A's post af anparter, således at B og C derefter vil være ligestillede i selskabet. Men hvis nu A og B bliver enige om på førstkommande generalforsamling at ophæve den vedtægtsbestemte forkøbsret - så kan dette ske med 2/3 flertal af stemmer og kapital. Det kan A og B lige præcis mønstre i fællesskab. C er magtesløs. Han kan stemme imod, men ikke forhindre vedtagelsen. Når forkøbsretten derefter er ophævet, kan A sælge sine anparter til B uden hensyn til C. Det resultat var nok ikke, hvad C havde drømt om, da man indførte forkøbsretten. Den skulle jo netop være til gavn for alle de tilbageblivende anpartshavere i selskabet. Skal et sådant resultat forebygges, må man sørge for i forbindelse med indførelsen af forkøbsretten at foreskrive i vedtægterne, at senere ophævelse af forkøbsretten kun kan ske i fuld enstemmighed.

Anpartsselskabets kapital

Kapitalen skal være til stede fra stiftelsen

Anpartsselskabets lovbefalede minimumskapital på kr. 80.000 - det være sig kontante midler eller i andre værdier - er det grundlag, som selskabet skal bygge sine erhvervsaktiviteter op på. Kapitalen er også alt, hvad selskabets kreditorer har at holde sig til, eftersom anpartshaverne jo ikke hæfter for selskabets forpligtelser. De mange detaljerede regler om selskabets stiftelse og om apportindskud skal ses i lyset af lovgivningens formål om at sikre, at selskabets omverden med rette kan stole på, at selskabet har haft sin erklærede indskudskapital i fødselsøjeblikket.

Hvordan det går siden hen med selskabets finanser, kan ingen sige. Hvis selskabets indtjening er god, og anpartshaverne er tilbageholdende med at trække penge ud af selskabet, så kan selskabets egenkapital - d.v.s. den oprindelige indskudskapital og den senere fortjeneste - støt og roligt gå hen og vokse sig stor. Men hvis virksomheden fra starten må køre med tab, så går det i første række ud over indskudskapitalen, der derved kan risikere at gå i nul. Det er ikke det samme, som at selskabet må dreje nøglen om. Hvis anpartshaverne fortsat tror på virksomhedens idegrundlag, kan de jo vælge at låne penge til selskabet på lempelige rentevilkår for at hjælpe virksomheden igennem sine vanskeligheder. Eller anpartshaverne kan foretage et nyt pengeindskud i selskabet til styrkelse af indskudskapitalen.

Anparter må ikke tegnes til underkurs

Anpartsselskabsrettens grundsætning om, at indskudskapitalen i en eller anden form skal være tilstede i selskabet fra starten af genspejler sig i en række lovbestemmelser, som skal beskytte selskabskapitalen mod diverse former for udhuling. Når A og B stifter et selskab med kr. 80.000 ved indbetaling af kr. 40.000 fra hver, så modtager de anparter lydende på samlet kr. 80.000. En anpart på kr. 1.000 modsvarer af en

indbetaling til selskabet på netop kr. 1.000. Kursen på de anparter, som A og B tegner sig for, er dermed 100 - også kaldet parikurs, fordi anpartens pålydende svarer til det faktiske indbetalingsbeløb.

Hvis A og B derimod blev enige om, at selskabet skulle udstede anparter for ialt kr. 160.000, mens indbetalingen stadig kun skulle være kr. 80.000, så ville kursen være 50 (svarende til 50 pct. af anparternes pålydende). Der ville være tale om underkurs. Selskabet ville i forhold til omverdenen stå anmeldt med en indskudskapital på kr. 160.000, men i realiteten ville der kun være gået kr. 80.000 ind i selskabets kasse. Loven forbyder derfor, at det beløb, der ved stiftelsen betales ind i selskabet for en anpart, er lavere end anpartens pålydende. Anparter må ikke tegnes til underkurs.

Overkurs styrker selskabets kapitalgrundlag

Men hvad med overkurs? Hvis A og C stifter selskabet med en pålydende anpartskapital på kr. 80.000, men er villige til at tegne anparterne til kurs 200 - d.v.s. A og B betaler til selskabet kr. 160.000 for anparter, der lyder på kr. 80.000. Da dette kun forbedrer selskabets kapital og i hvert fald ikke kan skuffe selskabets kreditorer, eftersom anparterne jo tegnes over deres pålydende værdi, er det fuldt ud tilladt efter loven at tegne anparterne til overkurs. Det forholder sig iøvrigt sådan, at det overkursbeløb, som selskabet derved modtager fra anpartstegnerne, er skattefrit for selskabet.

Udtæk af selskabskapitalen

Da et anpartsselskab på helt samme måde som et aktieselskab er et selvstændigt juridisk foretagende, kan hverken A eller B egenrådigt beslutte sig for at udbetale selskabets kapital til dem selv. De ejer selskabet i kraft af deres anpartsbesiddelse. Men selskabet ejer sin egen kapital og sine egne formueværdier. Hvis A og B vil have disse værdier vekslet om i penge, må de enten sælge deres anparter - derved kommer selskabets indre værdi jo til udtryk i den pris, som en køber vil give for anparterne - eller A og B må følge de lovbundne procedurer for frigørelse af selskabets midler.

Kapitalnedsættelse

En af disse procedurer er reglerne om kapitalnedsættelse. Det er klart, at når man har regler, der skal sikre, at selskabskapitalen effektivt kommer ind i selskabets kasse ved selskabets stiftelse, så må man også have regler, der sikrer, at anpartshaverne ikke bagefter tømmer kassen ved at tilbageføre selskabets værdier til dem selv. Der kan imidlertid være gode og sag-

lige grunde til, at et selskab på et tidspunkt ønsker at nedsætte sin registrerede indskudskapital. For det første kan man tænke sig, at et anpartsselskab med en anmeldt indskudskapital på en million kroner rent faktisk har tabt halvdelen af denne kapital. For at bringe selskabets reelle kapital i overensstemmelse med den officielle kapital, kan en kapitalnedsættelse komme på tale. En kapitalnedsættelse - og forøvrigt også en kapitalforhøjelse - indebærer en vedtægtsændring, eftersom indskudskapitalens størrelse jo er indskrevet som en lovpligtig bestanddel af selskabets vedtægter. Man skal derfor iagttage 2/3-reglen, hvis dette skridt skal kunne gennemføres.

Kapitalen skal genskabes eller selskabet opløses

Da anpartsselskaber fra fødslen af skal have en minimumskapital på kr. 80.000, er der dog ingen mulighed for at nedskrive kapitalen til under dette beløb, selvom selskabets reelle kapital er mindre, fordi selskabet har tabt penge. Indskudskapitalen kan ikke nedskrives til under minimumskapitalen. Tværtimod består der en pligt for anpartshaverne til at bringe selskabskapitalen på fode igen, hvis selskabet må konstatere, at det har tabt halvdelen af sin indskudskapital. I så fald skal selskabets ledelse drage omsorg for, at selskabets kapital genetableres - f.eks. ved indskud af ny kapital - eller ledelsen må tage skridt til at stille forslag om selskabets opløsning. Ledelsen skal lade afholde generalforsamling til afklaring af disse spørgsmål senest 6 måneder efter, at selskabet har tabt halvdelen af sin indskudskapital. Hvis kapitalen andrager kr. 20.000, må ledelsen altså indstille sig på, at der skal ske skridt til at genskabe indskudskapitalen - det er ikke nok blot at få kapitalen op over halvdelen af indskudskapitalen - altså op over kr. 40.000. Selskabet må skaffe midler tilveje, der på ny bringer indskudskapitalen op på de kr. 80.000, hvis selskabet blev stiftet med denne kapitalstørrelse.

Andre grunde til nedskrivning af selskabets kapital kan være af mere forretningsmæssig karakter. Måske har selskabet med indskudskapitalen på en million slet ikke brug for så stor en kapitalbinding i selskabet for at drive sin virksomhed. I så fald kan anpartshaverne nære et forståeligt ønske om at nedsætte indskudskapitalen for bedre at afstemme den med selskabets kapitalbehov.

Kapitalnedsættelse med udbetaling kræver proklama

Ulovlig udbetaling af den nedsatte kapital kan medføre sanktioner

Det er klart, at en kapitalnedsættelse, der medfører pengeudstrømning til anpartshaverne, kan forekomme betænkelig set fra kreditorernes synspunkt. Kapitalnedsættelsen svækker jo selskabets mulighed for at klare sine forpligtelser. Når formålet med kapitalnedsættelsen ikke er at dække et underskud for derved at afstemme indskudskapitalen med det lidte tab - men f.eks. at benytte kapitalnedsættelsesbeløbet til udbetaling til anpartshaverne, så kræves det, at selskabet bekendtgør beslutningen i Statstidende og med et varsel af 3 måneder opfordrer kreditorerne til at anmelde deres krav overfor selskabet. En sådan bekendtgørelse kaldes et proklama.

Så længe de forfaldne krav, som kreditorerne har anmeldt, ikke er betalt, og selskabet ikke har imødekommet kreditorernes forlangende om at stille betryggende sikkerhed for uforfaldne eller blot omtvistede krav, så må selskabet ikke gennemføre kapitalnedsættelsen. Det vil sige, at udbetalingen til anpartshaverne af den del af indskudskapitalen, som skulle være nedsat, ikke må finde sted. Hvis selskabet tilbyder en sikkerhedstillæse, som kreditorerne ikke er tilfreds med, kan spørgsmålet henskydes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

I almindelighed vil sikkerhedsstillæsen skulle bestå i en bankgaranti, såfremt den skal kunne godkendes. Hvis selskabet i strid med disse regler blot udbetaler den nedskrevne kapital til anpartshaverne uden at stille sikkerhed, kan der blive tale strafansvar og erstatningsansvar for selskabets ledelse. De anpartshavere, som har fået kapitalen udbetalt, kan desuden stilles overfor et tilbagebetalingskrav, uanset om de måtte være uden kendskab til udbetalingens ulovlighed. Der kan også kræves rente af tilbagebetalingskravet - og den vil udgøre den almindelige forsinkelsesrente med et tillæg på 2 pct. (medio 1991 vil det sige ialt 16 pct. pr. år).

Da en kapitalnedsættelse er ensbetydende med en vedtægtsændring, skal den naturligvis anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, således at det kan kontrolleres, at beslutningen er truffet på lovlig måde. Den almindelige standardblanket kan anvendes til anmeldelsen, og anmeldelsesgebyret er kr. 900. Fristen for anmeldelse er en måned fra beslutningsdatoen. Igen er det vigtigt at påse, at fristen overholdes, ellers mister beslutningen om kapitalnedsættelse nemlig sin gyldighed, og selskabet må gentage hele beslutningsproceduren med ny indrykning af proklama i Statstidende.

Kapitalnedsættelse kan spænde ben for skattefradrag

Kapitalnedsættelser til brug for dækning af tab er et sædvanligt forekommende indslag i mange selskabers liv. Ofte bliver nedsættelsen med det samme udlignet med en tilsvarende kapitalforhøjelse med den virkning, at selskabets kapitalgrundlag dermed er genskabt. Dog bør man være opmærksom på, at nedskrivningen har visse skattemæssige virkninger for anpartshaverne, som de måske ikke umiddelbart har i tankerne.

Pas på skattefælden ved nedskrivning af anpartskapitalen

Hvis A og B nedskriver kapitalen fra en million til en halv million, fordi selskabet i den forgangne tid rent faktisk allerede har mistet en halv million, så afføder det ikke noget personligt skattefradrag for A eller B. Hvis A imidlertid er indstillet på at ophøre med sin deltagelse i selskabet, så bør han måske overveje at sælge sine anparter til B. Hvis A oprindeligt har tegnet sine anparter med et kapitalindskud på en halv million, og værdien nu er faldet til det halve, så kan han opnå fradrag i sin skattepligtige indkomst, hvis han afhænder anparterne til den nuværende kursværdi, såfremt han på afhændelsestidspunktet har ejet dem i mere end 3 år. Hvis han sælger anparterne til B for halvdelen af det beløb, som han tegnede dem for, fordi dette er deres aktuelle værdi, så opnår A altså et tilsvarende skattefradrag. Men dette fradrag kan kun opnås, når A afstår anparterne, ikke når tabet konstateres ved en nedskrivning af selskabets indskudskapital med efterfølgende kapitalforhøjelse, hvori A deltager.

Nedskrivning af kapitalen ligestilles ikke med afståelse af anparterne. Det er en skattefælde, som har ramt mange småaktionærer i store selskaber, som har måttet nedskrive deres kapital på grund af tab. I små anpartsselskaber med få ejere bør man holde sig for øje, at en kapitalnedsættelse bør parres med en skattemæssig overvejelse, før man tager skridt til at gennemføre nedsættelsen. Der er jo ingen grund til at prisgive et skattefradrag, som anpartshaverne har ret til, blot på grund af, at skattereglerne på det punkt afviger fra, hvad man umiddelbart skulle tro måtte være den rigtige løsning, nemlig at en nedskrivning til dækning af tab også ville give taberen - anpartshaveren - skattefradrag efter de sædvanlige skatteregler om afhændelse af aktier og anparter. Om en anpartshaver må nedskrive sine anparter til kr. 0, fordi de vitterligt ikke er mere værd, eller om han bortskænker dem for kr. 0 som en gave - det synes at gøre liden forskel for anpartshaveren. Men i det sidste tilfælde kan hans afhændelse åbne adgang til et skattefradrag, som i det første tilfælde som hovedregel er udelukket.

Anpartsselskabets frie reserver kan udbetales

Tjente penge kan nemmere udbetales

En kapitalnedsættelse efter Anpartsselskabsloven handler om nedsættelse af anpartsselskabets registrerede indskudskapital. Det må ikke forveksles med, at selskabet til anpartshaverne udlodder årets indtjente overskud som udbytte eller udbetaler opsparet overskud i selskabet fra tidligere år. Sådanne reserver er fri egenkapital udenfor selskabets registrerede indskudskapital. Reglerne for frigørelse af sådanne midler er derfor mere lempelige, end når det drejer sig om at gøre indhug i selve indskudskapitalen, der jo har status som selskabets officielle kapitalgrundlag. De penge, som kan udloddes til anpartshaverne som udbytte, vil typisk hidrøre fra årets overskud i henhold til det godkendte regnskab. Men også optjente, men hidtil opsparede overskud fra tidligere år kan udloddes til anpartshaverne. Det samme kan andre reserver, som ikke er underkastet særlige bindinger. Er der et underskud, som ikke er dækket ind, skal dette dog først fragå, før der kan ske udlodning af de frie reserver. Under alle omstændigheder må udbyttet ikke overstige, hvad der er forsvarligt under hensyn til selskabets økonomiske stilling. Selskabets ledelse bør derfor foretage en forretningsmæssig og forsigtig vurdering af selskabets kapitalbehov, således at selskabet ikke pludselig risikerer at komme i pungenød, fordi man har tømt sparegrisen i utide. Udlodning af midler fra selskabets frie egenkapital vil medføre beskatning hos anpartshaverne efter skattelovgivningens regler. Selskabet vil derimod ikke få skattefradrag for de udloddede beløb, eftersom der ikke er tale om en driftsomkostning.

De skildrede regler om kapitalnedsættelse er ment som en beskyttelse af anpartsselskabets kapital. Hvis anpartshaverne uden videre kunne dele penge-kassen imellem sig og gå ansvarsfrit hver til sit og overlade fallitboet til kreditorerne, ville anpartsselskabsformen næppe være en juridisk virksomhedsform, som man kunne fæste lid til.

Anpartsselskabet må ikke købe sine egne anparter

Men der findes mere gedulgte måder, hvorpå anpartsselskabet kan blive genstand for snigløb, der kan dræne kapitalen ud af selskabet og over i anpartshavernes private lommer. En måde ville være, hvis anpartshaverne kunne sælge deres anparter til anpartsselskabet selv. Hvis anparter kunne overdrages til og besiddes af anpartsselskabet selv uden lovmæssige grænser, ville dette reelt indebære en kapitalnedsættelse ca-

Egne anparter ville medføre udhuling af selskabets kapital

moufleret som et frit salg af anparter til en køber, nemlig selskabet.

Tænkte man sig, at A og B i fællesskab besluttede, at selskabet skulle købe deres anparter for den kapital, der var tilstede i selskabet - ja, så ville selskabet efter købet være en tom juridisk kulisse udelukkende bestående af papir, ingen værdier. Derfor rummer Anpartsselskabsloven særlige regler om egne anparter - altså anparter ejet af selve det selskab, der har udstedt dem.

Loven bestemmer, at det ikke er tilladt for et anpartsselskab at erhverve egne anparter. Det gælder, hvadenten selskabet erhverver anparterne til eje eller blot til pant. Erhvervelsen er dog kun ulovlig, hvis der betales penge for anparterne. Hvis en af anpartshaverne i sit testamente har betænkt selskabet som arving, således at anparterne tilfalder selskabet ved hans død - ja, så frembyder disse anparter, som derved bliver selskabets ejendom, jo ingen risiko for underminering af selskabets kapital. Tværtimod, selskabet bliver rigere - på samme måde, som når en kontohaver skænker banken sin bankbog som gave. De penge, der stod på bogen, bliver dermed stedse liggende i bankens kasse.

Undtagelser

Der er visse undtagelser til forbudet mod, at selskabet kan eje sin egne anparter, f.eks. hvis selskabet gør udlæg hos en skyldner i dennes beholdning af selskabets anparter. I disse tilfælde er ejertiden dog tidsbegrænset. Selskabet skal sørge for at afhænde anparterne, så snart det kan ske uden tab for selskabet og senest 3 år efter erhvervelsen. Bortset herfra er forbudet uden undtagelser.

Købeaftale om egne anparter er ugyldig

En aftale, som selskabet indgår med en anpartshaver om køb af dennes anparter i selskabet, er juridisk ugyldig. Handlen må gå tilbage. Ligesom ved ulovlige udbetalinger ved kapitalnedsættelser, hvor anpartshaverne tilsidesætter reglerne, vil erhvervelse af egne anparter også kunne medføre strafansvar og erstatningsansvar for de personer i selskabet, som har tilsidesat reglerne. Hvad angår den anpartshaver, som har solgt sine anparter til anpartsselskabet, vil han ikke kunne drages til ansvar, når han ikke ligefrem har handlet forsætligt eller groft uagtsomt ved transaktionen. Hvis anpartshaveren må siges at have været i god tro, om at salget af anparterne skete til selskabet - f.eks. på grund af, at salget skete gennem en

mellemand - så vil aftalen ikke kunne erklæres for ugyldig. Det betyder dog ikke, at selskabet kan tillade sig at se bort fra det skete. Selskabet skal uden unødigt opsættelse sørge for at få solgt anparterne påny, således at de ikke længere er i selskabets eje.

Det er forståeligt, at reglerne om egne anparter er så strenge, som de er. Uden disse regler kunne alle de regler, der findes i Anpartsselskabsloven om beskyttelsen af selskabets kapital, stort set gennemhulles uden større besvær. Selskabsdeltagerne kunne pumpe penge ind og ud af selskabet blot ved at købe og sælge anparter til og fra selskabet. Kontrollen med selskabets kapital ville være alvorligt svækket.

Forbudet mod egne anparter kan ikke omgås med et datterselskab

Kan anpartshaverne omgå forbudet ved at henskyde ejerskabet til anparterne til et datterselskab - altså et andet selskab, som ejes af anpartshavernes selskab, moderselskabet? Nej, den går ikke. Loven har afskåret den mulighed ved at bestemme, at heller ikke datterselskabet må eje anparter i moderselskabet. A og B kan altså ikke komme udenom forbudet mod egne anparter ved at lave et ekstra anpartsselskab og lade dette ejes af det første selskab med henblik på, at det nye selskab skal stå som ejer af anparter i det første. Om anparterne ejes direkte af moderselskabet eller af dettes datterselskab er hip som hap - det er jo immervæk moderselskabet, der i kraft af sin magt over datterselskabet bestemmer over datterselskabet.

I konsekvens af forbudet mod erhvervelse af egne anparter bestemmer Anpartsselskabsloven desuden, at selskabet ikke kan afgive stemme på egne anparter.

Anpartshaverlån

Ikke kun egne anparter er en trussel mod selskabets soliditet. Hvis anpartshaverne kunne sidde ved generalforsamlingen og bevilge sig selv store lån til lav rente af selskabets kasse, ville selskabets kreditorer med rette kunne nære bekymring. Om pengeudstrømningen fra selskabet forklares som betaling for egne anparter, eller som lån til selskabets anpartshavere - virkningen er den samme: kreditorerne og de anpartshavere, som ikke får del i begunstigelsen, risikerer at blive sorteper.

Anpartsselskabet er ikke en privat lånekasse for anpartshaverne

Også dette problem har Anpartsselskabsloven imidlertid forudsat. Et anpartsselskab må ikke yde lån til selskabets anpartshavere, bestyrelsesmedlemmer eller direktører i selskabet. Heller ikke her er der plads for omgåelse via oprettelsen af en moder- og datterselskabskonstruktion, for låneforbudet omfatter også anpartshavere, bestyrelsesmedlemmer eller direktører i anpartsselskabets moderselskab. Lånet kan heller ikke ydes til de pågældende personers ægtefælle, forældre, bedsteforældre, børn eller børnebørn m.fl. Heller ikke til personer, som uden at være biologisk beslægtet med selskabsdeltagerne, dog står den pågældende særligt nær - som f.eks. papirløse samlever. Som det ses, er det altså en ret vid personkreds, som er afskåret fra at benytte selskabet som lånekasse.

Sikkerhedsstilling fremfor lån?

Anpartshaverne må ikke bruge selskabet som kautionist for private lån

Nu skulle man mene, at anpartshaverne hurtigt kunne komme på en snild udvej, hvis de var i bekneb for at låne penge. Dem kan man jo låne i banken. Hvis man så kunne få anpartsselskabet til at borge for lånet, f.eks. ved at lade selskabet stille sikkerhed for lånet i en eller anden form, så ville risikoen for lånet jo alligevel være placeret på selskabet. Igen: set gennem kreditorernes briller, er dette en højst betænkelig situation. Om selskabet selv punger ud af egen lomme, eller påtager sig at borge for anpartshavernes lån i banken - i begge tilfælde bliver selskabet taber, hvis lånemodtageren - anpartshaveren - ikke overholder sine tilbagebetalingsforpligtelser. Derfor er også sikkerhedsstilling fra selskabets side til fordel for selskabsdeltagerne forbudt.

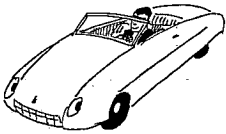
Sædvanlige mellemværender omfattes ikke af forbudet

Mellem et anpartsselskab og dets anpartshavere kan der imidlertid udmærket foregå helt sædvanlige forretninger. Sådanne forretningsmellemværender kan i princippet også omfatte lånearrangementer, såfremt arrangementet må betragtes som erhvervsmæssigt begrundet og sædvanlig for selskabet og branchen i almindelighed. Hvis selskabet sælger varer til en anpartshaver på sædvanlige kreditvilkår, måtte man strengt taget sige, at kreditten er ensbetydende med et låneforhold, idet selskabet har penge til gode hos anpartshaveren. Men hvis henstanden med betalingen svarer til almindelige handelsvilkår, er der ingen konflikt med forbudsreglerne om anpartshaverlån. Til kredsen af sædvanlige forretningsmæssige dispositioner hører også lånetransaktioner mellem moderselskaber og datterselskaber indbyrdes - d.v.s. lån i koncernfor-

hold, idet moderselskabet og datterselskabet jo sammen udgør en koncern. Moderselskabet kan udmærket låne penge ud til sit datterselskab. Det kan aldrig komme i strid med forbudet mod anpartshaverlån, når datterselskabet ikke ejer anparter i moderselskabet - og det må datterselskabet jo som hovedregel ikke ifølge reglerne om egne anparter. Men heller ikke lån opefter i koncernen, altså fra datterselskab til moderselskab, er forbudt. Moderselskabet er ganske vist anpartshaver - det ejer jo typisk datterselskabet - men denne lånesituation er udtrykkeligt tilladt efter Anpartsselskabsloven.

Medarbejdergoder

På tilsvarende måde er det heller ikke forbudt, at selskabet stiller en feriebolig til rådighed for selskabets direktør eller udlåner en bil til den i selskabet arbejdende anpartshaver. Låneforbudet omfatter udlån af penge og andre likvide effekter såsom f.eks. obligationer. Fantasifulde omgåelsesmanøvrer såsom udlån af letomsættelige effekter, som er helt uden forbindelse med modtagerens arbejdsopgaver i selskabet eller som klart overskrider grænserne for sædvanlige medarbejdergoder, vil også kunne rammes af forbudet. Udlån af en større post aktier eller ædelstene, som lånemodtageren kan låne penge på ved at give effekterne i håndpant og lignende, vil være i strid med forbudet. Det er ikke formen, men indholdet, der er det afgørende.

Selskabet må ikke betale for sin egen overtagelse

Lån til erhvervelse af anparter i selskabet

Der er en særlig type pengeudlån fra selskabet, som påkalder sig speciel interesse og som knytter sig tæt til hele forbudet mod selskabets erhvervelse af egne anparter. Hvis selskabet låner penge ud - ikke til en anpartshaver - men til en modtager, der skal bruge pengene til at købe anparter i selskabet, så er et sådant pengeudlån forbudt, selvom lånemodtageren ikke på selve lånetidspunktet er anpartshaver i selskabet. Selskabet må ikke finansiere sin egen overtagelse. Dog er det i et vist omfang tilladt, at selskabet låner penge ud til sine medarbejdere med henblik på medarbejdernes køb af anparter i selskabet - i aktieselskaber kendt som medarbejderaktier.

Konsekvenserne af ulovlige anpartshaverlån

Konsekvenserne af ulovlige anpartshaverlån ligger helt på linie med selskabets ulovlige besiddelse af egne anparter. Ulovlig anpartshaverlån kan udløse strafansvar og erstatningsansvar for de ansvarlige selskabsdeltagere. Låneaftalen er ugyldig.

dig, såfremt lånemodtageren er i ond tro, hvilket han som regel vil være, da han sjældent kan være ubekendt med, hvem der yder lånet. Hvis lånemodtageren ikke er anpartshaver på det tidspunkt, hvor han får tilsagn om lånet, så er der ikke tale om ulovligt anpartshaverlån - medmindre altså lånet ydes for at modtageren af lånet derved kan gøre sig til anpartshaver gennem køb af anparter i det långivende selskab.

Ledelsen skal påse reglernes overholdelse

Reglernes overholdelse påhviler først og fremmest selskabets ledelse. Ikke blot må ulovlige anpartshaverlån ikke ydes, men hvis ledelsen ikke bringer bestående ulovlige anpartshaverlån til ophør, kan denne lade sig stå til også medføre ansvar. En direktør, der efter sin tiltræden i selskabet, opdager, at selskabet har ydet anpartshaverne ulovlige lån, må straks tage skridt til at bringe forholdet til ophør og få lånet tilbageført til selskabet. Selskabet har krav på samme rente som ved ulovlig udbetaling ved en kapitalnedsættelse.

Ulovlige anpartshaverlån ses fortrinsvis i ene-anpartshaver-selskaberne

Ulovlige anpartshaverlån har i praksis vist sig at være et ikke helt sjældent fænomen. Problemet er størst i eneanpartshaver-selskaberne, hvor selskabets ejer måske har svært ved at drage en eksakt grænse mellem sin egen pengepung og selskabets kasse, og hvor der ikke er medanpartshavere til at protestere. Det fører undertiden med sig, at den mellemregningskonto, som anpartshaveren har med selskabet, udviser større tilgodehavender i selskabets favør - hvilket er ensbetydende med, at anpartshaveren har lånt penge af selskabet. Den anden vej - anpartshaverens lån af penge til anpartsselskabet - er fuldt ud tilladt.

I en dom fra Vestre Landsret fra 1989 blev en direktør og anpartshaver i et anpartsselskab idømt en bøde på kr. 5.000, fordi han havde ladet selskabet yde sig et ulovligt anpartshaverlån på ca. kr. 118.000. Lånet var ydet over et tidsrum af ca. halvandet år. Lånet blev aldrig tilbagebetalt, fordi selskabet gik konkurs. Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1990 s. 116.

Ansvarlig lånekapital

Ansvarlig lånekapitel er risikovillig kapital I løbet af sin tilværelse kan et anpartsselskab få brug for ekstra kapital. Det kan tænkes, at selskabet er i fremgang og har brug for at udbygge sine produktionsfaciliteter ved køb af nye og større lokaler. For en sund erhvervsvirksomhed er der mange måder at rejse penge på. Selskabet kan gå i banken og bede om en udvi-

delse af erhvervskrediten. I så fald sker kapitaltilførslen til selskabet som lånekapital, som selskabet naturligvis er forpligtet til at forrente og afdrage over en nærmere aftalt årrække. Hvis banken har stor tiltro til virksomheden og ikke er bange for at skyde risikovillig kapital i foretagendet, kan det tænkes, at banken går ind på at yde lånet som ansvarlig lånekapital.

Ansvarlig lånekapital er stadigvæk lånte penge, men de har en særlig juridisk status. Hvis selskabet mod forventning går konkurs, vil en långiver normalt kunne anmelde sit tilgodehavende i selskabets konkursbo - og så håbe på, at der bliver en vis dækning til de almindelige kreditorer, som ikke har sikret deres krav ved pant eller lignende sikkerhed. Hvis lånet derimod er ydet som ansvarlig lånekapital, kan banken ikke anmelde tilbagebetalingskravet på lige fod med andre almindelige kreditorer. Lånet blev jo netop ydet som ansvarlig kapital, hvilket vil sige, at banken må stille sig bag i køen efter de almindelige kreditorer. Hvis der skulle blive fuld dækning til dem - det sker uhyre sjældent i et sædvanligt konkursbo - så kan banken som ansvarlig långiver gøre krav på udlodning af eventuelle overskydende midler som den næste i køen.

Ansvarlig lånekapital bruges en del i erhvervslivet og betegner altså en mellemform mellem selskabets egenkapital, d.v.s. selskabets egne penge, og selskabets fremmedkapital, d.v.s. penge, som selskabet har lånt af andre.

Kapitalforhøjelse

Anpartshaverne har fortegningsret ved kapitalforhøjelse

Den mest direkte måde at skaffe flere penge til selskabet på er at forhøje anpartskapitalen ved en egentlig kapitalforhøjelse. Mens kapitalnedsættelsen bevirker en lovmæssig nedsættelse af den officielt registrerede anpartskapital - dog ikke til under minimumskapitalen på kr. 80.000 - så er kapitalforhøjelsen ensbetydende med, at den registrerede anpartskapital sættes op ved nyt kapitalindskud udefra. Det er klart, at selskabets aktuelle ejere har forsterket til at tegne de nye anparter i forhold til deres nuværende beholdning af anparter. Man taler her om anpartshavernes fortegningsret.

En kapitalforhøjelse er ligesom en kapitalnedsættelse en vedtægtsændring.

Kapitalforhøjelse kan ske kontant eller ved apportindskud

Anpartshaverne må derfor iagttage 2/3-reglen for at den kan gennemføres. En kapitalforhøjelse indebærer, at selskabet i forhold til omverdenen kommer til at skilte med en højere indskudskapital end før. Ligesom ved stiftelsen af selskabet, hvor det er vigtigt, at begyndelseskapitalen effektivt indgår i sel-

skabets kasse, er det derfor også vigtigt ved en efterfølgende kapitalforhøjelse, at forhøjelseskapitalen vitterligt indskydes i selskabet. Hvis det lille anpartsselskab med en minimumskapital på kr. 80.000 nogen tid efter stiftelsen kunne skrue sin pålydende kapital op til en million ved at skyde nogle løsørengstande af tvivlsom værdi ind i selskabet, ville selskabet i realiteten komme til at føre falsk flag med hensyn til sit kapitalgrundlag. Loven rummer derfor en serie regler om kapitalforhøjelsen, som ligger helt i tråd med reglerne ved selskabets stiftelse. De anparter, hvormed selskabets kapital forhøjes, må ikke tegnes til under kurs 100 - man kan ikke få udstedt en anpart lydende på kr. 1.000 ved kun at indbetale kr. 500. De nye anparter kan både tegnes ved kontant indskud eller ved indskud af andre værdier end kontanter - apportindskud. Sker forhøjelsen som apportindskud, skal der ligesom ved apportindskud ved stiftelsen produceres en redegørelse for værdiansættelsen af de indskudte aktiver tillige med revisors udtalelse om rigtigheden af redegørelsen, der iøvrigt skal afgives af selskabets ledelse.

Gældskonvertering

En gældskonvertering forvandler långiver til anpartshaver

Den kreditor, som har penge til gode hos selskabet, kan tænkes at være interesseret i at forvandle sit krav mod selskabet til anparter i selskabet. Dette indebærer, at de udlånte penge skifter karakter til indskudte penge, fra fremmedkapital til egenkapital. Kreditor bliver anpartshaver på lige fod med de øvrige anpartshavere - hvis han da ikke i forvejen hører til blandt anpartshaverkredsen, for anpartshaverne kan jo udmærket låne penge til deres eget selskab. En forvandling af et pengekrav mod selskabet til anparter i selskabet kaldes konvertering af gæld. Det er muligt at gennemføre en kapitalforhøjelse ved en gældskonvertering. Et selskab med en indskudskapital på kr. 500.000 og med en gæld på kr. 200.000 er berettiget til at vedtage, at kreditor skal have anparter for pålydende kr. 200.000, hvorved hans gælds krav mod selskabet afløses af en anpartsbesiddelse.

Gældskonvertering kan ske til pålydende værdi

Nu kunne man jo rejse det spørgsmål, om kreditors fordring mod selskabet er sit pålydende værd. Kan kreditor, hvis han ønsker at sælge sin fordring mod selskabet - fordringer kan jo sælges ligesom biler og huse - finde en køber, der vil betale kurs 100 - altså kr. 200.000 for at overtage kravet mod selskabet? Hvis kravet er sikret ved guldrandet pant, f.eks. en anfordringsgaranti fra et pengeinstitut, er kursen sikkert god nok. Men hvis fordringen er usikret, og selskabets økonomi måske er anstrengt - hvem vil da betale kurs 100 for fordringen?

Næppe nogen, medmindre fordringen var så højt forrentet, at køberen dermed mente at få rimelig betaling for risikoen.

Det interessante er, at kapitalforhøjelse ved konvertering af gæld betragtes under samme synsvinkel som kapitalforhøjelse ved kontantindbetaling - ikke som ved apportindskud. Skønt fordringens værdi ikke lever op til sit pålydende, kan kapitalforhøjelsen altså gennemføres ved, at der til kreditor udstedes anparter på fordringens pålydende.

I lyset af Anpartsselskabsloven strenge regler om apportindskud, som jo skal værne mod kunstig oppustning af selskabets kapitalgrundlag, kan det forsåvidt undre, at forhøjelse ved gældskonvertering ikke betragtes som apportindskud, sådan at ombytning til anparter kun måtte ske i et forhold svarende til gældens reelle kursværdi. Sådan er det imidlertid ikke. Den eneste beskyttelse, som loven rummer på det punkt, er selskabsledelsens almindelige pligt til at sikre, at også en kapitalforhøjelse ved gældskonvertering sker på et forsvarligt grundlag. Kapitalforhøjelse ved gældskonvertering finder ofte sted i forbindelse med rekonstruktioner af selskaber, hvor kreditor på den måde går ind på at "lade sine penge blive stående i selskabet" i form af en ombytning af tilgodehavendet til anparter i selskabet - naturligvis i håb om, at selskabet på den måde kan skabe sig fremdrift med deraf følgende værdistigning på anparterne.

Konvertible obligationer og udbyttegivende gældsbreve

Der findes visse specielle former for kapitaltilførsel til et selskab, som ikke bruges så hyppigt ved anpartsselskaberne som ved aktieselskaberne. Det er de såkaldte konvertible obligationer og udbyttegivende gældsbreve. En obligation er jo blot et gælds-brev, og en konvertibel obligation betyder blot, at gælds-brevet - i stil med gældskonvertering ved kapitalforhøjelse - er tillagt en indbygget ret til på et givet tidspunkt at blive ombyttet med anparter i selskabet, således at långiver skifter status fra kreditor til medejer i selskabet. Udstedelse af konvertible obligationer kræver samme stemmeflertal som til vedtægtsændring - altså 2/3-reglen. I aktieselskaber må der højst udstedes konvertible obligationer for halvdelen af aktiekapitalen, men en tilsvarende begrænsning gælder ikke for anpartsselskaber.

Det er også muligt at udstede udbyttegivende gældsbreve i anpartsselskaber. Normalt forrentes et gælds-brev med en fast rente i form af en årlig pct.del af gælds-brevets pålydende.

Men intet forhindrer, at långiveren istedet for en fast rente baseret på en pct.del tillægges et vederlag for sit lån til selskabet, som fastsættes efter det overskud, som selskabet har indtjent i det enkelte regnskabsår. Hvis gældsbevets rente er sat i relation til det årlige udbytte eller selskabets overskud - for selskabet behøver jo ikke at beslutte sig for at udlodde overskuddet som udbytte - så er der tale om et udbyttegivende gældsbev. Kreditor på gældsbevets får et afkast, der svinger i takt med selskabets indtjening.

Fondsanparter

Mange småaktionærer i store børsnoterede aktieselskaber såsom banker og forsikringsselskaber har været udsat for at få tildelt fondsaktier. Fondsaktier synes at komme som en gave fra himlen, idet aktionæren pludselig af selskabet får foræret nogle ekstra aktier alt efter størrelsen af den aktiepost, som aktionæren i forvejen har i selskabet. Også i anpartsselskabet kendes dette fænomen, nemlig som fondsanparter.

Fonds-anparter svarer til kapitalforhøjelse uden indbetalingspligt for anpartshaverne - selskabet har nemlig selv pengene

I en vis forstand er fonds-anparter de rene matadorpenge. Selskabet forhøjer sin registrerede indskudskapital, hvorved mængden af anparter vokser - men der strømmer ikke værdier fra modtagerne af fonds-anparterne den anden vej ind i selskabet. Selskabet bliver ikke rigere, for egenkapitalen er den samme. Realiteten bag udstedelsen af fonds-anparter er en regnskabsmæssig omstilling af selskabets kapital. Hvis et selskab med en registreret indskudskapital på kr. 80.000 gennem de sidste par år har tjent gode penge, sådan at der nu i selskabets kasse ligger kr. 160.000 - så kan selskabet naturligvis vælge at udlodde de indtjente kr. 80.000 som udbytte til anpartshaverne. Men selskabet kan også foreslå anpartshaverne, at det indtjente overskud bruges til at forhøje selskabets registrerede indskudskapital, således at anpartshaverne istedet modtager fonds-anparter for ialt kr. 80.000. Det indebærer, at de frie kr. 80.000, som selskabet ellers havde fuld ret til at udlodde, nu overføres fra fri egenkapital til registreret indskudskapital - hvilket binder pengene tættere til selskabet, fordi det nu vil kræve en egentlig kapitalnedsættelse at frigive pengene påny. Af skattemæssige grunde kan det være mere attraktivt for anpartshaverne at lade pengene blive stående i selskabet og modtage fonds-anparter - der i enhver henseende er ligeså gode og juridisk fulgyldige som andre anparter - fremfor at få overskuddet udbetalt som udbytte med deraf følgende umiddelbar udbyttebeskatning hos de enkelte anpartshavere. Udstedelse af fonds-anparter udløser nemlig ikke udbyttebeskatning, men behandles efter de almindelige skatteregler om køb og salg af anparter.

Omkostninger ved kapitalforhøjelse

Kapitalforhøjelser medfører, at der skal betales kapitaltilførselsafgift til skattemyndighederne ligesom ved stiftelsen med 1 pct. af forhøjelsen. Derudover skal der betales gebyr til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen ved anmeldelsen af kapitalforhøjelsen. Igen er gebyret på kr. 900, men herudover skal der ved kapitalforhøjelse også betales et særligt tillægsbeløb på 4 promille af kapitalforhøjelsen, dog kun hvis den overstiger kr. 50.000. Hvis der samtidig sker kapitalnedsættelse til dækning af underskud, skal der kun betales tillægsafgift af forskelsbeløbet.

Ophør ved konkurs og likvidation

Konkurs medfører udlodning af selskabets tilbageværende værdier

Konkurs

Enhver erhvervsvirksomhed kan komme på svage fødder, fordi indtjeningen ikke lever op til forventningerne. Hvis der ikke blot er tale om et forbigående fænomen, som anpartshaverne mener sig i stand til at rette op på, kan den dårlige drift være første skridt på vej mod selskabets konkurs. Konkurs er en lovbunden opløsningsmåde, hvor skyldnerens formueværdier - dem, der er tilbage - opgøres og fordeles efter en særlig fordelingsplan kaldet konkursordenen. En konkurs indebærer, at konkursfallenten mister rådigheden over sine ejendele. Rådigheden overgår istedet til konkursboet, der bestyres af den kurator, som kreditorerne har valgt, eller som skifteretten har beskikket til at varetage boet med henblik på afvikling af virksomheden og udlodning af midlerne til kreditorerne. Kurator er som regel en advokat med forstand på bobehandling.

Fra incasso til fogedretten

Når kreditorerne rører på sig

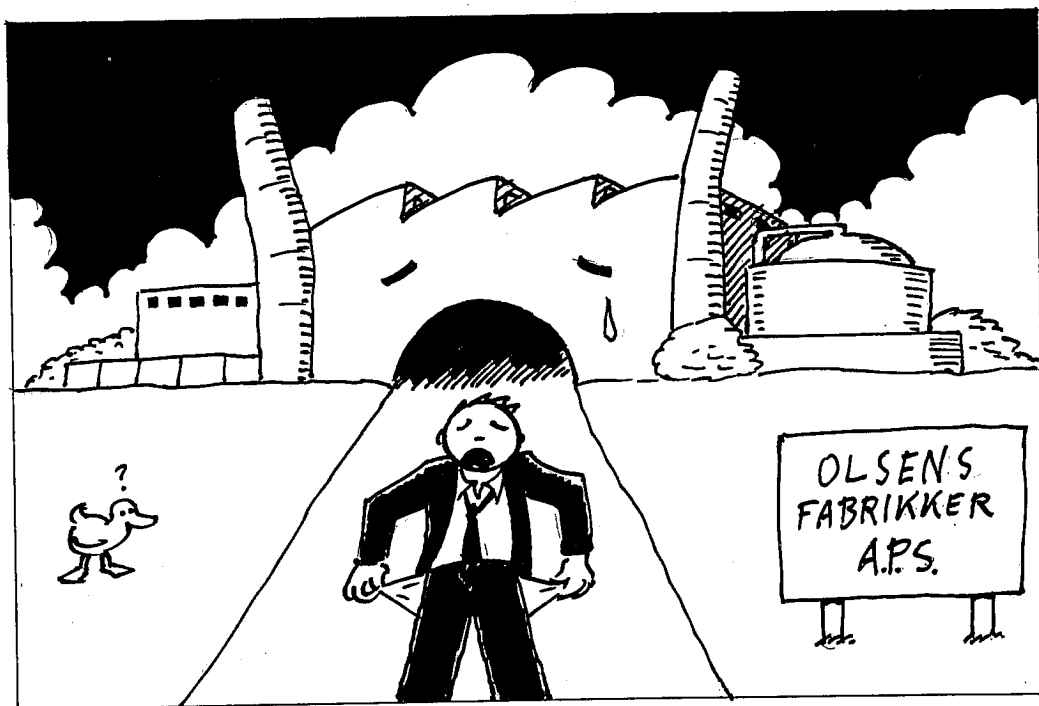
Et anpartsselskab, der kommer på svage fødder og ikke kan betale sine regninger, vil i første omgang mærke omverdenens reaktion i form af incassoskrivelser fra kreditorerne eller deres advokater. Betaler selskabet ikke, anlægges der i reglen retssag ved byretten med påstand om, at selskabet skal tilpligtes at betale det skyldige beløb. Hvis selskabets ledelse, typisk direktøren, ikke giver møde ved første retsmøde, bliver selskabet uden videre dømt som udebleven. Dommen kommer da til at lyde på det skyldige beløb med tillæg af sagsomkostninger og med renter frem til betalingsdagen. Hvis selskabet stadig ikke reagerer på den næste rykker - en såkaldt domsrykker, fordi kravet nu er fastslået ved dom - så kan kreditor vælge at indgive dommen til fogedretten med sigte på at få foretaget udlæg for sit krav i de aktiver, som selskabet eventuelt måtte have. Fogedretten er en domstol ligesom byretten, men en domstol, der alene har at gøre med fuldbyrdelse af krav, der allerede er fastslået ved dom eller som hviler på et

andet klart og uimodsigeligt grundlag. Derfor må selskabet sørge for at reagere allerede under byretssagen, hvis selskabet mener, at der kan rejses indsigelser mod kreditors krav, eller hvis kravet bygger på en fejlagtig opgørelse. Når først selskabets direktør står i fogedretten, kan han godt spare sig alle intelligente forklaringer på, hvorfor selskabet ikke mener sig forpligtet til at betale pengene. Den slags indsigelser skal fremsættes for byretten, ikke for fogedretten. I byretten kan man diskutere kravet, i fogedretten skal det inddrives.

Udlæg i selskabets aktiver

Inddrivelsesskridt mod selskabet kan rette sig mod mange forskellige værdigenstande

Hvis selskabet har frie aktiver, kan kreditor forlange udlæg heri. Hvis selskabet ejer en fast ejendom, hvori der er friværtdi, fordi pantegælden ikke helt har spist ejendommens handelsværdi op, kan kreditor gøre udlæg i ejendommen. Udlægget går da ind på sidstepladsen efter de foranstående hæftelser på ejendommen. Udlægshaveren kan dernæst begære ejendommen sat på tvangsauktion i håbet om, at ejendommen derved kan indbringe et bud, der giver dækning for udlægshaverens krav. Har selskabet andre formueværdier, f.eks. kundefordringer, kan kreditor også tænkes at ville gøre udlæg heri.

Gøres der udlæg i et krav, som anpartsselskabet har mod en kunde, må kreditor afgive denunciationsmeddelelse til kunden om, at han nu skal betale sin skyld til kreditor. Hvis selskabet f.eks. har krav på at få moms udbetalt fra Toldvæsenet, kan kreditor gøre udlæg heri og anmelde udlægget til Toldvæsenet.

Løstøregenstande såsom maskiner og teknisk udstyr, som har været brugt i selskabets produktion, vil kun tiltrække sig kreditors interesse, hvis selskabet sidder til leje.

Ejer selskabet selv produktionsejendommen, vil driftsinventaret og driftsmateriellet typisk være omfattet af pantet i den faste ejendom. Det medfører, at kreditor ikke kan søge sig fyldestgjort i disse effekter, og det medfører, at selskabet ikke kan gå hen og sælge effekterne uden at komme i alvorlig konflikt med pantehaver, der vil betragte bortførelsen af tingene som en strafbar afklædning af ejendommen - som hvis landmanden sælger besætningen fra landbrugsejendommen uden panthavers samtykke.

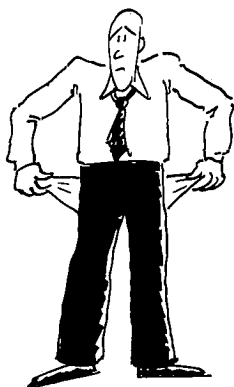
Hvis selskabet selv indgiver konkursbegæring

De individuelle retsforfølgningsskridt fra enkelte kreditorer i form af incassoskrivelser, sagsanlæg ved byretten og udlæg i fogedretten - alt dette har intet at gøre med konkurs, men kan naturligvis være en forløber for en konkurs. En konkurs indledes med en konkursbegæring til skifteretten på selskabets hjemsted. Begæringen kan indgives såvel af selskabet selv som af kreditorerne. Som det tidligere er omtalt, kan der være situationer, hvor selskabets ledelse må se den dårlige økonomi i øjnene og kaste håndklædet i ringen ved indgivelse af konkursbegæring. En virksomhed, hvis muligheder for overlevelse må betragtes som skrøbelige, fordi kapitalen er smuldret væk, bør enten indgive anmeldelse om betalingsstandsning eller tage skridtet fuldt ud og lade sig erklære konkurs. Betalingsstandsning bruges, når der er en realistisk chance for at redde stumperne og få virksomheden på fode igen. Hvis den mulighed er udtømt, skal man ikke vælge en betalingsstandsning, men en konkurs. Iøvrigt ender langt de fleste betalingsstandsninger alligevel i konkurs, så i praksis fungerer betalingsstandsning meget ofte som et forstadium til konkurs.

Hvis selskabets anpartshavere vurderer situationen således, at der ikke er grundlag for selskabets overlevelse, udfærdiges der en konkursbegæring til skifteretten. Begæringen kan væ-

re ganske kortfattet, idet den kun behøver at angive, at anpartsselskabet ikke ser sig i stand til at opfylde sine forpligtelser, efterhånden som de forfalder, hvorfor selskabet anmoder om at blive taget under konkursbehandling. I begæringen skal det oplyses, hvor selskabet har hjemme, og hvilken type virksomhed det har drevet. Også selskabets ApS-nummer bør anføres, og hvis selskabet har lavet en nylig opgørelse over sine aktiver og passiver, så bør også denne medsendes for at lette skifterettens bedømmelse af selskabets økonomiske stilling. En konkursbegæring er forbundet med et gebyr på kr. 750, som skal medsendes ved begæringens indgivelse.

Selskabets insolvenserklæring i fogedretten vil ofte være optakten til konkurs

Tøjlerne overgår til en bestyrer af konkursboet

Hvis kreditor indgiver konkursbegæring

En konkursbegæring fra en kreditors side kan komme fra enhver af selskabets kreditor, der forgæves har søgt at inddrive sit tilgodehavende. Det er ikke noget krav, at kreditor har opnået dom for sit tilgodehavende, blot det fremstår med fornøden klarhed. I de fleste tilfælde hviler kreditors krav dog på en dom, som han forgæves har søgt at skaffe sig udlæg for. Hvis selskabets direktør i fogedretten har måttet erklære, at selskabet ikke har midler til at betale gælden, så er det meget nærliggende, at kreditor følger sagen op med en konkursbegæring, fordi selskabet jo har erkendt, at det er insolvent - d.v.s. at det ikke kan indfri sine forpligtelser.

Begrebet insolvens

Selskabets insolvens - det er netop betingelsen for, at selskabet kan tages under konkursbehandling. Efter konkurslovgivningen antages insolvens at foreligge, når skyldneren ikke kan opfylde sine forpligtelser, efterhånden som de forfalder, medmindre betalingsudygtigheden må anses for at være blot forbigående.

Mange store virksomheder vil ikke fra den ene dag til den anden kunne betale al udestående gæld. Det gør dem ikke insolvente efter konkurslovgivningen. Men hvis en virksomhed som følge af kroniske økonomiske problemer heller ikke kan betale gælden, efterhånden som den skal betales - så er virksomheden i fare for at blive betragtet som insolvent.

Første møde i skifteretten

Hvadenten konkursbegæringen kommer fra selskabet selv eller fra en kreditor, bliver virkningen den samme. Selskabets ledelse indkaldes til et første møde i skifteretten, hvor konkursbegæringen skal behandles. Hvis selskabets direktør her

kan bekræfte, at selskabet er ude af stand til at betale sin gæld, så bliver næste skridt, at skifteretten afsiger konkursdekret over selskabet. Dekretet indrykkes i den lokale presse og i Statstidende. Fra samme tidspunkt er selskabets rådighed over sine tilbageværende aktiver bragt til ophør. Nøglerne til selskabets ejendom må afleveres til den midlertidige bestyrer, som skifteretten udpeger, og selskabet må loyalt forsyne den midlertidige bestyrer med alle nødvendige oplysninger for at få styr på boets midler. Bankbøger, checkhæfte, rede penge o.s.v. skal straks afleveres til den midlertidige bestyrer, som drager omsorg for, at boets værdier sikres og registreres.

Der vælges kurator

Herefter indkaldes selskabets kreditorer til en første skiftesamling. Indkaldelsen sker sammen med bekendtgørelsen om konkursen i Statstidende og den lokale presse. Skiftesamlingen skal afholdes senest 3 uger efter bekendtgørelsen. På denne skiftesamling vælges der en kurator, som fremover skal forestå bobehandlingen. I mange tilfælde vil den midlertidige bestyrer også blive valgt til kurator, fordi han allerede har haft lejlighed til at gøre sig fortrolig med boets forhold.

Kurator gør boet op og foretager udlodning af dividende

Kurators opgave er at få selskabets totale virksomhed afviklet og aktiverne solgt bedst muligt, således at alt gøres i penge. Når alle løbende aftaleforhold er afviklet - eventuelt lejerforhold, leasingforhold, telefon- og abonnementsaftaler, ansættelsesaftaler med medarbejdere o.s.v. - så er boets behandling så langt fremskreden, at kurator kan danne sig et indtryk af, hvor stor en dividende, der bliver til udlodning til selskabets kreditorer. Selskabets kreditorer skal jo anmelde deres krav overfor kurator, og kurator indfører så løbende de anmeldte krav i en gældbog, så han kan se, hvor meget det konkursramte selskab skylder bort.

Konkursordenen

Selskabets lønmodtagere har sikkerhed for skyldig løn

Kreditorerne står ikke lige. Nogle kreditorer har bedre udsigt til at få dækning for deres tilgodehavende end andre. Det er konkursordenen, der bestemmer den rækkefølge, som kreditorerne dækkes efter.

De almindelige kreditorer såsom vareleverandørerne til det konkursramte anpartsselskab er simple kreditorer. Deres chance for at få dækning for mere end en beskednen brøkdel af deres krav er absolut minimal.

Først skal boets midler nemlig bruges til at betale for selve omkostningerne ved konkursen og boets behandling samt

de gældskrav, som affødes af selve bobehandlingen. Hvis sådanne poster ikke stod forrest i køen, ville statskassen skulle betale gildet.

Dernæst følger en række kreditorkrav, som knytter sig til den situation, at der forud for konkursen har været udfoldet bestræbelser på at finde en akkordordning eller lignende med selskabets kreditorer.

Derefter kommer lønmodtagernes krav på gammel løn. Selskabets eventuelle lønmodtagere vil dog typisk anmelde deres krav i Lønmodtagernes Garantifond, der har til formål at sikre, at lønmodtagerne får dækning i tilfælde af arbejdsgiverens konkurs. Lønmodtagernes Garantifond udbetaler lønnen til lønmodtagerne og overtager derved kravet mod konkursboet - med samme fortrinsstilling i boet, som lønmodtagerne ville have haft. Det betyder, at lønkravet går forud for de almindelige varekreditorer.

Kan selskabets direktør anmelde sit lønkrav?

Hvis selskabets direktør ikke blot har været titelførende af direktør, men også har været aflønnet som ansat direktør, opstår spørgsmålet, om også han kan anmelde et ubetalt lønkrav i konkursboet. Svaret er, at hvis direktøren har stået for selskabets ledelse, vil han ikke kunne anmelde noget krav, selvom han på papiret er lønmodtager. Konkurslovgivningen skænker kun fortrinsret for lønmodtagerkravene - privilegium, som det kaldes - hvis lønmodtageren ikke har haft del i selskabets egentlige ledelse.

Realiteterne bag direktortitlen er afgørende

Hvis direktøren derimod i realiteten blot har været en overordnet funktionær med en flot, men indholdsløs titel af direktør, fordi selskabets reelle ledelse har været i hænderne på andre - så har han en mulighed for at komme igennem med sit lønkrav. Det er ikke titlen, men indholdet af direktørens arbejdsopgaver og beslutningskompetence, som er afgørende. Kan direktøren ikke anmelde sit krav på linie med de øvrige lønmodtagere, må han finde sig i at rykke ned i konkursordenen til den klasse, hvor de almindelige kreditorer hører hjemme - dernede hvor udsigten til mere end en symbolsk dividende er såre lille.

Selvom en direktør kan siges at have haft så indskrænkede beslutningsbeføjelser, at hans direktørtitel mere er af navn end af gavn, så kan han alligevel støde på problemer, hvis han forsøger at anmelde et krav på ubetalt løn. Hvis direktøren selv ejer en væsentlig post anparten i det konkursramte selskab, betragtes han som nærtstående til selskabet. I den si-

tuation kan skifteretten nægte direktøren adgang til at få sit krav placeret sammen med de øvrige lønmodtagerkrav, såfremt skifteretten finder, at direktøren som følge af sin økonomiske interesse i selskabet ikke med rimelighed skal kunne kræve sit udestående lønkrav hjem på lige fod med de menige lønmodtagere, nu hvor selskabet er gået konkurs.

Omstødelige dispositioner

Når et lille anpartsselskab begynder at skrante med en dårlig økonomi, fordi virksomheden ikke rigtig vil løbe rundt, begynder anpartshaverne hurtigt at anstille betragtninger om, hvorledes de kan sikre sig i tide, så kreditorerne ikke løber med de værdier, der er tilbage i selskabet. Det er jo for så vidt en helt forståelig menneskelig situation, at man nødtigt ser kreditorerne løbe af med de aktiver, som selskabet i tykt og tyndt har forsøgt at holde fast på, mens man anstregte sig for at få virksomheden til at køre.

Selubetjening kan få alvorlige konsekvenser

Men det er klart, at lovgivningen ikke kan acceptere, at anpartshaverne i opløbet til selskabets sammenbrud plyndrer selskabet for de eneste tilbageværende værdier og efterlader selskabet som en tom skal til kreditorerne. Hvis der er værdier tilbage i selskabet, skal de inddrages i konkursboet til gavn for kreditorerne og til udlodning efter konkursordenen. Det er desværre en almindelig kuratorerfaring, at aktiverne har en tendens til at vige bort fra en kriseramte virksomhed i den tid, der ligger umiddelbart forud for det endelige sammenbrud. Det kan dels dreje sig om medarbejdere, der glemmer at aflevere udlånt materiel, eller medarbejdere, som fjerner diverse effekter fra virksomheden lige fra håndværktøj til lagervarer. Da ingen virksomhed kan registrere sine beholdninger ned til mindste detalje, vil det være meget svært for konkursboet at forfølge den slags svind i aktivmassen. Der er dog ingensomhelst tvivl om, hvorledes en konsekvent kurator vil se på sagen, hvis han konstaterer, hvad der er sket. Leveres tingene ikke tilbage efter påkrav, vil sagen få et strafferetligt og erstatningsretligt efterspil for de foretagsomme tag-selv-personer.

Kurator har også til opgave at undersøge virksomhedens regnskaber og forretningsdispositioner i tiden forud for konkursen. Hensigten er at få opklaret, om der kan være sket omstødelige dispositioner. Det er ikke usædvanligt, at de betrængte anpartshavere i tiden op til konkursen har ladet selskabet indgå diverse aftaler, som tydeligvis har haft det formål at afmagre selskabet for værdier til fordel for dem selv eller deres nærtstående. Sådanne dispositioner kan tage mange forskelli-

ge skikkelser, men en øvet kurator genkender dem hurtigt. Man må her huske på, at selskabets ledelse og anpartshavere kan afhøres i skifteretten under strafansvar og således er forpligtet til at bistå kurator og skifteretten med alle de oplysninger, som er nødvendige for at kunne vurdere selskabets forhold.

Begunstigelser har mange skikkelser

Omstødelige dispositioner kan bestå i, at selskabet har solgt sin faste ejendom til en anpartshaver eller dennes ægtefælle til en pris, som er kunstigt lav. Selskabet kan have udbetalt for store honorarer til selskabets bestyrelse eller direktør, som åbenbart overstiger det rimelige set i forhold til deres arbejdsindsats. Selskabet kan pludselig have betalt en anpartshaver dennes tilgodehavende i selskabet fremfor at betale andre kreditorer, der også har penge til gode. Selskabet kan have givet en kreditor, som man ønsker at skåne for tab, pant i nogle værdigenstande tilhørende selskabet for derved at skænke den pågældende kreditor en sikkerhed for at redde sine penge hjem. Selskabet kan have betalt en gammel regning ved at overføre en del af sit varelager til en fordringshaver, som derved indirekte har fået fuldgod betaling for sit krav.

Der er tidsfrister for omstødelser

Der er utallige måder, hvorpå selskabet kan begunstige nogle kreditorer på andres bekostning. Igen vil det sjældent være den ydre form, der er afgørende. Afgørende er, om der virkelig er sket en uberettiget overførsel af værdier fra selskabet til andre, således at selskabets formuemasse er svundet ind til skade for konkurskreditorerne. For at kurator kan anfægte den slags dispositioner og få dem omgjort kræves det, at dispositionerne ikke er alt for gamle. Hvis selskabet har solgt sin faste ejendom til underpris, ligger der heri et gavemoment til fordel for køberen. Sådant en gave vil kunne omstødes med den virkning, at den begunstigede som hovedregel må indbetale forskelsværdien til konkursboet. Hvis ejendoms-køberen er en helt udenforstående person, der ikke har familiemæssige bånd til selskabets ejere eller iøvrigt økonomiske interesser i selskabet, vil handlen kun kunne fordres omstødt, hvis den er sket indenfor 1 år før den såkaldte fristdag, der som regel falder sammen med datoen for konkursbegæringens indgivelse. Er ejendoms-køberen en af selskabets indflydelsesrige anpartsejerne, er fristen 2 år. Er der tale om betaling af gammel gæld, gælder der en frist på 3 måneder. Hvis gælden er betalt til en person, der står selskabet nær, som f.eks. selskabets hovedanpartshaver, udvides fristen for omstødelse til 2 år.

Konkursboets afslutning

Når kurator har afhændet boets aktiver og alle øvrige spørgsmål i boet er løst, vil tiden være moden til at slutte konkursboet med en udlodning til kreditorerne i forhold til de anmeldte krav. Kurator laver en boopgørelse, hvori der aflægges regnskab for konkursboet. I boopgørelsen kan man se, hvor mange penge, boet råder over, og hvad der bliver af dividende til de enkelte kreditorgrupper. Også salæret til kurator vil fremgå af boopgørelsen, idet salæret jo skal betales af konkursboets midler.

Selskabet slettes som juridisk person

Når boopgørelsen er endeligt godkendt, foretager kurator udlodning af dividenden. Skifteretten giver herefter meddelelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen om boets slutning. Det medfører, at anpartsselskabet slettes i registret. Dets liv som selvstændig juridisk foretagende er dermed bragt endegyldigt til ophør.

En konkurs er ikke en gældssanering. Hvis en person kommer under konkurs, hæfter han efter konkursen stadigvæk for den gæld, som der ikke blev dækning til i boet. Men hvis konkursfallenten ikke er en fysisk person, men et selskab, afgår denne hæftelse automatisk ved døden, når selskabet slettes i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Et selskab kan ikke holdes i live efter en konkursbehandling - medmindre da konkursen ophæves under selve boets behandling ved betaling af samtlige kreditor krav, således at selskabet ikke længere er insolvent.

Akkordordninger

Akkord kræver fuld åbenhed

Inden et selskab synker helt i knæ ved en konkurs, vil selskabsejerne ofte have forsøgt at tale kreditorerne til rette ved at fremkomme med et akkordforslag. Et akkordforslag går ud på, at kreditorerne kvitter gælden mod at få f.eks. 25 pct. af deres tilgodehavende. Kreditorerne afgør selv, om de vil acceptere et sådant forslag. Som regel vil det akkordsøgende selskab oplyse, at hvis der ikke kan opnås almindelig tilslutning til en frivillig akkord, vil alternativet være en konkurs, hvor der erfaringsmæssigt bliver endnu mindre til kreditorerne på grund af omkostningerne ved selve konkursbehandlingen.

Der kan derfor ofte fremføres mange gode grunde til, at en akkordløsning er bedre end en konkurs. En af de vigtigste forudsætninger for at kunne samle tilslutning til en akkord er, at intet stikkes under bordet. Den virksomhed, der vil forsøge at få sine fordringshavere med på en nedsættelse af gælden mod betaling af et rundt beløb, må i sagens natur spille med helt

åbne kort og meddele kreditorerne alle oplysninger om virksomhedens faktiske økonomiske situation, gode som dårlige. Hvis kreditorerne først får den mindste fært af, at virksomheden forsøger at sjakre sig igennem sine gældsproblemer ved at tegne et mere dystert billede af sin situation, end der er dækning for, skal man ikke regne med kreditorernes opbakning.

Er virksomheden levedygtig?

En akkord er ikke den rette kur for en urentabel virksomhed

En akkordordning kan være en fornuftig mulighed for en virksomhed, der blot er blevet ramt af uheld, men som ellers har et bæredygtigt forretningsgrundlag. Men en virksomhed, hvis økonomiske problemer beror på, at forretningsgrundlaget er fejlvurderet, gør bedre i at dreje nøglen om, inden der kastes for mange gode penge efter dårlige. Advokater med kendskab til akkord og konkursbehandling er vel bekendte med, at mange virksomhedsejere er villige til at stikke sig selv megen blår i øjnene med hensyn til virksomhedens levedygtighed.

En seriøs akkordovervejelse må først starte med en kritisk vurdering af, om der overhovedet er nogen forretningsmæssig begrundelse for at søge at frelse virksomheden. Det kan der være, hvis årsagen til den manglende succes har sin rod i et forhold, som mange små virksomheder ofrer alt for lidt interesse, nemlig markedsføringen. Det er kun bordsalt og tændstikker, der sælger sig selv. Alle andre produkter skal sælges ved en effektiv indsats overfor de mulige kundegrupper. Hvis den indledende analyse munder ud i, virksomheden ikke er i stand til at leve af sit eget produkt, er en akkord kun udtryk for kunstig åndedræt. Virksomhedens problem er ikke løst, kun udskudt.

Akkord og skat

Gennem mange år har det været sådan, at et selskab, som havde et stort skattemæssigt underskud, kunne have særlig interesse i at bestræbe sig på at opnå en akkord med kreditorerne, sådan at selskabet gik fri af en konkursbehandling med deraf følgende opløsning af selskabet. Kunne der istedet opnås en akkordordning med kreditorerne, kunne selskabet køre videre og muligt vende indtjeningen til det bedre, fordi det fradragsberettigede skattemæssige underskud kunne mindske skattebelastningen på den nye indtjening og dermed give grundlag for en genskabelse af selskabets egenkapital. Dette ville give pusterum for selskabet og muliggøre, at der kunne skaffes midler til veje til at betale kreditorerne den aftalte akkordprocent.

I mange år har skattelovgivningen accepteret, at selvom kreditorerne gik med til en akkord, så var der stadigvæk fuld adgang for selskabet (og også for personligt drevne firmaer) til at fratække det fulde driftsunderskud - også hvis kreditorerne havde kvittet hovedparten af de regninger, der lå bag driftsunderskuddet. Skattevæsenet, som aldrig har set med milde øjne på denne skattefordel, har gennem årene udfoldet mange anstrengelser for at få sat en stopper for fradragsretten. Men da Højesteret fik lejlighed til at dømme i en sag om dette spørgsmål, blev Skattevæsenets manøvrer fuldstændig underkendt. Af Højesterets afgørelse fremgik det nemlig klart, at det ville kræve lovhjemmel, hvis skatteborgernes ret til at fratække driftsunderskuddet efter en akkord skulle bringes til ophør.

Fradragsretten er begrænset ved akkord

En sådan lovhjemmel er først blevet gennemført i forsommeren 1991. Her vedtog Folketinget en helt ny konkursskattelovgivning, der bl.a. indebærer, at retten til at fratække det skattemæssige driftsunderskud i indkomsten beskæres i samme omfang, som der opnås akkord med kreditorerne. Fradragsretten på den bortakkorderede del af fordringen bortfalder. Virkningen er altså, at et uudnyttet skattemæssigt underskud mister fradragsværdi i fremtidig indtjening i samme udstrækning, som kreditorerne eftergiver gælden.

Tvangsakkorden gør rent bord

Tvangsakkord i skifteretten

Mange akkordordninger kommer i stand på frivillig basis som en ren frivillig basis som en renaftale mellem skyldneren og kreditorerne. Der er dog også i konkurslovgivningen mulighed for, at forsøget på at opnå en akkord kan ske i skifteretten. I så fald taler man om en tvangsakkord. Tvangsakkordreglerne indeholder en lang række detaljerede regler om, hvorledes en skyldner skal bære sig ad, såfremt han er interesseret i en tvangsakkord. En tvangsakkord kan gå ud på pct.vis nedsættelse af den almindelige gæld. Den kan også gå ud på, at skyldnerens formue eller en del af den lægges i en samlet pulje til fordeling blandt kreditorerne. Endelig kan den gå ud på, at der fastsættes et moratorium - d.v.s. en henstand - med betalingen af gælden. De 3 muligheder kan udmærket kombineres i et eller andet passende forhold. En tvangsakkord begynder med skyldnerens ansøgning til skifteretten om åbning af tvangsakkord. Udover fyldige regnskabsmaterialer skal ansøgningen indeholde et konkret akkordforslag, som er tiltrådt af mindst 40 pct. af kreditorerne efter antal og fordringsstørrelse. Åbningen af akkordforhandling er ikke ensbetydende med, at der også vil kunne opnås den fornødne tilslutning for en tvangsakkord. Til vedtagelse af en tvangs-

akkord kræves der tiltrædelse fra mindst 60 pct. af de fordringshavere, der deltager i afstemningen. Desuden skal visse yderligere krav være opfyldt - krav, der bliver skrappe, desto mere beskeden skyldnerens akkordforslag er. Fordringerne kan ikke nedsættes til mindre end 25 pct. af deres beløb, medmindre der foreligger ganske særlige grunde, eller kreditorerne samtykker heri. Det særlige ved tvangsakkorden er, at den stadfæstes af skifteretten og får virkning som et retsforlig. Tvangsakkorden udmærker sig desuden ved, at den også afliver krav fra kreditorer, der ikke har meldt sig.

Kapitaltabsreglerne

Et anpartsselskab, som har problemer med økonomien, kan risikere at komme i karambolage med de såkaldte kapitalstabsregler. Det er de tidligere omtalte regler om, at et anpartsselskab skal reagere, hvis det må konstatere, at det har tabt halvdelen af sin registrerede indskudskapital. I så fald skal der afholdes generalforsamling senest 6 måneder herefter. På denne særlige generalforsamling skal selskabets ledelse redegøre for selskabets økonomiske stilling og stille forslag, der fører til fuld dækning af indskudskapitalen - eller stille forslag om opløsning af selskabet. Man skal være opmærksom på, at når kapitaltabsreglerne træder i kraft, så skal selskabet bringe sin indskudskapital tilbage til oprindelig stand. Hvis indskudskapitalen til at begynde med udgjorde 1 million, og selskabet nu har en kapital på kr. 20.000, mangler der altså kr. 980.000 i kapitalens genetablering. Hvis indskudskapitalen til at begynde med var kr. 80.000, og selskabets kapital nu står i minus med kr. 100.000, så skal der indskydes kr. 180.000 for atter at genskabe indskudskapitalen.

Senest en uge efter generalforsamlingen skal der indsendes udskrift af selskabets generalforsamlingsprotokol til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Kapitaltilførsel eller opløsning

Anpartshaverne har altså kun 2 muligheder. Enten skal de puste nyt liv i selskabet ved at tilføre det ny kapital, således at selskabets indskudskapital påny er tilstede; eller også må de tage skridt til selskabets opløsning. Hvis anpartshaverne intet foretager sig, vil det af revisors regnskab komme til at fremgå, at selskabet er i en situation, hvor kapitaltabsreglerne er inde i billedet. Når dette noteres i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, til hvem selskabets regnskab skal indsendes efter hvert regnskabsår, så vil Erhvervs- og Selskabsstyrelsen følge op på sagen og give selskabet en frist til at bringe forholdene i orden, f.eks. ved en kombineret kapitalnedsættelse og kapitalforhøjelse. Sker det ikke, vil Erhvervs- og Selskabssty-

relsen indgive begæring til skifteretten på selskabets hjemsted om opløsning af selskabet. Denne opløsningsbegæring offentliggøres i Statstidende.

En opløsningssag medfører, at selskabets sidst kendte ledelse indkaldes til skifteretten for at afgive nærmere forklaring om selskabets forhold. Hvis direktøren allerede her kan oplyse, at kapitalen er væk og ikke kan skaffes til veje ved ny kapitaltilførsel til selskabet, kan skifteretten træffe afgørelse om, at selskabet skal opløses. Hvis selskabet er uden midler, skulle selskabet teoretisk set opløses gennem en konkursbehandling. Mange skifteretter dekreterer dog en opløsning uden konkurs i de tilfælde, hvor selskabet ikke har værdier, men kun gæld.

Andre opløsningsgrunde

Manglende efterlevelse af anpartsselskabsloven kan føre til opløsning

En opløsningssag kan også skyldes andre forhold, f.eks. at anpartsselskabet ikke indsender sit årsregnskab til tiden, det vil sige senest 7 måneder efter regnskabsårets udgang, dog senest en måned efter regnskabets godkendelse på den ordinære generalforsamling. Hvis selskabet ikke længere har nogen ledelse eller revisor, vil dette også kunne føre til en opløsningssag, idet selskabet jo i så fald ikke opfylder Anpartsselskabslovens krav. Ofte skyldes opløsningssager, at selskabet er helt udtømt for midler, og at anpartshaverne ikke ser nogen interesse i at ofre penge til revisor på udarbejdelse af regnskab.

Er en opløsningssag først indledt ved Erhvervs- og Selskabsstyrelsens anmodning til skifteretten om selskabets opløsning, er der den særlige forhindring for selskabets fornyede genoptagelse af sine aktiviteter, at der skal betales et ekstraordinært stort gebyr på kr. 5.000 for de anmeldelser, der er nødvendige for at bringe selskabets registreringsforhold i overensstemmelse med Anpartsselskabsloven.

Solvente selskaber skal opløses ved likvidation

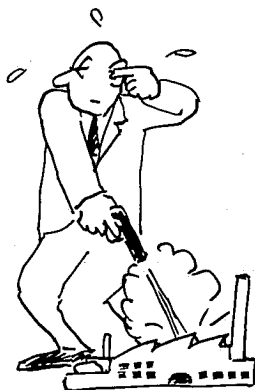
En opløsningssag bruges i mange tilfælde som en enkel og bekvem måde at få et tomt anpartsselskab bragt til ophør på. Det kan gøres ved, at anpartshaverne simpelthen aftræder fra deres ledelsesposter i selskabet og meddeler Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, at selskabet nu er uden lovlig ledelse. Resten er gratis - direktøren skal kun møde op i skifteretten og afgive forklaring. Denne fremgangsmåde er dog ikke helt korrekt, hvis selskabet rent faktisk er solvent. I så fald forudsætter lovreglerne, at opløsningen sker i form af en likvidation.

Likvidationsbeslutningen

En likvidation starter med, at generalforsamlingen beslutter sig for at lade selskabet træde i likvidation og til det formål udnævner en likvidator, typisk en advokat. Beslutning om likvidation er selvsagt en alvorlig sag, og derfor kræver den iagttagelse af 2/3-reglen. Det gælder dog ikke, hvis likvidationen kræves af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen på grund af selskabets forsømmelse med hensyn til opretholdelse af lovlig ledelse m.v., eller hvis vedtægterne f.eks. bestemmer, at selskabet skal likvideres til et bestemt tidspunkt. I så fald kræves der kun almindeligt flertal for at igangsætte likvidationen.

Likvidators opgaver under likvidation

Likvidator overtager ledelsen af selskabet

Kreditorerne skal indkaldes ved proklama

Den valgte likvidator overtager de beføjelser, som ellers tilkom direktionen og bestyrelsen. Da selskabet med beslutningen om likvidation er gået ind i en afviklingsfase, skal det til sit navn føje "i likvidation" på samme måde, som et selskab under stiftelse skal tilføje "under stiftelse".

Likvidators første opgaver er at besørge et regnskab udarbejdet, der viser selskabets stilling på likvidationstidspunktet, d.v.s. tidspunktet for generalforsamlingens beslutning om likvidation. Regnskabet skal udvise både en resultatopgørelse fra sidste statusdag og en status pr. likvidationsdagen. Dette regnskab skal indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og skal følges op af likvidators redegørelse for de vigtigste årsager til likvidationen, forretningens gang i de sidste år før likvidationen og for omstændigheder iøvrigt, der måtte være af betydning for at kunne vurdere, om der er foregået ting i selskabet, som kan tænkes at gemme på strafbare dispositioner.

Dernæst skal likvidator indrykke et proklama i Statstidende. I proklamaet skal kreditorerne opfordres til at anmelde deres krav på selskabet overfor likvidator med 3 måneders varsel. Først når samtlige anmeldelser er gjort op, og kreditorerne er betalt, må likvidator udlodde selskabets overskydende midler til anpartshaverne. Hvis der er fordringer, som er omtvistet, har fordringshaveren mulighed for at indbringe spørgsmålet for skifteretten.

Når samtlige tvister har fundet deres endelige løsning, vil likvidator i samråd med anpartshaverne sætte en dato for den afsluttende generalforsamling i selskabet. På denne sidste generalforsamling skal slutregnskabet for selskabet godkendes af anpartshaverne. Når dette er sket, skal likvidator anmelde anpartsselskabet til udslættelse af selskabsregistret. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen sletter derefter selskabet af anpartssel-

skabsregistret, hvilket indebærer, at selskabet juridisk er afgået ved døden.

Man skal huske på, at en likvidation efter reglerne i Anpartsselskabsloven bygger på, at selskabet er solvent - d.v.s. at selskabet er i stand til at betale sine kreditorer. Hvis likvidator konstaterer, at selskabet er insolvent, så skal der tages skridt til indgivelse af konkursbegæring. Hvis det omvendt viser sig under likvidationen, at der ikke længere er grund til at afvikle selskabet, kan anpartshaverne hæve likvidationen og lade selskabet træde i virksomhed påny.

Et anpartsselskab kan ophøre ved fusion og omdannelse

Et anpartsselskab kan også ophøre med at eksistere på anden vis end ved konkurs og likvidation. Et anpartsselskab kan fusionere med et andet anpartsselskab eller med et aktieselskab. Fusioner kan være "lodrette", som når et datterselskab ved en fusion smeltes sammen med sit moderselskab. Fusioner kan også være "vandrette", som når 2 uafhængige selskaber smeltes sammen ved fusion. Begge disse former for fusion kan kombineres med, at der ud af fusionen dannes et nyt 3. selskab, som har opslugt de 2 øvrige selskaber.

Men fusionen kan også gennemføres på den måde, at det ene selskab bringes til ophør, og det andet lever videre som det fortsættende selskab. Fusion må ikke forveksles med, at et selskab køber et andet selskab og derved bliver 100 pct. ene-ejer af det købte selskab. Det købte selskab er jo stadigvæk en selvstændig juridisk enhed, nu blot ejet af et moderselskab. En fusion indebærer, at det ophørende selskab overdrager hele sin indmad - alle aktiver og passiver - til det fortsættende selskab, hvorefter det ophørende selskab slettes i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Et anpartsselskab kan også ophøre derved, at det omdannes til et aktieselskab. Det fordrer naturligvis, at anpartsselskabet har værdier, som lever op til kapitalkravet i aktieselskaber, nemlig kr. 300.000.

Både fusion og omdannelse indebærer, at samtlige de rettigheder og forpligtelser, som påhvilede det ophørende eller omdannede selskab, overgår til det fortsættende selskab. Hvis det ophørende selskab havde "lig i lasten" i form af gamle slumrende erstatningssager, der pludselig kommer op til overfladen, så må det nye og fortsættende selskab indstille sig på at hænge på regningen, hvis der da er hold i erstatningskravet.

Anpartsselskaber og skat

Selvstændige skattesubjekter

I de foregående kapitler er der lejlighedsvis blevet gjort nogle bemærkninger om enkelte skattemæssige spørgsmål. Hele skattesiden spiller en stor rolle for anpartshaverne og deres selskab. Den skattemæssige behandling af både aktieselskaber og anpartsselskaber hører til de vigtigste emner indenfor selskabsskatteretten.

Personlige firmaer

Det er karakteristisk for interessentskaber (I/S), kommanditselskaber (K/S) og enkeltmandsfirmaer, at der i disse virksomhedsformer ikke er noget skel mellem virksomheden som sådan og personerne bag virksomheden. Interessenterne, kommanditselskabsdeltagerne og indehaveren af enkeltmandsfirmaet betragtes i skattemæssig henseende som ét med deres firma. Hvis man benytter sig af den såkaldte virksomhedsskatteordning er der mulighed for at lave en regnskabsmæssig opdeling af privatøkonomien og erhvervsøkonomien og derved opnå visse skattemæssige fordele. Men bortset herfra betragter Skattevæsenet de nævnte firmatyper som værende identiske med de personer, der står bag dem.

I anpartsselskabet ser tingene anderledes ud. Ligesom anpartsselskabet juridisk set er en selvstændig enhed, der ikke er identisk med sine anpartshavere, så er anpartsselskabet også i skattemæssig henseende et selvstændigt skattesubjekt, der beskattes for sig selv og uden hensyn til anpartshavernes personlige beskatningsforhold. Selskabet har sit eget skattemæssige personnummer, nemlig SE-nummeret. Selskabet skal for hvert regnskabsår opgøre sine indkomster og sine udgifter og indgive en selvangivelse til skattemyndighederne.

Anpartsselskaber betaler selskabsskat

Selskabsskatten er 38 pct.

Den skat, som et anpartsselskab skal betale, hedder selskabsskatten. Selskabsskatten er i 1991 blevet nedsat fra 40 pct. til 38 pct. af selskabets skattepligtige nettoindkomst. Det er en fast skattepct., der ikke falder eller stiger i takt med selska-

bets skiftende indtjening. Der er ikke noget bundfradrag på linie med personfradraget ved personbeskatningen. Om selskabet tjener kr. 100 eller kr. 10.000.000 - skatten er stadigvæk 38 pct. af indkomsten. Et anpartsselskab skal ej heller som fysiske personer svare særlig indkomstskat eller formueskat. Selskabskatten er den eneste skat, som selskabet behøver at bekymre sig om.

Anpartsselskaber betaler kun skat én gang om året

En fysisk person, der er lønmodtager, skal betale kildeskat i forbindelse med hver lønudbetaling. En selvstændig erhvervsdrivende i personligt enkeltmandsfirma betaler B-skat med faste mellemrum. Begge former er en a'conto-skate, der skal foregribe den endelige skatteregning, når årets skattepligtige indkomst er endeligt opgjort. Et anpartsselskab skal ikke løbende betale forskudsskat af sin indtjening, men skal kun svare skat en gang om året - nemlig pr. 20. november i kalenderåret.

Selskaber kan opnå skattecredit

Der gælder særlige regler om selskabers regnskabsår. Et anpartsselskab skal have et regnskabsår på 12 måneder, men selskabets første regnskabsår kan være på helt op til 18 måneder. Det giver en vis mulighed for at opnå skattecredit ved at placere regnskabsåret sådan, at skattebetalingstidspunktet udskydes mest muligt.

Skatteår og kalenderår er ikke det samme

Det tidspunkt, som er afgørende for indtrædelsen af skattebetalingstidspunktet, hænger sammen med det såkaldte skatteår for selskaber. Skatteåret for selskaber er ikke det samme som kalenderåret, men løber fra 1. april til 31. marts i det næstfølgende kalenderår. Reglen er den, at selskabet skal sættes i skat for det skatteår, der følger efter det skatteår, hvori selskabets regnskabsår udløber. Det kræver lidt forklaring.

Hvis selskabets regnskabsår f.eks. løber fra 1. juli til 30. juni i det påfølgende år, og det påfølgende år er 1990, så betyder det, at selskabets regnskabsår udløber i det selskabsskatteår, som løber fra 1. april 1990 til 31. marts 1991 - d.v.s. selskabsskatteåret 1990-1991. Selskabet skal følgelig først sættes i skat i det efterfølgende skatteår - d.v.s. i selskabsskatteåret 1991-1992. Det medfører, at selskabet skal indgive selvangivelse engang i løbet af forsommeren 1991 og betale skat senest 20. november 1991. Læg mærke til, at skatten dermed betales af penge, som selskabet har tjent i perioden 1. juli 1989 - 30. juni 1990.

Afgørende for, om selskabet på den måde kan udskyde sine skattebetalinger er alene, at selskabets regnskabsår ender på den anden side af 1. april. Det er baggrunden for, at mange selskaber anvender forskudt regnskabsår, der udløber 30. april. Selskaber, der tynges af store skatterestancer, kan dog efter en lov fra forsommeren 1991, forpligtes til at betale selskabsskatten samtidig med fristen for indgivelse af selvangivelsen.

Selskabets regnskab

Driftsregnskab og balance

Det er en lovmæssig pligt, at et anpartsselskab skal udarbejde et revideret regnskab, som skal indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Et regnskab består af et driftsregnskab, der viser, hvilke indtægter og udgifter selskabet har haft. Desuden indeholder regnskabet en balance - også kaldet en formueopgørelse - der viser, ikke hvad selskabet tjente eller tabte, men hvad selskabet pr. opgørelsesdagen (statusdagen) har af værdier, og hvad det har af gæld. Selskabets værdier opføres under den post, der i regnskabet hedder aktiver. Gælden opføres under den post, der hedder passiver. Når man trækker selve gælden fra aktiverne, får man selskabets egenkapital. Hvis selskabet har værdier for 1 million kroner, og gæld for kr. 600.000, så har selskabet en egenkapital på kr. 400.000. De penge er selskabets egne. Deraf navnet egenkapital. Når man lægger egenkapitalen sammen med gældsposterne, har man passiverne - og de skal svare til aktiverne. Så er der nemlig balance i formueopgørelsen.

Driftsregnskabet og skatteregnskabet er to forskellige regnskaber

Som regel vil man også overlade til selskabets revisor at udarbejde et skatteregnskab - d.v.s. et regnskab, som tager specielt hensyn til de skattemæssige regler. Et almindeligt driftsregnskab for en erhvervsvirksomhed er lavet ud fra rene forretningsmæssige synspunkter. Det er et skatteregnskab ikke. Det inddrager istedet en række særlige skattemæssige regler og vil derfor afvige fra de forretningsmæssige betragtninger, som driftsregnskabet baserer sig på. Man må derfor ikke uden videre sætte lighedstegn mellem driftsregnskab og skatteregnskab. Hvert af de 2 regnskaber har sit eget formål. I driftsregnskabet kan i princippet alle de udgifter, som selskabet afholder, trækkes fra på omkostningssiden. I skatteregnskabet kan kun visse udgifter trækkes fra - nemlig de udgifter, som skattelovgivningen anser for at være skattemæssigt fradragsberettigede. Udgifter, som ikke er skattemæssigt fradragsberettigede, kan ikke udgiftsføres i skatteregnskabet.

Skattemæssig indkomstopgørelse

Den nettoindkomst, som selskabet skal beskattes af, kan gøres op af selskabets revisor på grundlag af revisors udarbejdelse af regnskabet og revisors almindelige kendskab til den danske skattelovgivning. Et anpartsselskab skal betale skat af sin indtjening fra stiftelsen og indtil selskabets endelige opløsning. Hvis selskabet aldrig opnår registrering, vil virkningen være, at selskabets anpartshavere bliver personligt indkomstskattepligtige af de indtægter, som selskabet har haft.

Etableringsomkostninger og driftsomkostninger

I skatteretten sonderer man mellem udgifterne til etablering og start af en erhvervsvirksomhed og udgifterne til den løbende drift af virksomheden. Som hovedregel er udgifterne til etablering og start ikke fradragsberettigede, mens udgifterne til den løbende drift er fradragsberettigede som almindelige driftsomkostninger. Anpartshaverne må af den grund affinde sig med, at udgiften til oprettelse af selskabets stiftelsesdokument, vedtægter og åbningsstatus for selskabet, gebyr til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen samt kapitaltilførselsafgiften ikke er skattemæssigt fradragsberettigede udgifter. Derimod vil udgifterne til selskabets første annoncer og tryksager og lignende kunne trækkes fra. Opstår der tvivl om, hvorvidt en udgift kan trækkes fra, kan man forhøre sig hos Skattevæsenet eller rådføre sig med selskabets revisor, der i reglen vil være meget fortrolig med disse spørgsmål.

Skattepraksis om kursgevinster

Gennem mange år har der været visse typer af indtægter, hvor der kan opstå usikkerhed om, hvorvidt selskabet skal betale skat af dem eller ikke. Det er kursgevinster på obligationer og andre gældsbreve. Et selskab, der ikke er næringsdrivende med værdipapirer, har ifølge en mangeårig skattepraksis, ikke været skattepligtig af eventuelle kursgevinster på en værdipapirbeholdning tilhørende selskabet. Omvendt har selskabet heller ikke haft mulighed for at trække et eventuelt kurstab fra. I de tilfælde, hvor selskabet har tjent en god kursgevinst, vil selskabet forståeligt nok gerne slippe for at betale skat af kursavancen. Er der tale om et kurstab, kan det omvendt være i selskabets interesse at få ret til at trække tabet fra i sine øvrige indkomster. Der er gennem årene afsagt en mangfoldighed af domme om denne problemstilling - som altså både kan dreje sig om obligationer og pantebreve og andre gældsbreve, som forrentes over en såkaldt mindsterente, der medio 1991 ligger på 8 pct. Hvis renten er mindre, skal der nemlig altid betales skat af kursgevinsten. Det grundliggende synspunkt har været, om selskabet har det som sin levevej, helt eller delvist, at handle med værdipapirer for derved at opnå en gevinst. Det lille snedkeranpartsselskab, som midlerti-

digtparkerer en sum penge i en post pantebreve, kan ikke af den grund betragtes som næringsdrivende med hensyn til pantebreve. Men tager pantebrevstransaktionerne til i omfang, sådan at selskabet regelmæssigt køber og sælger pantebreve ved siden af sit normale virke som snedkervirksomhed, vil skattemyndighederne kunne gøre gældende, at selskabet har optaget en ekstra virksomhedsaktivitet med pantebrevshandel og derfor også må svare skat af fortjenesten.

En nytårsgave fra folketinget

Hele denne problemstilling, som gennem årene har lagt beslag på betydelige ressourcer i retssystemet og skattesystemet og har givet næring til mange lærde juridiske artikler, er imidlertid med ét slag blevet forvandlet til historie med en ny lov, som Folketinget har vedtaget i forsommeren 1991. Loven, der var en del af "Nytårspakken" fra årskiftet 1990/91, går ud på, at alle selskaber automatisk bliver skattepligtige af kursgevinster på fordringer og også får adgang til at trække kursstab fra i den skattepligtige indkomst.

Maskeret udbytte

En af de udgiftsposter, som er skattemæssigt fradragsberettiget for selskabet, er betaling af løn til selskabets ansatte. En af de betalingsposter, som ikke er skattemæssigt fradragsberettiget, er udlodning af udbytte til selskabets anpartshavere.

Da anpartshaverne af naturlige grunde har interesse i, at alle de penge, som betales ud af selskabets kasse, også skænker selskabet et dertil svarende skattefradrag, er det nærliggende, at anpartshaverne forsøger at camouflere en udbytteudbetaling som en udgiftspost, som giver skattefradrag for selskabet. Udbyttet kan f.eks. maskeres som lønudbetaling, således at selskabet opnår fradrag for den del af lønudbetalingen, der reelt dækker over en udbytteudlodning. Udbyttet kan også maskeres som diverse driftsomkostninger, der reelt dækker over, at anpartsselskabet har betalt anpartshaverens private udgifter til rejser, bolig, bil m.v. - altsammen uden saglig relation til anpartshaverens ansættelsesforhold i selskabet.

Skattevæsenet ser bag om masken

Hvis Skattevæsenet bliver opmærksom på sådanne forklædningsmanøvrer, vil der blive skredet ind overfor selskabet og anpartshaveren. Skattevæsenet vil forlange, at forholdet rettes op, og at de uberettigede skattefordele, som parterne måtte have opnået, tilbageføres. Der findes en meget righoldig skattepraksis om denne problemstilling under betegnelserne "maskeret udbytte" og "maskeret udlodning". Kernen i problemet er, at anpartshaverne forsøger at få nogle penge ud af selskabet ved at forklæde udbetalingen som en normal driftsomkostning eller forretningstransaktion.

Beskatning af koncerner

Sambeskatning udjævner skattebelastningen

Skattelovgivningen for selskaber er et stort kapitel, der også rummer særlige regler om beskatning af koncerner. Hvis et anpartsselskab er moderselskab til et andet anpartsselskab, kan moderselskabet skattefrit modtage udbytte fra datterselskabet. Det kræver dog, at moderselskabet har ejet mindst 25 pct. af anparterne i datterselskabet i hele det indkomstår, hvori udbytte betaling til moderselskabet finder sted. Der er under visse betingelser også mulighed for, at selskaberne i en koncern kan opnå sambeskatning, således at selskabernes indkomster lægges sammen og beskattes under ét. Sambeskatning forudsætter, at selskaberne har samme regnskabsår, og at de til koncernen hørende danske datterselskaber er helejet af moderselskabet eller af et eller flere af de datterselskaber, som inddrages under sambeskatningen. Fordelen ved sambeskatning er, at skattebelastningen på koncernen fordeles jævnt på koncernens samlede indtjening. Hvis et datterselskab giver underskud, bevirker sambeskatningen, at dette underskud kan udnyttes som fradrag i moderselskabets overskud. Hvis anpartshaverne har planer om at erhverve et eller flere ekstra selskaber og gøre brug af sambeskatningsmuligheden, bør emnet drøftes med revisor, da vilkårene for sambe-

skatning er komplicerede og fra tid til anden undergår ændringer.

Sådan beskattes udbytte fra selskabet

Hvordan beskattes anpartshaverne?

På anpartshavernes personlige selvangivelse figurerer ejerskabet til selskabet i form af anpartshavernes oplysning om deres individuelle besiddelse af anparter. Anpartshaverne skal naturligvis samtidig angive det udbytte, som de måtte have modtaget fra selskabet i løbet af skatteåret, eftersom der heraf skal betales udbytteskat. De skatteregler, som Folketinget har vedtaget i foråret 1991, medfører, at et årligt udbytte på under kr. 30.000 ikke behøver at tages med på selvangivelsen. Skatten af de første kr. 30.000 andrager 30 pct., og denne skat er en endelig skat, som skal holdes tilbage af selskabet i forbindelse med udbetalingen af udbyttet til anpartshaveren. Den del af udbyttet, som overstiger grænsen på de kr. 30.000 (grænsen vil iøvrigt blive reguleret hvert år), skal medtages på selvangivelsen og vil blive beskattet med 45 pct. Ægtefæller kan begge udnytte "bundgrænsen" på kr. 30.000, og den ene ægtefælles uudnyttede del af beløbet kan overføres til brug hos den anden ægtefælle.

Har en anpartshaver været ansat i selskabet som lønnet medarbejder, skal lønnen naturligvis medtages på selvangivelsen, da der jo så er tale om et almindeligt ansættelsesforhold med selskabet som arbejdsgiver.

Hvis anpartshaverne afhænder deres anparter

En ting er beskatning af de udbetalinger - udbytte, løn o.s.v. - som anpartshaverne modtager fra selskabet. Noget andet er skattereglerne ved afståelse af anparterne. Hvis A og B har stiftet deres anpartsselskab med kr. 80.000, og selskabet 5 år efter nu er 1 million kroner værd, så kan A og B jo stryge en klækkelig fortjeneste ved at afhænde selskabet i form af salg af deres respektive anparter eller ved opløsning af selskabet.

Skattelovgivningen har en helt særlig lov, der tager sig af dette emne. Loven omfatter fortjenester på aktier og anparter. Virkningen af afståelsen af anparterne afhænger ganske enkelt af, hvilken slags anpartshaver man er.

Næringsdrivende i aktier og anparter

Hvis man har som sin levevej at handle med aktier og anparter og andre lignende værdipapirer, så vil anpartshaveren,

når han sælger sine anparter med fortjeneste, være skattepligtig af denne fortjeneste. Det mest udprægede eksempel er naturligvis en vekselerer, der jo netop har det som sit erhverv at købe og sælge værdipapirer.

Hovedanpartshavere og minoritetsanpartshavere

Hvis anpartshaveren ikke er handlende i anparter, så afhænger beskatningsforholdene af, om anpartshaveren er hovedanpartshaver eller minoritetsanpartshaver (mindretalsanpartshaver).

Begrebet hovedanpartshaver er ret så indviklet, fordi en person kan være hovedanpartshaver i et selskab som følge af mange forhold. Hovedanpartshaver er man først og fremmest, hvis man indenfor de seneste 5 år, før anparterne afhændes, har ejet 25 pct. eller mere af anparterne i selskabet, eller hvis man har rådet over mere end 50 pct. af stemmerne i selskabet. A og B, som ejer 50 pct. af anparterne i selskabet, er derfor hovedanpartshavere i kraft af størrelsen af deres anpartspost - men ikke i kraft af deres stemmeantal, idet de jo hver især kun har netop 50 pct., ikke mere.

5 anpartshavere kan spare skat

Reglen om de 25 pct. er baggrunden for, at det ofte høres sagt, at det er bedst at være 5 personer om et anpartsselskab. Da kan hver af ejerne nemlig stå med 20 pct. af selskabet, hvorved altså ingen af anpartshaverne er hovedanpartshavere, men alene minoritetsanpartshavere. Fordelen ved at være minoritetsanpartshaver ligger i, at man derved kan afhænde sine anparter, når man har ejet dem i 3 år - uden beskatning af en eventuel fortjeneste. Det kan hovedanpartshaverne ikke. For dem gælder der den regel, at hvis de afhænder deres anparter indenfor de første 3 år efter erhvervelsestidspunktet, så vil de blive beskattet af den indvundne fortjeneste. Fortjenesten henregnes til den rubrik på selvangivelsen, som hedder kapitalindkomst. Sker afhændelsen efter 3 års ejertid, så skal fortjenesten beskattes som særlig indkomst med en fast pct. på 50. Ved salg efter det 3. år får anpartshaverne dog nogle fradrag. Der gælder en skattefrihedsgrænse på kr. 65.000, således at forstå, at hvis afståelsessummen ikke overstiger dette beløb, kan afståelsen ske helt skattefrit. Er afståelsessummen højere, skal hele afståelsessummen - ikke kun den del, der overstiger grænsen - medtages til beskatning. Skattefrihedsgrænsen kan kun anvendes én gang indenfor en 4 års periode.

Derudover får anpartshaveren et fast fradrag i fortjenesten med 10 pct. for hvert ejerår udover år 3 til og med det 8. ejerår. Hvis A's fortjeneste ved salg af anparterne er kr. 500.000, når A sælger i det 8. besiddelsesår, så skal A altså have 10 pct. fradrag for år 4, 5, 6, 7 og 8, ialt 50 pct. A's skattepligtige fortjeneste på salget er altså kr. 250.000. Denne fortjeneste beskattes derefter med særlig indkomstskat med 50 pct.

Hvis afståelsen giver tab

Modstykket til hovedanpartshaverens skattepligt for fortjenesten er, at han har mulighed for at trække tabet fra, hvis han må sælge anparterne til under deres anskaffelsessum. Fradragsret fordrer blot, at han har ejet anparterne i mindst 3 år. Hvis han må sælge anparterne med tab inden da, kan tabet i en vis begrænset udstrækning også give skattefradrag - nemlig i fortjenester, som anpartshaveren har opnået ved afhændelse af andre værdipapirer i form af aktier og anparter og lignende, som anpartshaveren har ejet mindre end 3 år.

Hvornår er anparterne erhvervet?

Hvis hovedanpartshaveren har erhvervet sine anparter ved køb af anparterne, f.eks. ved køb af et skuffeselskab, er hans erhvervelsestidspunkt lig med købetidspunktet. Hvis han derimod har stiftet selskabet, anses erhvervelsestidspunktet for at være sammenfaldende med det tidspunkt, hvor han har forpligtet sig til at betale indskudskapitalen ind i selskabet. Det vil typisk være stiftelsesdokumentets dato, idet stifterne heri tegner kapitalen ved bindende underskrift.

Hovedanpartshaverbegrebet rækker videre

Familien skal med i billedet

Som det ses, er det ret så afgørende for skatten, om man er hovedanpartshaver eller minoritetsanpartshaver. Desværre er hovedanpartshaverbegrebet mere omfattende end man umiddelbart skulle tro. Man kan nemlig også blive hovedanpartshaver i et selskab, hvis ens nærmeste familie er medejere til anpartsselskabet. Hvis A ejer 20 pct. af anparterne, skal han ikke tro sig i salveten som minoritetsanpartshaver, hvis hans ægtefælle også er med som medejer til selskabet med 5 pct. af anparterne. Ægtefællens 5 pct. henføres nemlig til A, således at han skattemæssigt betragtes som hovedanpartshaver. Omvendt henregnes A's 20 pct. også til hustruen, således at også hun betragtes som hovedanpartshaver. Ikke kun ægtefællens anparter regnes med. Det gør også de anparter, der måtte være ejet af anpartshaverens forældre og bedsteforældre, og anparter ejet af anpartshaverens børn og børnebørn og disses ægtefæller. I den forbindelse tæller stedbørn og adoptivbørn

også med. Også anparter, som ejes af andre selskaber, hvori de nævnte personer har en såkaldt bestemmende indflydelse, vil blive talt med ved bedømmelsen af, om anpartshaveren er hovedanpartshaver eller ikke. Begrebet "bestemmende indflydelse" er ikke fastlagt ganske klart i den skattemæssige praksis. Almindeligvis går man ud fra det noget usikre mål, at bestemmende indflydelse foreligger, hvis der ejes så mange anparter i selskabet, at ejeren i praksis kan kontrollere selskabet. I små anpartsselskaber, hvor ejerkredsen sædvanligvis altid er tilstede, når der skal træffes beslutninger af nogen betydning, bør bestemmende indflydelse kun antages at foreligge, hvis ejeren råder over mere end 50 pct. af selskabets stemmевærdi.

Hvis anpartshaveren er et selskab

Er der tale om en koncern, hvor moderselskabet vil sælge sit helejede datterselskab, skulle man tro, at moderselskabet skulle beskattes som hovedanpartshaver, eftersom moderselskabet ejer alle anparterne i datterselskabet. Skattelovgivningen gør imidlertid på det punkt en undtagelse for selskaber. Et selskab, der ejer anparter i et andet selskab, betragtes aldrig som hovedanpartshaver uanset størrelsen af anpartsbesiddelsen. Hvis moderselskabet ikke ligefrem er næringsdrivende med køb og salg af aktier og anparter m.v., vil moderselskabet derfor blive anset for at være minoritetsanpartshaver.

Søskende tæller ikke med ved hovedanpartshaverbegrebet

Hvad man skal notere sig ved de komplekse skatteregler om hovedanpartshaverbegrebet er, at søskende ikke regnes med i billedet. Fem brødre, der hver ejer en femtedel af anpartsselskabet, er hver især minoritetsanpartshaver. Søskendes anpartsbesiddelse lægges ikke sammen ved bedømmelsen af anpartshavernes skattemæssige status. Et anpartsselskab med en pålydende indskudskapital på kr. 80.000 kan følgelig være ejet med kr. 16.000 af hver af de fem søskende. Ved afhændelse af anparterne efter 3 års ejertid kan anpartshaverne undgå beskatning af en eventuel fortjeneste på salget.

Afståelse er mange ting

Gaver, arv og salg er ensbetydende med afståelse

Afståelse af anparter kan forekomme på flere måder. Anpartshaveren kan sælge anparterne i fri handel eller til sine medanpartshavere, der måske har forkøbsret i henhold til selskabets vedtægter. Anpartshaveren kan også tænkes at forære si-

ne anparter bort som gave eller overdrage dem som arveforskud til sine børn. Hvis selskabets anpartshavere beslutter at likvidere selskabet for at få dets kapital udbetalt, vil dette også blive ligestillet med en afståelse, og beskattningen vil følge de ovennævnte regler, når udlodningen af selskabets kapital finder sted i opløsningsåret. Hvis anpartshaveren bytter sine anparter bort, vil dette også blive anset for ensbetydende med, at anpartshaveren har afstået anparterne. Hvis anpartsselskabet ophører ved en fusion med et andet fortsættende selskab, vil fusionen på samme måde udløse beskattning som ved afståelse, medmindre fusionen gennemføres som en skattefri fusion efter de særlige regler herom. Som det blev omtalt side 68, er kapitalnedsættelse i selskabet ikke ensbetydende med afståelse. Anpartshaveren opnår som hovedregel ikke tabsfradrag ved kapitalnedsættelse.

De indviklede holding-regler

Brug sagkundskaben før der handles

I skattelovgivningen findes der et helt specielt regelsæt under betegnelsen holding-reglerne. Disse overordentligt indviklede regler, som kan give selv kyndige revisorer sved på panden og som har været genstand for en stadig kritik fra både revisorer og advokater, medfører, at visse afståelser af anparter til et såkaldt holdingselskab, udløser fuld beskattning af hele afståelsessummen og ikke kun af fortjenesten. Reglerne ligner i deres virkning beskattningsreglerne for salg af anparter til det udstedende selskab - d.v.s. salg af anpartsselskabets anparter til selskabet selv (hvilket ikke er tilladt efter Anpartsselskabsloven, idet selskabet som hovedregel ikke må eje egne anparter, se side 69). Holding-reglerne er en lumske skattefælde, som man bør have in mente ved enhver form for ejerskifte til anparterne, som ikke foregår fra person til person, men hvor en af parterne eller begge parterne er et selskab. I disse tilfælde er det absolut tilrådeligt at tage revisor eller advokat med på råd, før transaktionen sættes i værk.

Spørg Skattevæsenet

Skattevæsenet er også et serviceorgan

De mange skatteregler, der findes i dagens Danmark, udgør selv for skattekyndige et så omfattende kundskabsområde, at det må betragtes som helt umuligt for den lille anpartsselskabsindehaver at sætte sig ind i andet end hovedprincipperne for beskattningen af selskabet og ham selv. Udover den rådgivning, som anpartshaveren kan få fra sin revisor og som i sagens natur koster penge, kan anpartshaveren med fordel benytte sig af Told- og Skattevæsenet selv. Er der spørgsmål, som anpartshaveren gerne vil have rede på, vil det ofte lønne

sig at aflægge en visit hos Skattevæsenets selskabsbeskatningsafdeling og der få en snak, ikke med damen ved ekspeditionsskranken, men med en skatteperson, der har forstand på det, man ønsker at spørge om. Skattevæsenet er også til for at yde skatteborgerne god og forståelig vejledning om skattereglerne, og den anpartshaver, der henvender sig med et konkret problem og får lejlighed til at forelægge sit problem for en skatteperson, som ved noget om tingene, vil i reglen også møde hjælpsomhed med at få opklaret sagen.

Hvor finder man reglerne og får mere at vide?

Retsregler:

Reglerne om anpartsselskaber findes i **Lov om anpartsselskaber** (lovbekendtgørelse nr. 534 af 20. juni 1989, ændret ved lov nr. 308 af 16. maj 1990 og lov nr. 289 af 8. maj 1991).

Reglerne om aktieselskaber findes i **Lov om aktieselskaber** (lovbekendtgørelse nr. 434 af 20. juni 1989, ændret ved lov nr. 308 af 16. maj 1990, lov nr. 289 af 8. maj 1991 og lov nr. 343 af 6. juni 1991).

Begge lovbekendtgørelser og lovændringerne heraf - samt de nedenfor nævnte bekendtgørelser - er optrykt i Lovtidende, der kan ses på biblioteket. Lovene er også udgivet i "Schultz Lovbibliotek", der kan købes boghandleren. I "Lovbiblioteket" kan også fås Konkursloven, Tinglysningsloven o.s.v.

Til de 2 selskabslove knytter der sig en lang række bekendtgørelser - d.v.s. detaljeregler udstedt i medfør af loven - hvoraf skal nævnes:

Medarbejderes valg af bestyrelsesmedlemmer i aktieselskaber og anpartsselskaber m.v. (Selskabsrepræsentation) (Industriministeriets bekendtgørelse nr. 32 af 12. januar 1989).

Indsendelse m.v. af årsregnskaber m.v. til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (Industriministeriets bekendtgørelse nr. 465 af 18. juni 1991).

Anmeldelser m.v. til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for aktie- og anpartsselskaber samt forsikringsaktieselskaber (Industriministeriets bekendtgørelse nr. 462 af 18. juni 1991).

Fravigelse af bopælskrav m.v. i aktieselskabsloven og anpartsselskabsloven (Industriministeriets bekendtgørelse nr. 463 af 18. juni 1991).

Registrerede revisorers adgang til lovpligtig revision af årsregnskab for selskaber (Industriministeriets bekendtgørelse nr. 712 af 22. oktober 1990).

Erhvervs- og Selskabsstyrelsens taksater for aktie- og anpartsselskaber, forsikringsselskaber, pensionskasser, sparekasser, andelskasser, investeringsforeninger, visse spare- og udlånsvirksomheder m.v. og for europæiske økonomiske firmagrupper (Industriministeriets bekendtgørelse nr. 901 af 21. december 1990).

Erhvervs- og Selskabsstyrelsens gebyrer for oplysninger og dokumenter (Industriministeriets bekendtgørelse nr. 905 af 21. december 1990).

Litteratur:

Aktieselskabsloven og Anpartsselskabsloven findes i kommenterede lovudgaver, udgivet på GAD's Forlag:

Niels Thomsen: "ApS-loven med kommentarer", 4. udg. 1990.

Niels Thomsen: "**A/S-loven med kommentarer**", 4. udg. 1990.

De 2 lovkommentarer rummer et væld af detailoplysninger og anvendes som håndbøger af advokater og selskabsjurister.

Derudover kan Aktieselskabsloven og Anpartsselskabsloven findes i **Karnov's Lovsamling 1990**, 12. udgave, bind 5. s. 5825 og s. 5860. I Karnov er de enkelte lovparagraffer forsynet med forklarende kommentarer.

For den læser, der vil vide mere om anpartsselskaber, kan henvises til:

Poul Krüger Andersen: "**Aktie- og anpartsselskabsret**", 1. udgave 1984 (god og vel-skrevet indføring i selskabsretten).

Bernhard Gomard: "**Aktieselskaber & Anpartsselskaber**", 1986, Jurist- og Økonomforbundets forlag (lærebog i selskabsret til universitetsbrug).

Erik Werlauff: "**Selskabsret**", 1989, Gad's Forlag (lærebog i selskabsret til universitetsbrug)

Om skattereglerne for anpartsselskaber kan henvises til:

Erna Christensen/Erik M. Hansen/Leif Hansen: "**Selskabsbeskatning 1990**", Forlaget Kommuneinformation.

"**Ligningsvejledningen for aktionærer og selskaber 1990**" udgivet af Statsskattedirektoratet.

Blanketter til anmeldelse af nye anpartsselskaber og ændringer i bestående anpartsselskabers registreringsforhold kan fås hos:

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen,
Kampmannsgade 1, 1604 København V.
Tlf. 33 12 42 80.

BILAG 1.

Stiftelsesdokument

Underskrevne snedker Anders Andersen, Granly 25, 9871 Skovbjerget, og snedker Børge Budolfsen, Bøgelunden 34, 9913 Birkeby, stifter hermed med virkning fra 1. juli 1991 et anpartsselskab under navnet

Andersen & Budolfsens Snedkeri i Birkeby ApS

Stiftelsen sker i henhold til nedenstående vedtægter for selskabet, idet det bemærkes, at indskudskapitalen på kr. 80.000,00 er tegnet og fuldt indbetalt af stifterne til parikurs ved kontant indbetaling til selskabets konto nr. 12 34 56 i Træbanken, Egetorvet 15, 1234 Håndværkerby.

Omkostningerne ved stiftelsen anslås at andrage kr. 2.820,00, der udgør 2.020,00 i gebyr til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og kr. 800,00 til kapitaltilførselsafgift. Disse omkostninger afholdes af selskabet.

Der tilkommer ikke stifterne eller andre garantiprovision eller andet vederlag i anledning af stiftelsen.

Selskabets vedtægter er sålydende...(her indsættes selskabets vedtægter i stiftelsesdokumentet).

Indtil selskabets første ordinære generalforsamling er snedker Anders Andersen direktør i selskabet, og registreret revisor Ole Talferm, Regnestokken 8, 1234 Håndværkerby, revisor for selskabet.

Indskudskapitalen kr. 80.000,00 tilhører stifterne således:

snedker Anders Andersen med nominelt	kr. 40.000,00
snedker Børge Budolfsen med nominelt	kr. 40.000,00

Skovbjerget d. 01.07.1991

Anders Andersen

Børge Budolfsen

BILAG 2.

Vedtægter for **Andersen & Budolfsens Snedkeri i Birkeby ApS**

1. Selskabets navn er "Andersen & Budolfsens Snedkeri i Birkeby ApS".
2. Selskabets hjemsted er Birkeby Kommune.
3. Selskabets formål er at drive snedker- og tømrerforretning og anden dermed beslægtet virksomhed.
4. Selskabets indskudskapital er kr. 80.000,00. Indskudskapitalen er opdelt i 80 anparter hver på kr. 1.000,00. Indskudskapitalen er fuldt indbetalt. Hver anpart på kr. 1.000,00 giver een stemme på selskabets generalforsamling.
5. Ved enhver overgang af anparter har de øvrige anpartshavere i selskabet forkøbsret til den kurs, som selskabets revisor - i mangel af enighed mellem parterne - fastsætter for anparterne ud fra en vurdering af selskabets økonomiske stilling, herunder med hensyntagen til skattetilsvær. Tilbuddet om forkøbsret fremsendes gennem selskabets direktion. De øvrige anpartshavere skal inden 4 uger fra tilbuddets modtagelse gøre forkøbsretten gældende. Købesummen erlægges kontant på tidspunktet for anparternes overgang. Nærværende bestemmelse om forkøbsret kan alene ophæves med samtykke fra samtlige selskabets anpartshavere.
6. Selskabets generalforsamlinger afholdes i Birkeby kommune. Den ordinære generalforsamling afholdes senest 6 måneder efter regnskabsårets udløb. Generalforsamlinger afholdes med 8 dages varsel ved brev til de i selskabet noterede anpartshavere.
7. Dagsordenen for den ordinære generalforsamling skal omfatte:
 1. Valg af dirigent. 2. Fremlæggelse af årsregnskabet til godkendelse samt årsberetning. 3. Beslutning om anvendelse af overskud eller dækning af tab i henhold til det godkendte regnskab. 4. Valg af direktion. 5. Valg af revisor. 6. Eventuelt.
8. De på generalforsamlingen behandlede anliggender afgøres ved simpelt stemmeflertal, bortset fra beslutninger til hvis vedtagelse loven eller vedtægterne fordrer særlig majoritet eller repræsentation.
9. Selskabet ledes af en af generalforsamlingen for 1 år af gangen valgt direktion, bestående af et eller flere medlemmer. Genvalg kan finde sted. Der vælges ingen bestyrelse for selskabet, medmindre dette fordres efter loven.
10. Selskabet tegnes af 1 direktør.
11. Revisionen af selskabets regnskaber foretages af en revisor valgt på hvert års ordinære generalforsamling.
12. Selskabets regnskabsår løber fra 01.01 til 31.12. Det første regnskabsår løber fra 01.07.1991 til 31.12.1992.
13. Selskabets regnskaber opgøres i overensstemmelse med lovgivningen om anpartsselskabers årsregnskaber samt med god regnskabsskik.

Dato __.__.1991

Anmeldelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

nr. 263, 565A Stk 1 af 3

Anmeldelse af (sæt X): ☐ nyt aktieselskab ☐ nyt anpartsselskab ☐ ny filial af et udenlandsk aktieselskab ☐ ny filial af et udenlandsk anpartsselskab ☐ ny erhvervsdrivende fond ☐ ændring i en allerede registreret virksomheds forhold	Anmelderens navn
	Adresse
	Telefonnummer

A. Fælles oplysninger (besvares altid)

Virksomhedens navn	Reg.nr. (kun for bestående, reg. virksomhed)
Hjemtiledsadresse	
Evt. særskilt postadresse	

B. Besvares for nyt aktie- eller anpartsselskab

Første regnskabsperiode	Evt. SE-nr.		
Aktie- eller indskuds-kapitalen udgør	Kr. (oplys nominelt beløb og anfør evt. kapitalklasser enkeltvis)		
Heraf er indbetalt	Kr. (- tilsvarende)	I kontanter til	Kurs
	Kr. (- tilsvarende)	I andre værdier til	Kurs
Eventuelt restbeløb	Kr. (- tilsvarende)	Indbetales senest	Dato
Stifterne	Navn, stilling og privat bopæl		

C. Besvares for ny filial af et udenlandsk aktie- eller anpartsselskab

Det udenlandske selskabs navn			
- adresse			
- formål		- regnskabsår	
- tegned aktiekapital (el. lign.)	- indbetalte kapital	- termin for evt. restindbetaling	- vedtægternes nyeste dato
Filialens tegningsregel		- formål	
For filial af udenlandsk bankaktieselskab anføres tilfalkapitalens størrelse og indbetaling			

D. Besvares for ny erhvervsdrivende fond

Første regnskabsperiode	Evt. SE-nr.	Fondsmyndighed, hvis den er kendt
Grundkapital kr.	- heraf er indbetalt i kontanter, kr.	- I andre værdier, kr.

Udfyldes af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

E. Indtræden af ...

- bestyrelsesmedlemmer, bestyrelsessuppleanter, direktører, flilalbestyrere, likvidatorer, revisorer og revisorsuppleanter.

Navn, stilling og privat bopæl (kun for revisorer: SE-nr.)

Indtræder som

F. Fratræden af ...

- bestyrelsesmedlemmer, bestyrelsessuppleanter, direktører, flilalbestyrere, likvidatorer, revisorer og revisorsuppleanter.

Navn

Fratræder som

G. Vedtægtsændringer m.v. (som ikke dækkes af punkt H-K)

Nyt navn			
Nyt binavn		Afmelding af binavn	
Ny hjemstedskommune		Ny hjemstedadresse	
Evt. ny særskilt postadresse			
Nyt formål	Vedtægternes §	Ny tegningsregel	Nye kapitalklasser ...
Nyt regnskabsår	- § og omlægningsperiode	Andet nyt	- §

H. Kapitalbemyndigelse

Bemyndigelse til kapitalforhøjelse	Vedtægternes §	(Kun A/S) Besluttet konvertibelt lån	Lånebeløb kr.	Konverteringsperiode
--	----------------	--	---------------	----------------------

Udfyldes af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen
 nr. 263 565A Side 3 af 3

Kapitalen er forhøjet med	Kr. 1)		
Heraf er indbetalt	Kr. 2)	I kontanter til.....	Kurs 3)
-	Kr. 4)	I andre værdier til.....	Kurs 5)
-	Kr. 6)	Ved gældskonvertering til	Kurs 7)
-	Kr. 8)	Ved konvertibelt lån til.....	Kurs 9)
-	Kr. 10)	Ved fusion til.....	Kurs 11)
-	Kr. 12)	Overført fra reserver eller overskud (fondsforhøjelse)	X
Eventuelt restbeløb	Kr. 13)	Indbetales senest	Dato 14)
Af tidligere restbeløb er nu indbetalt			(specificeres ovenfor); Kr. 15)
De ikke-fuldt indbetalte aktiers/anparters samlede pålydende er			Kr. 16)
Kapitalen er nedsat til dækning af underskud med.....		Kr. 17)	X
1. (Anmeldes i to omgange) Kapitalen er besluttet nedsat med		Kr. 18)	X
Med henblik på udbetaling af		Kr. 19)	Kurs 20)
- bortfald af indbetalingspligt	Kr. 21)		Kurs 22)
- henlæggelse til fond af	Kr. 23)		X
2. Efter proklamaets udløb er kapitalen nu nedsat med		Kr. 24)	Dato for proklama 25)

Ændring af grundkapitalen i en virksomheds fond

Kapitalen er forhøjet med	Kr.	Indbetalt i kontanter kr.	- andre værdier kr.	- reserver/overskud kr.
Kapitalen er nedsat til dækning af underskud med	Kr.			X
1. (Anmeldes i to omgange) Kapitalen er besluttet nedsat til uddeling af	Kr.			X
2. Efter proklamaets udløb er kapitalen nu nedsat med	Kr.			Dato for proklama

Omdannelse, fusion, likvidation, Genoplivelse

Oplys aften	Dato
	Proklamadata ved gennemført likvidation

Underskrifter

Samtlige bestyrelsesmedlemmer (i ApS evt. direktører) bekræfter ved deres underskrift rigtigheden af de anførte oplysninger. Samtidig bekræftes, at de evt. anmeldte personer og evt. vurderingsmænd dels oplyder lovgivningens krav og dels er villige til at påtage sig hvervet eller stillingen.

Dato og år:	Vedtægternes nyeste dato	Underskrifterne bedes gentaget med maskineskrift

Underskrifterne skal bekræftes af en notar, en advokat eller to vitterlighedsvidner.

Navn og stilling	Navn og stilling
Adresse	Adresse

Udfyldes af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

Bilagskrav (yderligere dokumentation kan være nødvendig)

A. Føllesoplysninger.

- Ingen

Der indsendes enten originaleksemplarer eller bekræftede kopier.
Fremmedsprogede bilag vedlægges autoriseret oversættelse.

B. Nyt aktie- eller anpartsselskab.

(1-4 : stiftelsesoverenskomstens eller stiftelsesdokumentets bestanddele)

1. Stiftelsesoverenskomst/stiftelsesdokument med vedtægter.
2. Evt. dokumenter, der er henvist til i stiftelsesoverenskomsten eller stiftelsesdokumentet.
3. (3-4 : kun ved indskud - eller erhvervelse i forbindelse hermed - af ikke-kontante værdier)
4. (kun A/S) Vurderingsberetning (ved virksomhedsovertagelse med åbningsbalance).
4. (kun ApS) Revisorbekræftelse (— — — — —),
- (5-7 : andre bilag)
5. Bevis for kontant indbetaling.
6. (Kun A/S) Protokoludskrift fra den konstituerende generalforsamling og evt. tegningslistes tekst.
7. (Kun til forevisning) Skøder og andre overdragelsesdokumenter/leje- og forpagtningskontrakter.

C. Ny filial af udenlandske aktie- eller anpartsselskab.

1. Officielt bevis for at selskabet er lovligt bestående i hjemlandet.
2. Selskabets vedtægter.
3. Erklæring om at selskabet underkaster sig både dansk ret og dansk domstol i retsforhold, der opstår af virksomhed her i landet.
4. Filialbestyrernes fuldmagt.

D. Ny erhvervsdrivende fond.

1. Oprettelsesgrundlag (testamente, gavebrev m.v.) og vedtægt.
2. Andre dokumenter, som oprettes i anledning af stiftelsen.
3. Opgørelse over stiftelsesomkostninger.
4. Bevis for kontant indbetaling eller revisorerklæring om indskud - eller overtagelse - af ikke-kontante værdier.
5. Evt. retningslinier for bestyrelsen om formål og anvendelse af overskud.
6. Evt. samtykke fra fondsmyndighed.

E. Indtræden af ...

1. Bevis for lovligheden af valg/udnævnelse (protokoludskrift).

F. Fratræden af ...

- Evt. bevis for beslutningens lovlighed (protokoludskrift).

G. Vedtægtsændringer.

1. Bevis for beslutningens lovlighed (protokoludskrift) og ajourførte og daterede vedtægter.
2. (kun erhvervsdrivende fonde) Samtykke fra fondsmyndigheden og Justitsministeriet.

H. Kapitalbemyndigelse.

1. Bevis for beslutningens lovlighed (protokoludskrift) og ajourførte og daterede vedtægter.

I. Ændring af aktie- eller indskudskapital.

1. Bevis for beslutningens lovlighed (protokoludskrift) og ajourførte og daterede vedtægter.
- (2-7 : kun ved forhøjelse)
2. (kun A/S) Evt. tegningsliste.
- (3-5 : kun ved indskud - eller erhvervelse i forbindelse hermed - af ikke-kontante værdier)
3. (kun A/S) Vurderingsberetning (ved virksomhedsovertagelse med åbningsbalance).
4. (kun ApS) Revisorbekræftelse (— — — — —),
5. Evt. dokumenter, der er henvist til i protokoludskriften.
- (6-7 : kun ved gældskonvertering)
6. Redegørelse for gældsstiftelsens årsag og tidspunkt og for konverteringsforslagets begrundelse.
7. Revisorerklæring om foretagne posteringer.
- (8-11 : kun ved nedsættelse)
- (8-9 : kun ved dækning af underskud)
8. Revisorerklæring om at nedsættelsesbeløbet ikke overstiger det øjeblikkelige underskud.
9. Revisorerklæring om foretagne posteringer.
- (10-11 : kun ved gennemførelse af udbetaling m.v.)
10. Erklæring om fuld dækning for aktie- eller indskudskapitalen og (kun A/S) den lovpligtige reservefond.
11. Erklæring om fyldestgørelse eller sikring af selskabets kreditorer efter indkaldelse ved proklama.

J. Ændring af grundkapital i erhvervsdrivende fond.

1. Ajourført og dateret vedtægt.
2. Opgørelse over omkostninger.
3. (kun nedsættelse) Samtykke fra fondsmyndigheden.

K. Omdannelse. Fusion. Likvidation. Genoptagelse.

I denne rubrik anmeldes omdannelse fra ApS til A/S eller omvendt, gennemført fusion, likvidation - påbegyndt eller afsluttet, samt afbrydelse af likvidation eller tvangsopløsning. Der vedlægges dokumentation for ændringerne.

Stikord

A		F	
aktieselskaber	5,27,94	fast ejendom	26,81
afståelse af anparter	68,101,103,104	fogedretten	80
akkord	88	fondsanparter	78
anmeldelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen	30,31,33,67	fordringer	32
anparter	27,43	forhandlingsprotokol	47
anpartshaver	5,45,101	forhøjelse af indskudskapitalen	75
anpartshaverforskrivninger	27	forkøbsret	29,61
anpartshaverfortegnelsen	43	formål	28,30,49
anpartshaverlån	71	forsikring	55
Anpartsselskabsloven	9	fortegningsret	75
ansvarlig lånekapital	74	fuldmagt	45,48
apportindskud	25,26,75	fusion	94,105
A-skat	51	fælleskreditorer	38
B		G	
beskatning af anpartsoverdragelse	101	gaver	87,104
beskatning af udbytte fra anpartsselskabet	101	generalforsamling	17,44,56
bestyrelse	49	generalklausul	61
betalingsstandsning	82	good-will	26
binavne	35	granskning	45,46
bogføring	49	granskningsmænd	46
bopæl	23	gældsbreve	27,32
D		gældskonvertering	
dagsorden	44,	88	
datterselskab	13,71	H	
denunciation	32,82	habilitet	50
direktør	47,85	hjemstedskommune	82
dividende	84	holdingregler	105
driftsregnskab	97	hovedanpartshaver	102,103,104
E		hæftelse	
egne anparter	69	6,7,15,16,18,41	
ejerskifte	43,101	I	
enkeltmandsvirksomhed	7,95	incasso	80
énstemmighed til visse beslutninger	46,60,63	indbetaling af indskudskapitalen	25,31,64
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen	31	insolvens	83
erstatningsansvar	11,46,51	indskudskapital	25,64,66
		interessentskab	36,95
		J	
		juridisk person	6,88

K					
kapitalforhøjelse	66,75		procesevne	15	
kapitalnedsættelse	65,67		proklama	67,93	
kapitaltab	66,91		prokurist	6	
kapitaltilførselsafgift	24		R		
kaution	8		registrering	15,33	
kommanditselskab	9,95		regnskabsår	28,96	
koncern	13,100		renter	67,74	
konkurs	19,37,80		revisor	10,25	
konkursrytteri	8		S		
konvertible gældsbreve	77		sambeskatning	100	
kurator	84		samtykkekrav	62	
købere	29		SE-nummer	16,33	
L			sikkerhedsstillelse	67,72	
ledelsen i anpartsselskabet	43,51,74		skattefradrag	68,97	
likvidation	80,92,93		skatte kredit	29,96	
likvidator	93		skatteregnskab	97	
lån til anpartshavere	73		skattevæsenet	54,95	
lønmodtagere	12,49,84,85,101		skatteår	96	
Lønmodtagernes Garantifond	85		skifteretten	83	
løsøre	26,33,82		skriftlighedskrav	50	
løsøre pantebreve	41		skuffeselskab	14	
M			solidarisk hæftelse	36	
maskeret udbytte	99,100		Statstidende	67	
medarbejdere	73		stemmeløse anparter	28	
minoritetsanpartshaver	102		stemmeret	28,56,58	
minoritetsbeskyttelse	60		stiftelse af anpartsselskab	14,15,23,30	
moderselskab	13,73,100		stiftere	23	
modregning	38		strafansvar	46	
N			søgsmål	15	
navn	34		T		
notering	43		tegning af anparter	64	
O			tegningskurs	64,65	
omdannelse til aktieselskab	94		tegningsregler	30,48	
omkostninger ved selskabsstiftelse	23,24		tinglysning	41	
omkostninger ved kapitalforhøjelse	79		tomme selskaber	19	
omsættelighedsindskrænkninger	61		tvangsakkord	90	
omstødelige dispositioner	86		U		
opløsning	66,91,92		udbetaling til anpartshaverne	65,69	
overdragelse af anparter	62		udbytte	69,101	
overkurs	65		udbyttegivende gældsbreve	77	
overskud	69		udlodning	69,84	
P			udlæg	38,81	
pantebreve	26		udsultning af anpartshavere	61	
pantsætning	45,82		underkurs	64,76	
patentrettigheder	6,26		underskuds selskaber	19	
			uregistrerede anpartsselskaber	15,36	
			usaglige beslutninger i selskabet	59	

V

vedtægter	28
vedtægtsændringer	57,58,67,75
værdipapirer	26

ANPARTS- SELSKABER

Giver en enkel og letfattelig indføring i anpartsselskabets forhold. Bogen indeholder ingen tør jura og kan derfor læses af enhver, der er interesseret i at erhverve sig et praktisk og velinformeret indblik i anpartsselskabets principper og retsforhold.

"Anpartsselskaber" besvarer bl.a. følgende spørgsmål:

- Hvad er et anpartsselskab - fordele og ulemper?
- Hæftes anderledes i et ApS end i et interessentskab og et kommanditselskab?
- Hvad sker der, hvis kreditorerne forsøger at gøre udlæg?
- Hvordan laves et ApS - stiftelse eller køb - og hvad koster det?
- Hvorledes er virksomhedsejerens stilling, hvis firmaet laves om til et selskab?
- Hvad er "skuffeselskaber" og "tomme selskaber"?
- Hvordan er reglerne om selskabets bestyrelse?
- Hvilke ansvarsregler gælder for selskabet og dets ledelse?
- Kan familien være medejere, og hvilken betydning har det ved virksomhedsophør og dødsfald?
- Hvilke fælder er der i lovgivningen, og hvordan undgås de?
- Kan et anpartsselskab gå konkurs og hvad er tvangsakkord og likvidation?
- Kan anpartshaveren drages til ansvar for selskabets gæld?
- Hvordan er skattereglerne for et ApS og kan der spares skat ved at drive virksomheden i et ApS?

Forfatteren er praktiserende advokat og lic.jur. og har studeret erhvervsret i Danmark, England og USA.

ISBN 87-888883-11-6

9 788788 883114

Jurainformation§

1. udgave, september 1991
Pris 145 kr. incl. moms